

**Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní**

Kartografická prezentace kulturního dědictví

Lenka Ryšánková

**Diplomová práce
2008**

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav systémového inženýrství a informatiky
Akademický rok: 2007/2008

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lenka RYŠÁNKOVÁ**

Studijní program: **M6209 Systémové inženýrství a informatika**

Studijní obor: **Informatika ve veřejné správě**

Název tématu: **Kartografická prezentace kulturního dědictví**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Stručný úvod do problematiky kulturního dědictví
2. Kartografické vyjadřovací prostředky
3. Zhodnocení používané symboliky
4. Příprava dat
5. Návrh a tvorba vlastní symboliky v prostředí ArcGIS
6. Tvorba výstupů pro různá měřítka

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

minimálně 50 stran

Forma zpracování diplomové práce:

tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- ČAPEK, RICHARD A KOL. Geografická kartografie. Praha. 1992.
MONMONIER M., KUBÍČEK, P. Proč mapy lžou. Praha. Computer Press, 2000.
ROBINSON, A. H. Elements of Cartography. New York. 1995.
TOLLINGEROVÁ, Dana. GIS : geografické informační systémy. Ostrava: VŠB - Technická univerzita Ostrava. 1996. 25 s. ISBN: 80-7078-377-X
TUČEK J. Geografické informační systémy. Teorie a praxe. Praha. 1998.
WALFORD N. Geographical data: characteristics and sources. Chichester. 2002.

Vedoucí diplomové práce:

Mgr. Pavel Sedlák, Ph.D.

Ústav systémového inženýrství a informatiky

Datum zadání diplomové práce:

15. října 2007

Termín odevzdání diplomové práce:

26. května 2008

prof. Ing. Jan Čapka, CSc.
děkan

L.S.

doc. Ing. Pavel Petr, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 15. října 2007

PODĚKOVÁNÍ

Touto cestou bych chtěla poděkovat vedoucímu diplomové práce, panu Mgr. Pavlovi Sedlákovi, Ph.D. za odbornou pomoc, připomínky k obsahové i formální stránce diplomové práce, vedení při vypracovávání a podporu.

Ráda bych dále poděkovala rodičům a prarodičům za jejich celoživotní podporu, pochopení a trpělivost a za to, že mi umožnili studovat. Toto poděkování patří i všem ostatním, kteří mi s touto prací a se studiem na této škole pomáhali.

SOUHRN

Diplomová práce se zabývá zpracováním dat týkajících se kulturních památek České republiky a tvorbou mapových výstupů s použitím těchto dat. Je vycházeno z Ústředního seznamu památek, který zpracoval a spravuje Národní památkový ústav. V první části diplomové práce jsou objasněny termíny týkající se kulturních památek a jsou zde uvedeny používané klasifikace památek. Je zde navržena klasifikace vlastní. Dále jsou zmíněny kartografické metody a různé způsoby kartografické prezentace kulturního dědictví. Ve druhé části diplomové práce je popsán postup zpracování dat a návrh vlastní symboliky pro prezentaci kulturního dědictví. V poslední části jsou uvedeny a popsány konkrétní mapové výstupy.

KLÍČOVÁ SLOVA

kulturní památky, klasifikace památek, kartografická prezentace kulturního dědictví, symbolika kulturních památek, mapové výstupy

TITLE

Cartography presentation of cultural heritage

ABSTRACT

The thesis deals with processing of data relating to cultural monuments of the Czech Republic and creation of the map outputs with using these data. It is resulted from Ústřední seznam památek (Central List of Monuments) which has been processed and it is administered by Národní památkový ústav (National Monumental Institution).

In the first part of the thesis there are clarified the terms relating to cultural monuments and there are introduced used classifications of the monuments. Also there is proposed own classification. Furthermore, there are mentioned the cartographic methods and various presentations of the cultural heritage. In the second part of the thesis there is described the procedure of data processing and proposal of the symbology for cultural heritage presentation. In the last part there are introduced and described the concrete map outputs.

KEYWORDS

Cultural relics, classification of relics, cartography presentation of cultural heritage, symbology of cultural relics, map outputs

Obsah

OBSAH	4
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	6
ÚVOD	7
1 KULTURNÍ DĚDICTVÍ, PAMÁTKY	8
1.1. KULTURNÍ DĚDICTVÍ.....	8
1.2. VYMEZENÍ POJMU KULTURNÍ PAMÁTKA	8
1.3. SPRÁVA PAMÁTEK	9
1.3.1. Státní památková péče	9
1.3.2. Ministerstvo kultury	9
1.3.3. Národní památkový ústav.....	10
1.3.4. Památková inspekce.....	11
1.3.5. Prohlašování věcí za kulturní památky.....	12
1.3.6. Zrušení prohlášení věci za kulturní památku	12
1.3.7. Evidence kulturních památek.....	12
1.4. KLASIFIKACE KULTURNÍCH PAMÁTEK	13
1.4.1. Klasifikace dle J. Herouta.....	13
1.4.2. Klasifikace dle Atlasu cestovního ruchu České republiky.....	15
1.4.3. Klasifikace dle Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska.....	15
1.4.4. Vlastní klasifikace	16
2 KARTOGRAFICKÉ METODY	18
2.1. KARTOGRAFICKÁ SÉMIOLOGIE	18
2.2. KARTOGRAFICKÉ VYJADŘOVACÍ PROSTŘEDKY	19
2.2.1. Bodové znaky	19
2.2.2. Čárové znaky.....	21
2.2.3. Plošné znaky	22
2.2.4. Diagramy	23
2.2.5. Prostorové vyjadřovací prostředky	24
2.2.6. Barva.....	25
2.2.7. Písmo	26
3 KARTOGRAFICKÁ PREZENTACE KULTURNÍCH PAMÁTEK	27
3.1. ATLASY	27
3.1.1. Atlas památek Česká republika.....	27
3.1.2. Atlas cestovního ruchu České republiky.....	28
3.2. DALŠÍ PAPIROVÉ MAPY	30
3.3. MAPY ELEKTRONICKÉ	31

3.4.	GPS NAVIGACE	32
4	ZPRACOVÁNÍ DAT	34
4.1.	UVEDENÍ DO PROBLEMATIKY	34
4.2.	SBĚR DAT	34
4.3.	DETAILNÍ POPIS TVORBY SEZNAMU	36
5	NÁVRH VLASTNÍ SYMBOLIKY.....	40
5.1.	POPIS NÁVRHU SYMBOLIKY	40
5.2.	VLASTNÍ NÁVRHY.....	40
5.3.	POPIS POUŽITÍ VLASTNÍCH SYMBOLŮ V PROSTŘEDÍ ARCGIS	42
6	MAPOVÉ VÝSTUPY	44
6.1.	ZÁKLADNÍ INFORMACE O MAPOVÝCH VÝSTUPECH	44
6.2.	MAPY ČESKÉ REPUBLIKY	44
6.2.1.	<i>Počet památek na jednoho obyvatele v okresech ČR.....</i>	<i>45</i>
6.2.2.	<i>Obce ČR podle počtu kulturních památek na jednoho obyvatele.....</i>	<i>45</i>
6.2.3.	<i>Počty památek na jednoho obyvatele v okresech ČR dle jednotlivých tříd.....</i>	<i>46</i>
6.2.4.	<i>Podíl jednotlivých tříd památek v krajích ČR.....</i>	<i>46</i>
6.2.5.	<i>Počet hostů v hromadných ubytovacích zařízeních v krajích ČR.....</i>	<i>47</i>
6.2.6.	<i>Podíl věřících a nevěřících v krajích ČR</i>	<i>47</i>
6.2.7.	<i>Počet ubytovacích zařízení v okresech ČR.....</i>	<i>48</i>
6.3.	MAPY PARDUBICKÉHO KRAJE	48
6.3.1.	<i>Obce Pardubického kraje dle počtu památek na jednoho obyvatele.....</i>	<i>48</i>
6.3.2.	<i>Památky třídy A – Hrady a zámky v Pardubickém kraji.....</i>	<i>49</i>
6.4.	MAPY OKRESŮ PARDUBICKÉHO KRAJE	49
6.5.	MAPY MĚSTA PARDUBICE	49
	ZÁVĚR.....	51
	LITERATURA.....	53
	SEZNAM OBRÁZKŮ	56
	SEZNAM TABULEK.....	56
	SEZNAM PŘÍLOH.....	56
	PŘÍLOHY.....	58

Seznam použitých symbolů a zkratek

ArcČR – Digitální vektorová geografická databáze pro Českou republiku
v měřítku 1 : 500 000

ČSÚ – Český statistický úřad

GPS - Global Positioning System

IČZUJ - Identifikační číslo základní územní jednotky

NPÚ – Národní památkový ústav

POI - Points Of Interest

UNESCO - United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

ÚOP – Územní odborné pracoviště

Úvod

Cílem diplomové práce je vytvořit přehled kartografické prezentace kulturního dědictví, zpracovat data z Ústředního seznamu památek a klasifikovat je dle vhodné klasifikace. Pro jednotlivé třídy klasifikace navrhnout vlastní symboliku. Dále vytvořit mapové výstupy různých měřítek za použití těchto dat.

Kulturní památky jsou nedílnou součástí našeho života. Podílejí se na tvorbě krajiny, vytvářejí charakteristický ráz kraje. Pomáhají nám poznat historii naší země, staré zvyky, zásady a zákony. Současným problémem je navrácení některých kulturních památek do soukromého vlastnictví. Mnozí vlastníci nemají na opravy nebo udržování památek finance a tak tyto památky chátrají. Stát se ale snaží kulturní památky udržovat a zachovávat pro další generace. Existují různé organizace na podporu údržby a opravy kulturních památek.

V kartografii jsou kulturní památky prezentovány různými způsoby. Mohou být součástí atlasů, turistických map a příruček, existují přímo mapy památek, zejména hradů a zámků. Památky se stávají součástí interaktivních map na webových stránkách a v současné době mohou být i součástí GPS navigací jako databáze bodů zájmů.

Diplomová práce je členěna do 6 hlavních kapitol. První kapitola řeší problematiku kulturního dědictví, je vymezen pojem kulturní památka a jsou popsány hlavní organizace zabývající se správou kulturních památek. Dále řeší otázku klasifikací památek, je zde navržena klasifikace vlastní. Druhá kapitola obsahuje popis kartografických metod a prostředků. Popisuje bodové, čárové a plošné znaky, diagramy, prostorové vyjadřovací prostředky, význam a použití barev a písma. Třetí kapitola se zabývá různými způsoby kartografické prezentace kulturního dědictví. Ve čtvrté kapitole je popsán postup přípravy a zpracování dat, tvorba vlastního seznamu kulturních památek s přiřazenou třídou památky z vlastní klasifikace. Pátá kapitola se zabývá návrhem vlastní symboliky pro jednotlivé třídy vlastní klasifikace. Poslední šestá kapitola obsahuje vlastní mapové výstupy vytvořené v programovém prostředí ArcGIS Desktop a jejich popis.

1 Kulturní dědictví, památky

V kapitole se pojednává o kulturních památkách a jejich možných klasifikacích, o správě kulturních památek. Je zmíněna Státní památková péče, Ministerstvo kultury a Národní památkový ústav.

1.1. Kulturní dědictví

Podle [1, 2] jsou za kulturní dědictví považovány:

- památníky (architektonická díla, díla monumentálního sochařství a malířství, prvky či struktury archeologické povahy, nápisy, jeskynní obydlí a kombinace prvků, jež mají výjimečnou světovou hodnotu z hlediska dějin, umění či vědy),
- skupiny budov (skupiny oddělených či spojených budov, které mají z důvodu své architektury, stejnorodosti či umístění v krajině výjimečnou světovou hodnotu z hlediska dějin, umění či vědy),
- lokality (výtvory člověka či kombinovaná díla přírody a člověka a oblasti zahrnující místa archeologických nálezů mající výjimečnou světovou hodnotu z dějinného, estetického, etnologického či antropologického hlediska).

1.2. Vymezení pojmu kulturní památka

Za kulturní památky podle zákona České národní rady ze dne 30. března 1987, o státní památkové péči prohlašuje Ministerstvo kultury České republiky nemovité a movité věci, popřípadě jejich soubory, které jsou významnými doklady historického vývoje, životního způsobu a prostředí společnosti od nejstarších dob do současnosti, jako projevy tvůrčích schopností a práce člověka z nejrůznějších oborů lidské činnosti, pro jejich hodnoty revoluční, historické, umělecké, vědecké a technické, které mají přímý vztah k významným osobnostem a historickým událostem. Soubory těchto věcí se prohlašují za kulturní památky, i když některé věci v nich nejsou kulturními památkami [3].

Pojem památka je poměrně mladého data. Tento pojem se měnil v různých dobách, postupně se rozšiřoval a upřesňoval. V roce 1926 byla památka definována jako význačný předmět připomínající minulost bez ohledu na to, zda dalekou či blízkou, zda minulost přírody či člověka, národa či jednotlivce a bez ohledu na to, je-li to produkt přírody nebo umělý výtvor člověka. Památkou byla každá věc, movitá i nemovitá, stará i nová, neživá

i živá, která měla ráz význačného dokladu minulosti, a která vyvolávala vzpomínku na minulou událost, činnost přírodní nebo lidskou, prostředí přírodní nebo historické. Zákon o kulturních památkách č. 22/1958/Sb. zavedl označení „kulturní památka“ a říká, že památkou je kulturní statek, který je dokladem historického vývoje společnosti, jejího umění, techniky, vědy a jiných oborů lidské práce a života, nebo jest jí dochované historické prostředí sídlištních celků a architektonických souborů, anebo věc, která má vztah k význačným osobám a událostem dějin a kultury. Za památku se považuje také soubor kulturních statků a věcí, i když některé z nich nejsou památkami¹ [4].

1.3. Správa památek

Stát chrání kulturní památky jako nedílnou součást kulturního dědictví lidu, svědectví jeho dějin, významného činitele životního prostředí a nenahraditelné bohatství státu. Účelem zákona České národní rady ze dne 30. března 1987, o státní památkové péči je vytvořit všestranné podmínky pro další prohlubování politickoorganizační a kulturně výchovné funkce státu při péči o kulturní památky, o jejich zachování, zpřístupňování a vhodné využívání, aby se podílely na rozvoji kultury, umění, vědy a vzdělávání, formování tradic a vlastenectví, na estetické výchově pracujících a tím přispívaly k dalšímu rozvoji společnosti [3].

1.3.1. Státní památková péče

Státní památkovou péči vykonávají orgány státní památkové péče, jimiž jsou Ministerstvo kultury, krajské úřady a obecní úřady obcí s rozšířenou působností. Ministerstvu kultury je podřízena odborná organizace státní památkové péče. Orgány státní památkové péče ve spolupráci s ostatními orgány státní správy a za odborné pomoci organizace státní památkové péče, vědeckých, uměleckých a dalších organizací a ústavů dbají, aby se státní památková péče zabezpečovala plánovitě, komplexně a diferencovaně a v souladu s dlouhodobou koncepcí jejího rozvoje [3].

1.3.2. Ministerstvo kultury

Ministerstvo kultury je ústředním orgánem státní správy pro kulturní památky v České republice. Zpracovává prognózy, koncepce a návrhy dlouhodobých výhledů rozvoje státní

¹ Pro přírodní památky vzniká samostatný zákon č. 40/1956 Sb., o státní ochraně přírody

památkové péče, sestavuje, vyhlašuje a provádí programy komplexní péče o kulturní památky a vytváří pro ni všestranné podmínky, posuzuje návrhy dlouhodobých, střednědobých a prováděcích plánů obnovy kulturních památek, uplatňuje stanovisko k politice územního rozvoje a k zásadám územního rozvoje, a dále stanovisko k územně plánovací dokumentaci pro území, ve kterém je památková rezervace, nebo nemovitá věc nebo soubor nemovitých věcí zapsané na Seznamu světového dědictví² a ve vztahu k tomuto území uplatňuje stanovisko k vymezení zastavěného území, usměrňuje kulturně výchovné využívání národních kulturních památek a kulturně výchovné využívání ostatních kulturních památek v souladu se zájmy státní kulturní politiky, koordinuje vědeckovýzkumnou činnost v oboru státní památkové péče, zřizuje jako svůj odborný poradní orgán vědeckou radu pro státní památkovou péči, spolupracuje s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a vysokými školami při výchově pracovníků v oboru státní památkové péče, podílí se na jejich dalším vzdělávání a pro ocenění jejich práce, jedná-li se o mimořádné pracovní výsledky, uděluje cenu za památkovou péči, zabezpečuje mezinárodní spolupráci v oboru státní památkové péče, vydává statut odborné organizace státní památkové péče, která je státní příspěvkovou organizací s celostátní působností, plní další úkoly stanovené zákonem [3].

1.3.3. Národní památkový ústav

Národní památkový ústav (dále jen „NPÚ“) je státní příspěvkovou organizací, která má celostátní působnost a vystupuje v právních vztazích svým jménem, přičemž nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývající. Zřizovatelem NPÚ je Česká republika - Ministerstvo kultury. NPÚ se člení na ústřední pracoviště a územní odborná pracoviště (dále jen ÚOP) a správy památkových objektů. ÚOP a správy památkových objektů jsou základními vnitřními organizačními jednotkami NPÚ. Ústřední pracoviště řídí celkovou činnost NPÚ a v rozsahu vymezeném vnitřními předpisy přímo zajišťuje úkoly státní památkové péče. ÚOP zajišťují úkoly státní památkové péče v rozsahu své územní působnosti.

NPÚ jako odborná organizace státní památkové péče zajišťuje a vykonává činnosti a úkoly stanovené v § 32 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči a v dalších právních předpisech. Přehled těchto činností je stanoven v příloze 19. [5]

Jednou z činností NPÚ je vedení Ústředního seznamu kulturních památek České republiky. Ústřední seznam kulturních památek (dále jen „ústřední seznam“) je ústřední

² Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví, vyhlášená ve Sbírce zákonů pod č. 159/1991 Sb.

evidenci památkového fondu chráněného podle zákona č. 20/1987 Sb. a souborem základních údajů, jimiž jsou určeny kulturní památky, památkové rezervace a památkové zóny. Tvoří jej stejnopisy opatření o prohlášení věci za kulturní památku a území za památkovou rezervaci nebo památkovou zónu, rejstřík, evidenční listy (včetně doplňkových evidenčních listů) viz příloha 20 a dokumentace včetně fotografií. Do ústředního seznamu se zapisují i dotčené parcely a vykreslují se hranice v kopiích pozemkových map, resp. katastrálních map.

V ústředním seznamu se vyznačuje prohlášení kulturní památky za národní kulturní památku, vymezení ochranného pásma nemovité kulturní památky nebo nemovité národní kulturní památky, údaj, že nemovitá kulturní památka se nachází na území prohlášeném za památkovou rezervaci, památkovou zónu nebo v ochranném pásmu, a dále se vyznačují zejména změny vlastnictví ke kulturním památkám, přemístění kulturní památky, jakož i zrušení prohlášení věci za kulturní památku. Do ústředního seznamu se zapisují rovněž kulturní památky vedené ve státních seznamech. Okresní, popř. magistrátní úřady a krajské úřady vedou seznamy kulturních památek svých územních obvodů podle výpisů z ústředního seznamu. [6]

V současné době probíhá tzv. reidentifikace nemovitých kulturních památek. Prvořadým úkolem je obnova identifikačních údajů v rozsahu rejstříku ústředního seznamu a zajištění shody údajů evidovaných v něm s údaji evidovanými v katastru nemovitostí. Památky se znovu fotí, zjišťuje se jejich stav, adresa apod. Památky, které nejsou vyznačeny v katastru nemovitostí vlastní parcelou se zaměřují pomocí GPS a jejich vymezení je zanášeno do mapových podkladů v oborovém geografickém informačním systému, který se v NPÚ v současné době postupně buduje. Jedná se o Integrovaný informační systém památkové péče [7].

1.3.4. Památková inspekce

Ministerstvo kultury zřizuje památkovou inspekci jako svůj specializovaný kontrolní orgán v oboru státní památkové péče. Hlavním posláním památkové inspekce je vykonávat ústřední dozor nad dodržováním zákona České národní rady ze dne 30. března 1987, o státní památkové péči a předpisů vydaných k jeho provedení. Památková inspekce dozírá, jak je zabezpečována komplexní péče o kulturní památky, jak jsou dodržována rozhodnutí orgánů státní památkové péče k zajištění péče o kulturní památky a jak vlastníci (správci, uživatelé) kulturních památek plní stanovené povinnosti, na základě poznatků získaných při výkonu

dozoru provádí rozbor stavu státní památkové péče a navrhuje opatření k jejímu prohloubení [3].

1.3.5. Prohlašování věcí za kulturní památky

Prohlášení věcí za kulturní památky dělá Ministerstvo kultury. To si před prohlášením věci za kulturní památku vyžádá vyjádření krajského úřadu a obecního úřadu obce s rozšířenou působností, pokud je již od těchto orgánů neobdrželo. Archeologický nález prohlašuje ministerstvo kultury za kulturní památku na návrh Akademie věd České republiky. Kulturní památky, které tvoří nejvýznamnější součást kulturního bohatství národa, prohlašuje vláda České republiky nařízením za národní kulturní památky a stanoví podmínky jejich ochrany [3].

1.3.6. Zrušení prohlášení věci za kulturní památku

Pokud nejde o národní kulturní památku, může Ministerstvo kultury z mimořádně závažných důvodů prohlášení věci za kulturní památku zrušit na žádost vlastníka kulturní památky nebo organizace, která na zrušení prohlášení věci za kulturní památku prokáže právní zájem, nebo z vlastního podnětu [3].

1.3.7. Evidence kulturních památek

Kulturní památky se zapisují do Ústředního seznamu kulturních památek České republiky. Ústřední seznam vede odborná organizace státní památkové péče. Krajské úřady a obecní úřady obcí s rozšířenou působností vedou seznamy kulturních památek svých územních obvodů. Zápisy do těchto seznamů provádějí podle výpisů z ústředního seznamu. Odborná organizace státní památkové péče vyrozumí o zápisu nebo zrušení kulturní památky do ústředního seznamu vlastníka kulturní památky, krajský úřad a obecní úřad obce s rozšířenou působností. Jde-li o nemovitou kulturní památku, vyrozumí kromě toho také stavební úřad. U archeologického nálezů prohlášeného za kulturní památku vyrozumí též Archeologický ústav Akademie věd České republiky [3].

1.4. Klasifikace kulturních památek

Národní památkový ústav, který vede Ústřední seznam kulturních památek České republiky, třídí kulturní památky podle tzv. funkčních typů viz příloha 21. Toto třídění je velice podrobné. Památky lze klasifikovat různě. Jedna z možností, jak rozdělit památky, je klasifikace podle druhů, kterou ve své knize Jak poznávat kulturní památky uvádí J. Herout³ [4]. Jiná klasifikace je uvedena v Atlasu cestovního ruchu České republiky, kterou vydalo v roce 2006 Ministerstvo pro místní rozvoj [8]. Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska uvádí na svých webových stránkách další možnou klasifikaci dle druhů památek [9]. Další možnou klasifikací je klasifikace dle stavebního slohu: barokní, gotický, klasicistní, lidová arch. a umění, neoslohy, ostatní, slohy 20. stol., renesanční, románský, secese nebo je možné památky klasifikovat dle typu využití [10].

1.4.1. Klasifikace dle J. Herouta

- Archeologické památky.
- Hrady, tvrze a zámky.
- Kostely a kláštery.
- Městská opevnění a pevnosti.
- Městská architektura, domy.
- Sochy, sousoší, kašny a drobná kamenická díla.
- Historické a kulturně historické památky a památky vojenské.
- Lidová architektura.
- Technické památky.
- Historické zahrady a parky.

Archeologické památky

V České republice se archeologické výzkumy provádějí od 18. stol. Archeologické památky jsou klíčem k poznávání nejstarších dějin lidstva a vývoje společnosti. Nejčastějšími archeologickými památkami jsou hradiště – prehistorická i raně historická, výšinná čili ostrožná, nebo nížinná blatná a kromě polohy v krajině bývají jejich nejvýraznějšími znaky valy a příkopy. Dále sem patří mohyly a jejich skupiny, mohylová pohřebiště, tzv. mohylníky,

³ PhDr. Jaroslav Herout (*1928) – odborný pracovník Státního ústavu památkové péče a ochrany přírody, nyní v důchodu.

kultovní kameny – menhiry, zbytky těžby kovů zvané sejpy, kdysi obývané jeskyně, místa zaniklých vsí, měst a tvrzí.

Hrady, tvrze a zámky

Tento druh památek patří k nejvýznamnějším kulturním památkám z hlediska cestovního ruchu. Některé hrady byly od 16. stol. přestavovány na novověké zámky a nadále obývány, jiné se změnily ve zříceniny a některé byly následně rozebrány na stavební kámen. Hrady se řadí k našim nejstarším stavebním památkám a dokládají kulturní vyspělost země a styky našich zemí s cizinou.

Kostely a kláštery

Kostely, kláštery a další objekty, které je možno označovat jako církevní památky, patří podobně jako hrady a zámky k těm stavbám, na něž se ochrana památek a památková péče zaměřily nejdříve. Z estetického hlediska se kostely výrazně podílejí na panoramatu města a vesnice. Kostely jsou nejstarší zděnou architekturou u nás, pomáhají určovat stáří vesnic a stáří osídlení našich zemí ve středověku.

Městská opevnění a pevnosti

Do této skupiny památek patří městská opevnění, zdi s cimbuřím, hradební věže a brány, pevnosti, bunkry a částečně i polní opevnění.

Městská architektura, domy

Mezi tyto památky se řadí radnice, zbrojnice, solnice, masné krámy, špitály, měšťanské a městské domy apod.

Sochy, sousoší, kašny a drobná kamenická díla

Zástupcem této skupiny památek jsou sochy, sousoší, kašny, boží muka, smírčí, hraniční a jiné kříže a kameny. Za účelem záchrany některých památek tohoto druhu byly památky přemístěny do muzeí a lapidárií nebo k nim byly vytvořeny jejich kopie a byly použity konzervační metody nebo provedeny restaurátorské zásahy. Sloupková boží muka a sochy na venkově, zejména v krajině, jsou českou zvláštností.

Historické a kulturně historické památky a památky vojenské

Památky této skupiny se vztahují k událostem nebo osobám, které se zapsaly do obecných dějin nebo kulturních dějin národa, státu, popřípadě evropské historie nebo kultury dalších národů. Patří sem rodné domy, místa spojená s pobytem a tvorbou významných osobností a umělců, místa politických akcí, vydání dokumentů a prohlášení, bojiště, památníky, hroby a hrobky významných osob, dějiště literárních děl.

Lidová architektura

Lidová architektura nebo také památky lidového stavitelství patří od 19. stol. do sféry národopisu. Řadí se sem skanzeny, venkovské usedlosti, roubené chalupy s lomenicemi, statky, špýchary apod.

Technické památky

Tento druh památek se do památkové péče dostává teprve v 50. letech 20. stol. Mezi tyto památky se řadí mlýny, hamry, kovárny, solnice, vodní kanály, kamenné rozcestníky, mosty, sýpky, štoly, vysoké pece, pivovary, sklárny, vápenky, cihelny, milníky, rozcestníky, brzdné kameny, železnice apod.

Historické zahrady a parky

Tyto památky tvoří vlastní skupinu, ačkoliv většina zahrad a parků je součástí hradů a zámků. Patří sem dále městské, lázeňské a lesní parky, zahrady. [4]

1.4.2. Klasifikace dle Atlasu cestovního ruchu České republiky

Atlas cestovního ruchu České republiky uvádí následující klasifikaci [8]:

- Architektonické památky (domy-muzeum, divadlo, vila, radnice, náměstí, kašny, sloupy).
- Církevní památky (kaple, kostel, chrám, klášter, synagoga, pohřebiště, hřbitov, rotunda, betlém).
- Hradiště (hradiště a osídlení).
- Hrady a zámky (hrad, zámek, zřícenina, letohrádek).
- Technické památky (most, opevnění, železnice, doly, hřebčín, vysílač, mlýn, vodní stavby).
- Památky lidové architektury.
- Vojenské památky (památník, pomník, pevnost, vojenský hřbitov).

1.4.3. Klasifikace dle Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska

Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska uvádí tuto klasifikaci [9]:

- Architektonické památky - městská architektura.
- Architektonické památky - lidová architektura.
- Architektonické památky - hrady, zámky, tvrze, paláce.
- Architektonické památky - architektonické doplňky (plastiky, kašny ...).

- Sakrální architektura - monumentální (kostely, kláštery ...).
- Sakrální architektura – synagogy.
- Sakrální architektura - drobná (kapličky, boží muka, kříže ...).
- Funerální (hřbitovní) památky.
- Funerální (hřbitovní) památky - židovské hřbitovy.
- Technické památky.
- Militaria - fortifikační systémy, pevnosti.
- Archeologické památky.
- Historická zeleň - zahrady, parky.
- Přírodní památky.
- Památná místa.
- Muzea, galerie či jiné soubory sbírkových předmětů.
- Mimo uvedenou specifikaci - například muzejní expozice, hřebčín, jeskyně, ...

1.4.4. Vlastní klasifikace

Pro zpracování mapových výstupů bylo nutné z důvodu velké heterogenity kulturních památek České republiky vytvořit vlastní klasifikaci. Tato klasifikace vychází z výše zmiňované klasifikace dle J. Herouta a z klasifikace uvedené v Atlasu cestovního ruchu České republiky. Klasifikace vypadá následovně:

- A - Hrady a zámky (hrad, zámek, zřícenina, letohrádek, tvrz).
- B - Církevní památky.
 - B1 - Církevní památky hlavní (kostel, klášter, chrám, synagoga, loreta, rotunda).
 - B2 - Církevní památky ostatní budovy (fara, biskupství, děkanství, probožství, kolej, sbor, seminář, komenda, kanovnícký dům).
 - H – Církevní památky ostatní díla (hřbitov, hrob, mauzoleum, kolumbárium, karner, krucifix, křížek, křížová cesta, kaple, modlitebna, zvonička, boží muka, betlém, kostnice).
- C - Městská architektura (měšťanský dům, dům, vila, náměstí, divadlo, knihovna, muzeum, banka, spořitelna, soud, radnice, rychta, škola, špitál, hospic, márnice, tělocvična, sokolovna, hřiště, stadion, střelnice, koupaliště, kolonáda, hospoda, pazderna, chudobinec, městské opevnění, tržnice, masné krámy, výstaviště, dvorec, turistická chata,

hudební pavilon, garáže, filmové ateliéry, ministerstvo, věznice, kiosky, mýtnice, sanatorium, altán).

- D - Památky lidové a venkovské architektury (venkovská usedlost, zemědělský dvůr, poplužní dvůr, vinný sklep, haltýř, špýchar, stodola, sušárna, seník, ratejna, zemljanka, pastouška, myslivna, fojtství).
- E - Vojenské památky (pevnost, kasárna, liniové opevnění, vojenský hřbitov, vojen. památník, vojen. pomník, zbrojnice).
- F - Kamenická díla (socha, sousoší, pomník, portál, pamětní deska, pamětní kámen, brzdový kámen, hraniční kámen, hraniční kříž, smírčí kámen, smírčí kříž, drobné kamenické dílo, patník, kašna, sloup, milník).
- G - Technické památky.
 - G1 - Technické památky hlavní (cukrovar, elektrárna, rozvodna el. proudu, čistička, hasičská zbrojnice, hamr, cihelna, huť, kotelna, kovárna, papírna, pekárna, porcelánka, sklárna, přádelna, provaznictví, koželužna, pivovar, celnice, pila, palírna, jízárna, hřebčín, psinec, včelín, holubník, ovčín, krematorium, mačkárna skla, plynojem, vodojem, vodárenská věž, rozhledna, mandl, jiné zemědělské stavby, mincovna, jatka, hvězdárna, silo, sklad, solnice, sušárna, sýpka, tiskárna, vápenka, železniční stanice, důl /jámová budova, šatna, těžní věž/, konzervárna, maják, mlýn, letiště-odbavovací hala, Český rozhlas, strojírna, trafostanice).
 - G2 - Technické památky ostatní díla (most, lávka, nádrž, zdymadlo, vodní kanál, pevnostní kanál, vodní stavba, studna, jez, silnice, železnice, sluneční hodiny, měřický bod, lanovka, vysílač, elektrické osvětlení).
- I - Archeologické nálezy (archeologické stopy, mohyla, mohylník, menhiry, hradiště, osídlení, rýžoviště, sejpy, sídliště).
- J - Botanické památky (park, zahrada, arboretum, obora, zahradnictví, sad).
- K - Ostatní památky (brána, cesta, rozcestník, hradlo, ohrada, lavice, katovna, pranýř, popraviště, úvoz, valcha, varhany, váza, pokladnice, přírodní výtvořy, jiné drobné dílo).

2 Kartografické metody

V kapitole je vysvětlen pojem kartografická sémiologie a jsou zmíněny základní kartografické vyjadřovací prostředky jako bodové, čárové a plošné znaky, diagramy, prostorové vyjadřovací prostředky, barva a písmo.

2.1. Kartografická sémiologie

Pro kartografické zobrazení kulturního dědictví mohou být využity různé vyjadřovací prostředky, které slouží pro zobrazení objektů a jevů do mapy. Používají se kartografické znaky. Teorii kartografických znaků se zabývá kartografická sémiologie. Zahrnuje následující složky [11]:

- Syntaktika – studuje vztahy znaků k sobě navzájem.
- Sémantika – studuje vztahy znaků k obsahu toho, co označují.
- Sygmatika – studuje vztahy znaků k funkci objektů, které určují.
- Pragmatika – studuje vztahy uživatelů znaků k znakovým soustavám.

Základním pojmem kartografické sémiologie je kartografický znak (kartografická značka). Rozumí se jím libovolný grafický prostředek nebo souhrn prostředků, který je schopen být nositelem významu a něco v kartografickém díle vyjadřovat. Specifický znakový systém, který se používá při zaznamenávání konkrétních objektů do mapy, se nazývá jazyk mapy.

Znaky lze dle [11] rozdělit na:

- Kvalitativní – vyjadřují vlastnosti statistických jednotek prostorových jevů, které se popisují slovem nebo jsou častěji exaktně definovány.
- Kvantitativní – charakterizují vlastnosti statistických jednotek, které se vyjadřují číselně.
 - Extenzivní – charakterizují objemovou stránku statistických jednotek prostorových jevů, jejich velikost, rozsah.
 - Intenzivní – charakterizují úroveň určité vlastnosti, jsou to obvykle veličiny odvozené z extenzivních veličin .

2.2. Kartografické vyjadřovací prostředky

Hlavní kartografické vyjadřovací prostředky představují mapové znaky. Jsou to kartografické symboly, jejichž pomocí se na mapách znázorňuje poloha, druh a kvalitativní i kvantitativní charakteristiky objektů a jevů, které mají tvořit obsah mapy. Charakter těchto objektů a jevů může být konkrétní nebo abstraktní, spojitý nebo nespojitý, statický nebo dynamický [12]. Kartografický znak může být definován jako libovolný grafický prostředek nebo souhrn prostředků, který je schopen být nositelem významu a něco v kartografickém díle vyjadřovat. Má tři základní vlastnosti: formu, obsah a polohu. A nese dva typy informací: polohovou a popisnou [13, 14]. Kromě mapových znaků se používají ještě další vyjadřovací prostředky – diagramy, prostorové vyjadřovací prostředky, barvy a písma [12].

2.2.1. Bodové znaky

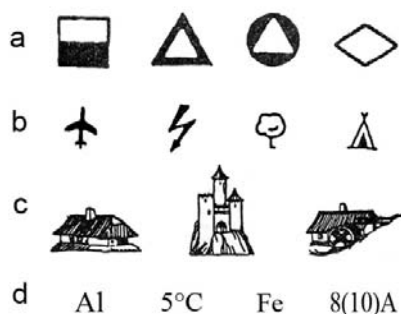
Bodové znaky slouží ke znázornění bodového jevu nebo plošného jevu, jehož skutečnou rozlohu nelze v měřítku mapy vyjádřit [12]. Plocha znaku neodpovídá skutečné rozloze jevu [11]. Podle tvaru a původu se rozlišují znaky geometrické, symbolické, obrázkové a písmenové, jak ukazuje obr. 1.

Geometrické znaky jsou tvarově nejjednodušší a také nejméně početné. Tvoří je různé geometrické obrazce – nejčastěji kruhy, čtverce, obdélníky nebo trojúhelníky. Zvláštním případem jsou body (tečky), které se používají jednotlivě pro znázornění výškových bodů nebo na tematických mapách zpracovaných tzv. tečkovou metodou.

Symbolické znaky patří k nejpočetnějším a nejpoužívanějším. Často se jejich tvar odvozuje z nárysu či půdorysu znázorňovaného objektu, z tvaru výrobku, nebo se použije všeobecně uznávaný symbol.

Obrázkové znaky představují realistické kresby budov, zvířat, výrobků apod. Uplatňují se převážně v plánech měst nebo v tematických mapách určených pro veřejnost.

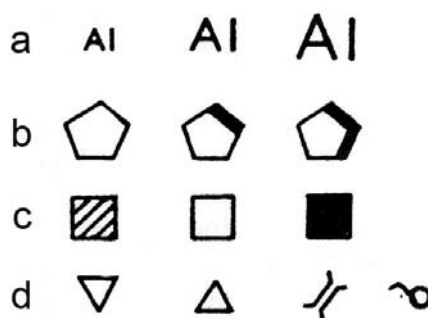
Písmenové znaky sestávají z písmen, popř. číslic. Používají se hlavně na tematických mapách.

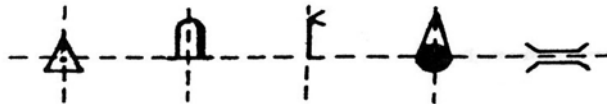
Obr. 1 Bodové znaky: a - geometrické, b - symbolické, c - obrázkové, d – písmenové [11].

Kromě tvaru se mohou jednotlivé znaky lišit velikostí, tloušťkou čáry, způsobem výplně, popř. orientací. Viz obr. 2. Tyto charakteristiky lze navzájem kombinovat.

Velikost znaků se může měnit podle intenzity nebo četnosti znázorňovaného jevu spojitě nebo skokem. Současně se zvětšováním rozměrů znaku je vhodné i zesilování čáry, které však může posloužit i jako samostatný způsob odlišení. Vnitřní výplň znaku umožňuje kvalitativní rozlišení dvou nebo více jevů téhož rodu. Menší význam má odlišná orientace znaků, která rozšiřuje možnost použití jednoduchých geometrických tvarů a umožňuje lepší umístění znaku. Jinak jsou znaky orientovány stejně jako celá mapa, tj. obvykle k severu. Poloha objektu odpovídá u geometrických znaků středu znaku, u symbolických znaků jejich patě. Tou je u čárového symetrického účaří jeho střed, u asymetrického účaří levý dolní roh. U složených obrazců odpovídá poloha objektu středu dolního obrazce, u symetrických orientovaných znaků podélné ose znaku nebo jeho středu. Ukázky situování znaku jsou na obr. 3. [12, 15]

Obr. 2 Rozlišovací charakteristiky bodových znaků: a - velikost, b - tloušťka, c - vnitřní výplň, d – orientace [12].

Obr. 3 Situování znaku vzhledem ke skutečné poloze objektu [12].

2.2.2. Čárové znaky

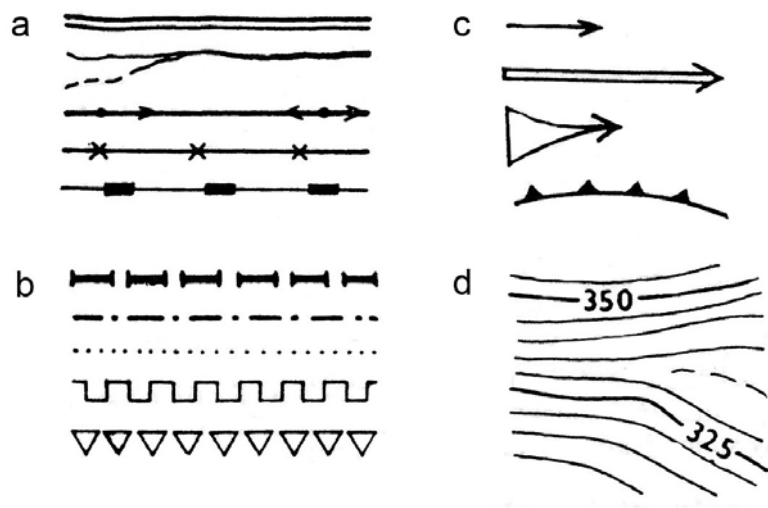
Z grafického hlediska tvoří čárové znaky souvislé čáry, přerušované čáry a uspořádané sledy obrazců. Čáry a sledy obrazců mohou být jednoduché nebo vícenásobné a navzájem různě kombinované. Lze je rozlišovat tloušťkou, barvou a rozestupem dílčích prvků. U širších znaků, připomínající stuhy, hraje roli i druh výplně. Za čárový prvek lze pokládat také styk různě vybarvených nebo rastrovaných ploch. Podle účelu se rozlišují čárové znaky půdorysné, areálové, pohybové a izolinie.

Půdorysné čáry se používají pro znázorňování obrysů konkrétních objektů, jejichž šířka je proti délce zanedbatelná a většinou ji v měřítku mapy ani nelze vyjádřit. Pro větší, důležitější, stálé a viditelné objekty se volí čárový znak výraznější, pro menší nevýznamné, periodické nebo podzemní objekty čárový znak méně výrazný.

Areálové čáry neznázorňují konkrétní objekty, ale hranice sousedících a většinou kvalitativně odlišných ploch – areálů. Při shodném průběhu půdorysných a areálových čar mají přednost čáry půdorysné. Areálové čáry vymezují hranice areálů a většinou nevypovídají o jejich druhu. Proto se areálové čáry obvykle doplňují plošnými znaky.

Pohybové čáry slouží k vyjadřování dynamických jevů a jejich změn v čase. Jejich typickou součástí jsou šipky, ukazující směr pohybu jevu. Rozlišují se pohybové čáry směrové, dosahové, proudové a dynamické.

Izolinie jsou čáry spojující sousedící body o stejné hodnotě nějakého jevu. Právě izolinie zobrazují pouze spojitě jevy, tj. takové, jejichž hodnoty se bod od bodu mění plynule. Nejznámějšími izoliniemi jsou vrstevnice, vznikající spojením bodů o stejné nadmořské výšce. Izolinie se vždy konstruují pro zaokrouhlené hodnoty v určitém, předem stanoveném intervalu. Velikost hodnoty se udává číselným popisem izolinií. Často není udána přímo, ale vyplývá z barevného nebo jiného odlišení ploch mezi sousedními izoliniemi. Příklady čárových znaků lze vidět na následujícím obr. 4. [12, 15]

Obr. 4 Čárové znaky: a - půdorysné, b - areálové, c - pohybové, d – izolinie [12].

2.2.3. Plošné znaky

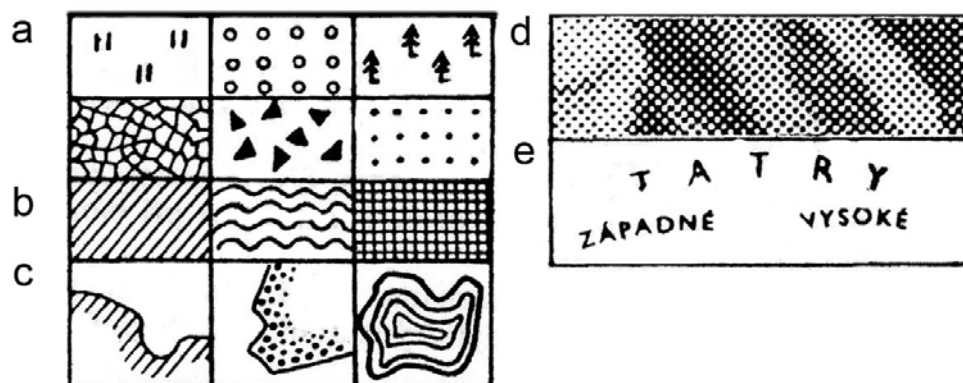
Plošné znaky slouží ke znázornění objektů a jevů rozložených na určité ploše – areálu. Používají se buď samostatně, nebo ve spojení s čárovými znaky. Plošné znaky omezené areálovými čarami znázorňují diskréta, znaky omezené izoliniemi kontinua. Jednotlivé areály mohou být izolovány, dotýkat se nebo se navzájem překrývat. Pro rozlišení areálů se používá barva, různé druhy rastrů, autotypický tón a popis areálu [12].

Barva je nejrozšířenější způsob vyjádření rozlišování areálů (tónem, odstínem, sytostí). Rozlišení barvou se především používá u areálů ohraničených, izolovaných, dotykových a zaujímá při rozlišování nejvyšší hierarchickou úroveň. V ostatních případech se metoda rozlišení barvou kombinuje s jinými metodami, např. rastrem [11].

Rastr je soustava opakujících se grafických prvků (čar, bodů, obrazů, písmen, číslic) rozmístěných po vyznačené ploše a vytvářejících vzorek. V jednobarevných mapách nahrazuje barvu, ve vícebarevných mapách ji doplňuje tam, kde se překrývá několik areálů. Vzorkový rastr tvoří obrazce, popř. body, které se mohou lišit tvarem, rozměry, hustotou a uspořádáním. Čárový rastr se používá hlavně na tematických mapách. Tvoří ho čáry, které se mohou lišit tvarem, tloušťkou, hustotou a orientací. Lemovky jsou zvláštním případem omezeného použití rastru tam, kde by rastrování celého areálu bylo zbytečné a nepřehledné.

Autotypický tón (půltón) vzniká fotografickou cestou. Tónová předloha se pomocí tzv. autotypické sítě, což je dvojsoustava na sebe kolmých paralelních přímek, rozkládá na různé velké body. Autotypický obraz se skládá z pravidelně uspořádaných bodů, jejichž velikost se z místa na místo mění.

Popis areálu slouží jako doplněk areálových čar a plošných znaků, může být ale i samostatným vyjadřovacím prostředkem. Používá se zejména tam, kde hranice areálů sice existují, ale nejsou na mapě zakresleny nebo je nejde přesně určit. Popis se umísťuje ve směru podélné osy areálu tak, aby co nejlépe vystihl jeho tvar. Vše dokládá obr. 5. [12, 15]

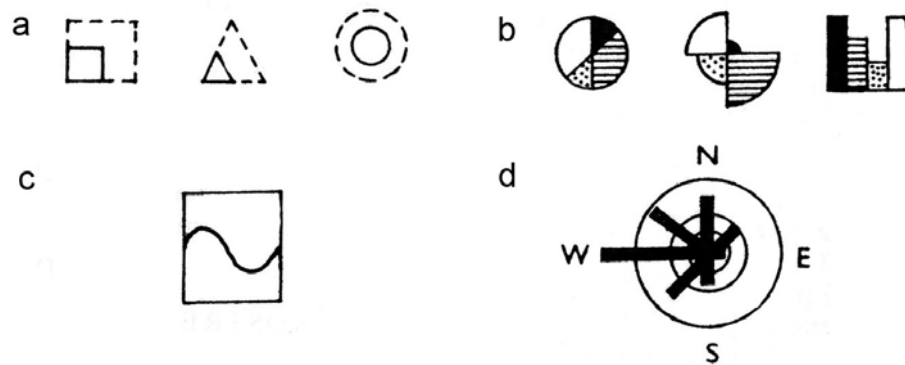
Obr. 5 Plošné znaky: a - vzorkový rastr, b - čárový rastr, c - lemovky, d - autotypický tón (půltón), e - popis areálu [12].

2.2.4. Diagramy

Diagramy jsou grafická znázornění absolutních nebo relativních číselných hodnot, používaná převážně v tematických mapách. Vyjadřují závislost dvou nebo tří proměnných veličin určitého jevu v pravoúhlé nebo polární souřadnicové soustavě. Velikost diagramu se podle intenzity jevu mění buď spojitě nebo skoky. Z tohoto hlediska jsou i některé mapové znaky vlastně diagramy.

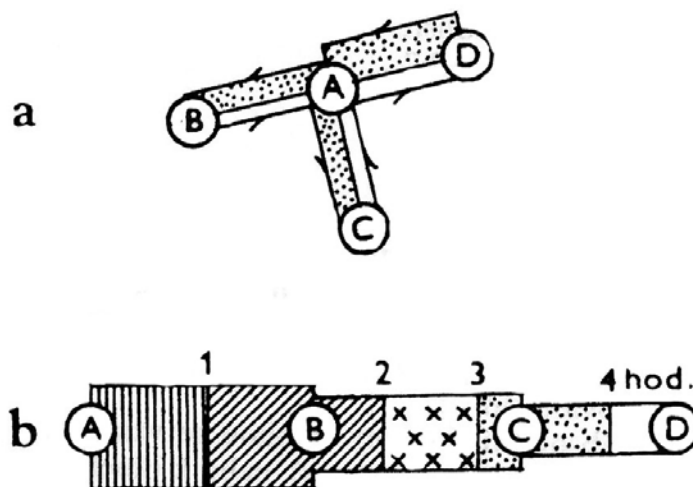
Bodové diagramy vyjadřují většinou absolutní hodnoty. Mohou se vztahovat buď k bodům, v nichž jsou umístěny (lokalizované diagramy), nebo k plochám, pak se diagram umístí do středu areálu (kartodiagramy). Znázorňuje-li se závislost dvou proměnných, má diagram tvar dvojrozměrného obrazce – kruhu či mezikruží, čtverce, trojúhelníku, sloupců, čárového grafu, růžice nebo mnohoúhelníku. Bodové diagramy lze rozdělit na jednoduché, součtové, dynamické a směrové. U jednoduchého roste velikost s hodnotou znázorňovaného jevu. Vyjádřením více jevů různými obrazci vznikne složený diagram. U součtového diagramu odpovídá velikost celkové hodnotě jevu a vnitřní struktura podílu jednotlivých složek. Pro odlišení kvality slouží barva nebo rastr. Diagram, v němž není vyjádřena celková hodnota, se nazývá strukturální; často se však tento termín používá i pro součtový diagram. Dynamický diagram ukazuje změnu velikosti jevu v závislosti

na čase a směrový diagram ukazuje intenzitu jevu v různých směrech. Na následujícím obr. 6 lze vidět příklady.

Obr. 6 Bodové diagramy: a - jednoduché, b - součtové a strukturní, c - dynamický, d – směrový [12].

Stuhové diagramy, jejichž ukázky představuje obr. 7, jsou čárové lokalizované diagramy tvaru pásů, probíhajících ve směru znázorňovaného jevu. Kvalita se vyjadřuje barvou nebo rastrem, kvantita šířkou pásu, směr šipkami. Typy stuhových diagramů jsou obdobné jako u diagramů bodových (kromě směrového). [12, 15]

Obr. 7 Stuhové diagramy: a - jednoduchý s rastrem odlišujícím opačné směry (směr označují půlky šipek), b - izochronní s rastrem vyznačujícím časové úseky [12].

2.2.5. Prostorové vyjadřovací prostředky

Účelem prostorových vyjadřovacích prostředků je vyvolat představu třetího rozměru. Třetí rozměr může reprezentovat nadmořskou výšku, četnost nebo intenzitu znázorňovaného jevu. Rozlišují se prostorové prostředky grafické, stereoskopické a hmotné. Perspektivně se uvažuje i o možnosti využití hologramů.

Grafické prostředky představují profily a perspektivní kresby. Profily vznikají ze svislých, vodorovných nebo šikmých řezů. Perspektivní kresby se zhotovují spíše kreslířskou než ryze geometrickou cestou. Tvoří základ pohledových map a stylizovaných map, zpracovaných tzv. fyziografickou metodou.

Stereoskopické prostředky využívají stereoskopický efekt dvojice leteckých snímků nebo konstrukci dvojího obrazu vzájemně posunutých vrstevnic. V kartografii se uplatňují především na anaglyfových mapách.

Hmotné prostředky jsou reálné materiály, které umožňují vytvoření hmotného trojrozměrného modelu. Používají se při tvorbě reliéfních map a globů.

Hologramy umožňují trojrozměrné vnímání záznamu z dvourozměrné folie bez stereoskopů nebo anaglyfických brýlí. [12]

2.2.6. Barva

Barva může být samostatným vyjadřovacím prostředkem nebo je součástí všech ostatních. Barva mapu oživuje, zpřehledňuje a poskytuje jí možnosti odlišení. Lze ji charakterizovat tónem, světlostí (jasem) a sytostí [12].

- Tón – Tón je vlastnost barevného vjemu charakterizovaná vlnovou délkou, označovaná názvem barvy. Jedná se o umístění barvy ve spektrální řadě, označuje převládající spektrální barvu. Rozlišují se dvě skupiny barev: pestré (chromatické) jsou spektrální barvy – červená, oranžová, žlutá, zelená, modrá, fialová a nepestré (achromatické, neutrální) – bílá, černá a různé odstíny šedi.
- Sytost (čistota) – Sytost je definována jako vlastnost barevného vjemu, který určuje jeho rozdílnost od vjemu nepestré barvy, jež se mu nejvíce podobá (určuje příměs jiných barev). Sytost vyjadřuje podíl čisté pestré barvy a barvy nepestré ve výsledné lomené barvě namíchané pro tisk. Podle sytosti se rozlišují barvy syté a bledé.
- Jas (světlost) – Jas udává relativní čistotu barvy. Je definován jako vlastnost vjemu svítící plochy, která umožňuje, aby vjem barvy byl vyhodnocen stejně jako vjem nepestré barvy v rozsahu od velmi tmavé až do velmi jasné, je dán množstvím bílého světla. Podle jasu se rozlišují barvy světlé a tmavé. [16, 14]

Význam barev při běžném použití v mapách je ustálený a není vhodné tuto konvenci porušit. Černá se používá pro popis, půdorysné a areálové čáry, modrá pro vodstvo, zelená pro vegetaci. Hnědá patří vrstevnicím, červená významným objektům nebo sídlům. Při kompozici barev by se na celé mapě mělo udržet jednotné základní ladění. Pro velké

plochy je třeba volit světlé, málo syté barvy. Tmavé a čisté barvy se používají pro malé a drobné plošky, aby na mapě vynikly [12]. Současným trendem je používat spíše méně syté, pastelové barvy.

2.2.7. Písmo

Písmo hraje mezi kartografickými vyjadřovacími prostředky velmi důležitou, ale zároveň rozporuplnou roli. Na jedné straně je nezbytné, aby popis v mapě byl, ale na straně druhé zabírá příliš mnoho místa. Proto velmi záleží na jeho správném výběru. V české kartografii se nejvíce vyskytuje latinkové písmo. To se dělí do jedenácti skupin, z nichž každá vždy obsahuje písma určitého řezu⁴. Pro kartografické účely se písma klasifikují na antikvová, lineární, psaná a lomená [12].

⁴ Řez písma je soubor tvarových charakteristik písma.

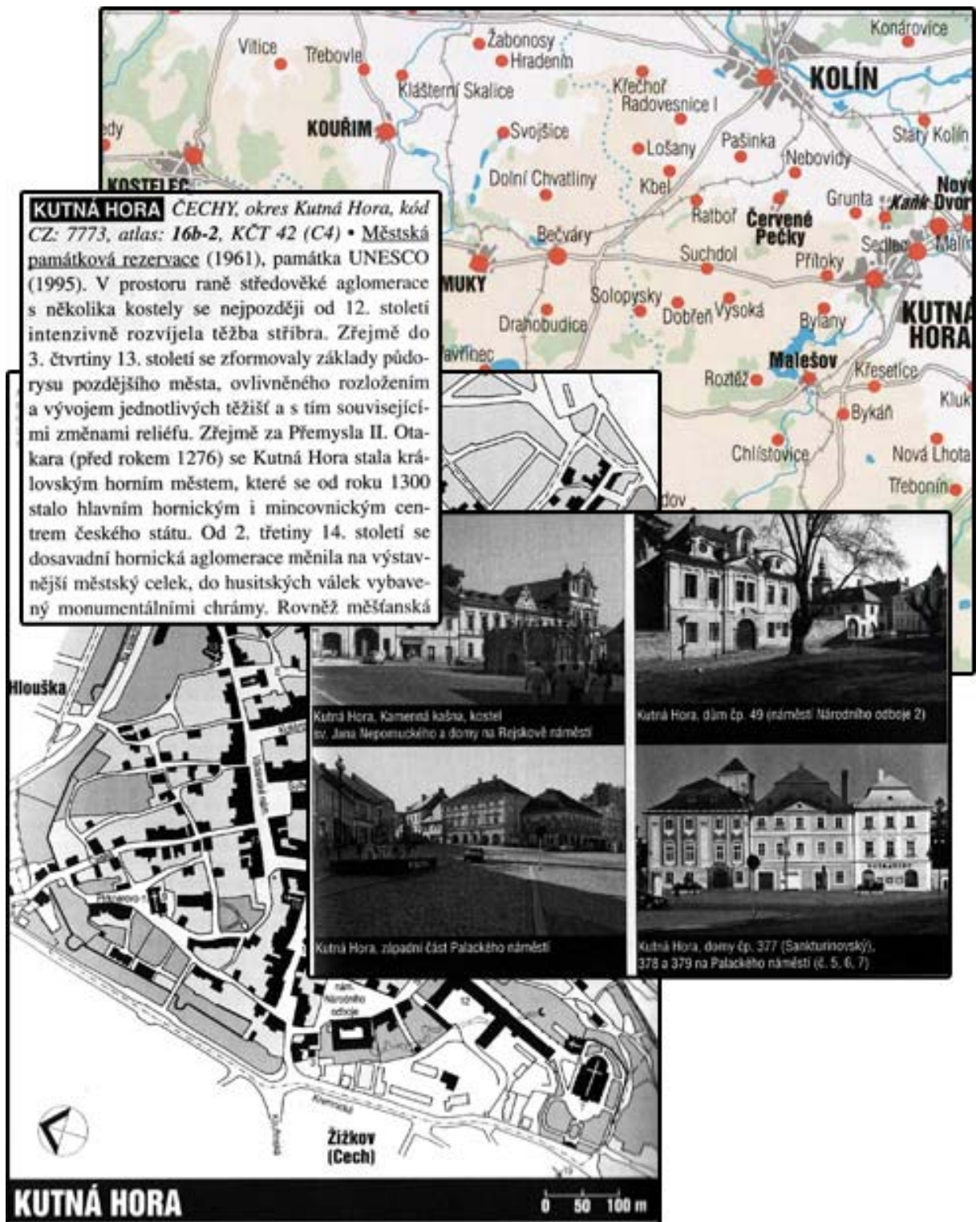
3 Kartografická prezentace kulturních památek

Kapitola se zabývá různými typy kartografické prezentace kulturních památek. V první části jsou zmíněny dva atlasy: Atlas památek Česká republika a Atlas cestovního ruchu České republiky. Dále jsou popsány další papírové mapy, jsou zmíněny mapy elektronické a GPS navigace.

3.1. Atlasy

3.1.1. Atlas památek Česká republika

Atlas památek Česká republika, který v roce 2002 vydalo nakladatelství BASET, je rozdělen do dvou svazků a obsahuje údaje o přibližně 13 000 památkách. Atlas je uspořádán abecedně podle názvu lokality. Na konci atlasu jsou zařazeny mapové listy, které pokrývají celé území České republiky. Na nich jsou vyznačeny všechny v knize popsané lokality. A naopak u každé lokality v atlasu je uveden odkaz na mapový list. Mapové listy atlasu slouží především jako mapový rejstřík. Nemohou ale nahradit podrobnou mapu, proto je u každé lokality uveden ještě odkaz na číslo mapy a mapové pole turistických map Klubu českých turistů 1 : 50 000. Na konci knihy jsou také zařazeny přehledy památek, které má Česká republika na Seznamu světového dědictví UNESCO (včetně těch, které mají být postupně nominovány), dále národních kulturních památek, zpřístupněných památek, památkových rezervací a zón (městského, vesnického i krajinného typu), dalších hodnotných městských i vesnických sídel a chráněných území krajiny (národní parky, chráněné krajinné oblasti, přírodní parky – všechny jsou zakresleny i na mapových listech). U každé lokality je uvedena charakteristika místa a jednotlivých památek. Jsou vypsány názvy staveb a jména jejich tvůrců (architektů či dalších umělců). Údaje o památkách jsou stručné, neboť funkci popisu mnohem lépe nahrazují fotografie. Vybrané ukázky z atlasu dokládá obr. 8 [17].

Obr. 8 Ukázka z Atlasu památek Česká republika. Zdroj: autor – upraveno na základě [18].

3.1.2. Atlas cestovního ruchu České republiky

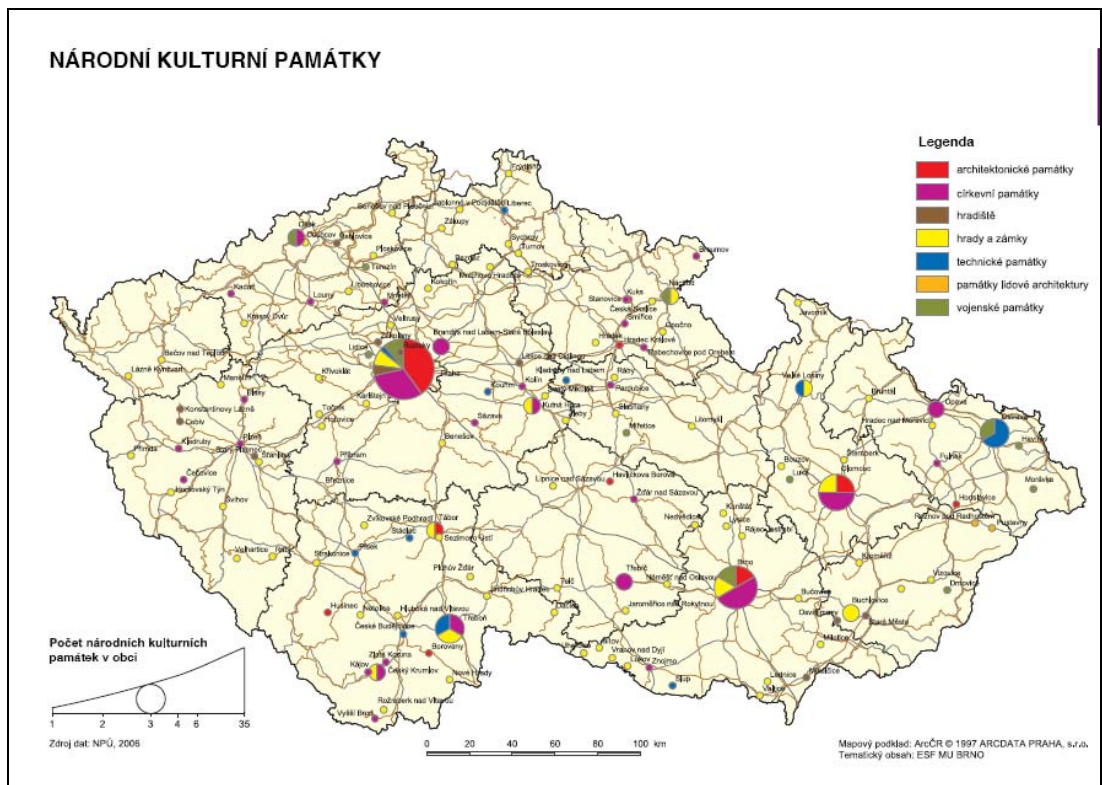
Téma kulturních památek je také obsaženo v Atlasu cestovního ruchu České republiky. Tento atlas zobrazuje v mapových podkladech potenciál turismu. Z jednotlivých map lze

vyčíst, že ne všechny oblasti republiky jsou turisticky stejně vytíženy, že pro turismus ani nemají stejné předpoklady. Atlas cestovního ruchu vydaný v roce 2006 Ministerstvem pro místní rozvoj a zpracovaný Ekonomicko-správní fakultou MU Brno mapuje osm kategorií, z nichž každá má řadu podkapitol, mezi něž patří: potenciál a předpoklady cestovního ruchu (městské památkové rezervace, národní kulturní památky, technické, památkové rezervace a zóny, lidová architektura, apod.), ubytovací zařízení, sportovně-rekreační a dopravní infrastrukturu (sjezdovky, běžky, turistické trasy a naučné stezky, cyklotrasy, apod.), hlavní druhy cestovního ruchu, které se dělí například na cestovní ruch městský, lázeňství, vinařská turistika, letní rekreace u vody, zimní sporty, veletržní a kongresový cestovní ruch, aj., dále kategorie turistická regionalizace a rajonizace (marketing, aj.), analýzu turistické poptávky (profil domácího návštěvníka, zahraničního, aj.), profily krajů ČR včetně mezinárodního srovnání [19].

Téma národní kulturní památky je v tomto atlasu zařazeno pod první kapitolu „Potenciál a předpoklady cestovního ruchu“. Kapitola popisuje význam národních kulturních památek pro cestovní ruch. Atlas zachycuje 194 národních kulturních památek, které jsou soustředěny ve 139 obcích nebo městech ČR a klasifikuje⁵ je do sedmi skupin. Tuto klasifikaci zachycuje kartodiagram. Pomocí jednoduchých diagramů srovnává zastoupení jednotlivých druhů kulturních památek ve vybraných městech, viz obr. 9. Dalšími mapami jsou významné hrady a zámky, významné církevní památky, významné technické památky a významné vojenské památky. Pro zobrazení hradů a zámků byly v atlasu zvoleny různě barevné geometrické bodové znaky, pro zobrazení církevních památek symbolické bodové znaky, pro vojenské památky kombinace geometrických a symbolických znaků. Technické památky jsou rozděleny na sedm kategorií a jejich zastoupení ve městech zobrazuje kartodiagram opět pomocí jednoduchých diagramů. Poslední mapa týkající se národních kulturních památek zobrazuje počty návštěvníků těchto památek pomocí geometrických znaků, které vyjadřují skutečné kvantitativní hodnoty.

U všech těchto zmíněných map v atlasu jsou použity jako topografický podklad hranice krajů ČR a generalizovaná silniční síť.

⁵ viz kapitola 1.3. Další možná klasifikace kulturních památek

Obr. 9 Ukázka z Atlasu cestovního ruchu České republiky [8].

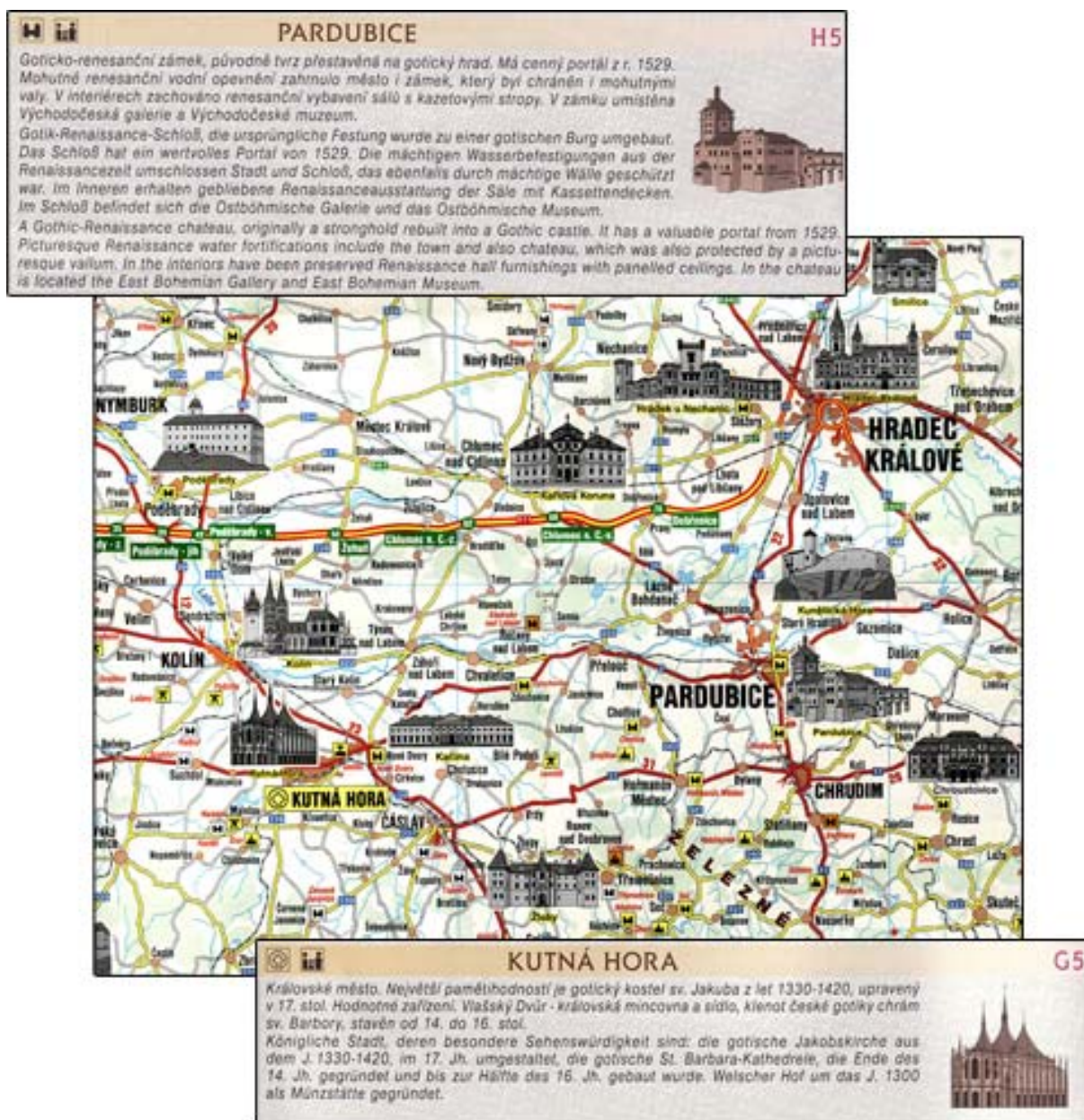
3.2. Další papírové mapy

Kulturní památky jsou často prezentovány jako součást turistických nebo cykloturistických příruček. V takovýchto příručkách bývá mapa s památkami, fotografiemi a popisem jednotlivých památek, často i otvírací dobou, vstupným apod., může se zde vyskytovat i možnost ubytování, dopravní spojení atd. Pro znázornění památky v mapě zde bývá zvolen buď přímo obrázek památky (bodový obrázkový znak), což se v poslední době objevuje velmi často, nebo je zvolen bodový symbolický znak. Tento typ prezentace kulturních památek poskytuje současně velké množství informací.

Dále jsou památky prezentovány v turistických mapách. Tyto mapy jsou nejčastěji zpracovávány pro kraj, okres, či jinou menší oblast. Pro památky je zde zvolen nejčastěji bodový symbolický znak. Stejně je tomu i v autoatlasech nebo plánech měst.

V poslední době se stále častěji vyskytují mapy památek ČR, kde jsou památky znázorněny obrázkem památky. Takovéto mapy zachycují nejznámější hrady, zámky, zříceniny, městské památkové rezervace apod. Na rubu mapy někdy bývá i popis jednotlivých památek. Takovýmto způsobem bývají tvořeny i plány měst, ve kterých se nachází více památek. Takovou mapou je například Česko hrady, zámky, kterou vydal a zpracoval v roce

2007 SHOCart. Mapa je v měřítku 1 : 500 000. Zde jsou památky znázorněny jak symbolickým tak i obrázkovým bodovým znakem. Ukázka této mapy je na obr. 10.

Obr. 10 Ukázka mapy Česko hrady, zámky. Zdroj: autor – upraveno na základě [20].

3.3. Mapy elektronické

Na internetu mohou být kulturní památky součástí interaktivních map. Hlavní výhodou těchto map je spojení map s informacemi o objektech. K libovolnému místu na mapě lze připojit další informace (např. fotografii, text, video apod.). Součástí interaktivních map je možnost vyhledávání konkrétních objektů. Tím se mapy stávají prostorovou encyklopedií o regionu zobrazeném v mapě (může se jednat o město, region, kraj, ČR, Evropa, svět). Tyto

mapy lze zvětšovat, zmenšovat a posouvat [21]. Příkladem takové jednoduché interaktivní mapy je interaktivní mapa vimperských památek. Mapou je plán města Vimperk a po klepnutí na červeně zvýrazněnou budovu se pod mapou zobrazí fotky příslušné budovy. Viz obr. 11.

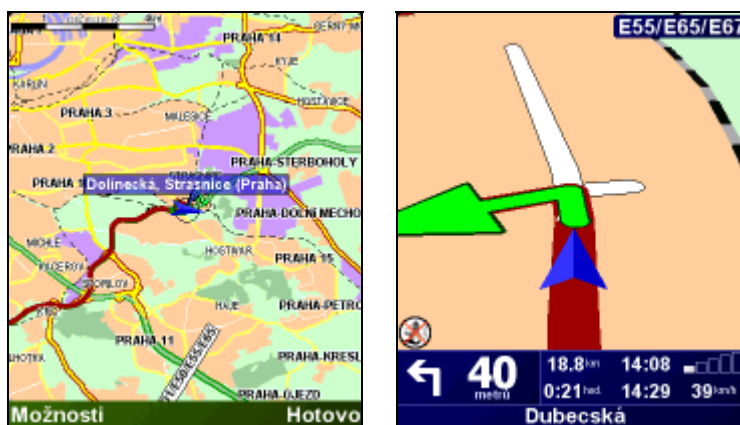
Obr. 11 Interaktivní mapa vimperských památek [22].

3.4. GPS navigace

V současné době lze památky vyhledat i pomocí GPS navigace. Pro tyto systémy jsou vytvářeny tzv. databáze bodů zájmů (Points of Interest – POI). Jedná se o lokální databáze a adresní body. Existuje široká nabídka polohově lokalizovaných databází, které najdou uplatnění v dispečerských a sledovacích systémech, ale i při běžném vyhledávání objektů. V seznamech databází POI lze najít např. hrady a zámky, parky a zahrady, památky lidové

architektury, památky městské architektury, technické památky, církevní památky apod. [23, 24].

Příkladem je TomTom Navigátor 6. Společnost TomTom je jednou z předních výrobců navigačních přístrojů a navigačních programů pro přenosná zařízení. Pro kvalitní navigaci je třeba mít aktuální a přesné mapy. U TomTom Navigátoru 6 obsahuje základní mapa ČR a mapy okolních zemí i čísla popisná ve velkých městech a názvy ulic v malých městech a vesnicích, zbytek je v obecných cestách, které nemají název, ale počítá se s nimi při navigaci. Mapové podklady, které jsou v mapách použity pochází od Teletlasu. Součástí navigačního systému jsou již zmiňované POI (Points Of Interest). Systém TomTom navigátor má v základě mnoho takových bodů přehledně seřazených do kategorií. Body zájmu jsou například hotely, benzínky, servisy nebo parkoviště. Jednotlivé kategorie mají vlastní obrázky, aby se daly na mapě rychle rozpoznat. Součástí jsou i zvuková upozornění. Jednotlivé body zájmu lze i samostatně vytvářet přímo na přístroji. Lze přidávat i různé již vytvořené databáze, které jsou volně dostupné na internetu. Celý program je velmi dobře graficky zpracován. Mapu lze zobrazovat, jak dokládá následující obr. 12, ve 2D nebo 3D prostředí, vše v několika různých barevných variantách [23].

Obr. 12 TomTom Navigator 6 - 2D a 3D zobrazení [23].

4 Zpracování dat

V kapitole je popsán výběr a postup zpracování dat, která budou dále využita při tvorbě mapových výstupů. Kapitola obsahuje ukázky původních a nově vytvořených tabulek se seznamem památek včetně jejich klasifikace.

4.1. Uvedení do problematiky

Jedním z cílů Diplomové práce bylo zpracování dat týkajících se kulturních památek České republiky. Cílem bylo vytvořit seznam všech obcí a osad⁶, ve kterých se nachází alespoň jedna památka a k nim přiřadit příslušné identifikační číslo základní územní jednotky obce – IČZUJ. Obec je v České republice nejnižší územní jednotkou. Každá obec má své identifikační číslo – IČZUJ a každá obec zpravidla spravuje ještě několik osad.

4.2. Sběr dat

Nejprve bylo nutné nalézt data, ze kterých lze vycházet. Data by měly být v elektronické podobě a měly by být zpracovány za celou ČR. Výchozími daty se stal Ústřední seznam památek, který v roce 2003 uveřejnil Národní památkový ústav. Seznam je zveřejněn na webových stránkách www.monumnet.npu.cz a je průběžně aktualizován. Jedná se o důvěryhodný zdroj. V MonumNetu je možné vyhledávat nemovité památky, národní kulturní památky, světové dědictví, chráněná území, nejohroženější nemovité památky, povolení k restaurování apod. Data lze vyhledávat podle jednotlivých atributů, navíc je možné si zvolit přímo ze seznamu kraj a okres, který chceme hledat, viz obr. 13.

⁶ Osada je menší sídlo venkovského typu, obecně je větší než samota a menší než vesnice. Do obvyklého pojmu osady zpravidla spadají ty vesnice, které nejsou s hlavní ani s jinou částí zastavěného území obce stavebně srostlé a přitom jsou administrativně připojeny k jiné vesnici, městečku či městu. Termín osada se v právním řádu České republiky samostatně nebo ve spojení s přívlasky vyskytuje na mnoha místech, třebaže přímo obecně definován není a v Zákoně o obcích také použit není. Použit je například v cenových předpisech, v předpisech o územním plánování a stavebním řádu, o katastru nemovitostí České republiky, o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, o ochraně zemědělského půdního fondu a přírody a krajiny, o vodách, o lesích, o myslivosti, o živnostenském podnikání, o správních poplatcích [25].

Historická země:	<input type="text"/>		
Kraj/Okres:	<input type="text"/>	<-- vyberte --	
Sídlní útvar/část obce:	<input type="text"/>		
Ulice,nám./umístění:	<input type="text"/>		
Čp.:	<input type="text"/>		
Památka:	<input type="text"/>		
Číslo rejstříku:	<input type="text"/>		
Památková ochrana:	<input type="text"/>		
(pro přírůstky/úbytky zvolte: je chráněno/již není chráněno)			
			<input type="button" value="Vyhledat"/>

Kraj

- Všechny okresy
- hl.m. Praha
- Středočeský kraj
- Jihočeský kraj
- Plzeňský kraj
- Karlovarský kraj
- Ústecký kraj
- Liberecký kraj
- Královéhradecký kraj
- Pardubický kraj
- Kraj Vysočina
- Jihomoravský kraj
- Olomoucký kraj
- Zlínský kraj
- Moravskoslezský kraj

Okres

- Benešov
- Beroun
- Blansko
- Brno-město
- Brno-venkov
- Bruntál
- Břeclav
- Čes. Budějovice
- Česká Lípa
- Český Krumlov
- Děčín
- Domažlice
- Frydek-Místek
- Havlíčkův Brod
- Hodonín

Obr. 13 Ukázka vyhledání památky v Monumentu. Zdroj: autor - upraveno na základě [26].

Data byla stažena v podobě tabulek vytvořených v programovém prostředí Microsoft Excel. Tabulky obsahují následující atributy:

- Číslo rejstříku – číslo rejstříku, ve kterém je památka evidována.
- UZ - ochrana stav/typ uzavření.
 - 0 - je navrženo k prohlášení památkou, řízení neukončeno.
 - P - prohlášeno kulturní památkou Ministerstvem kultury.
 - S - zapsáno do státního seznamu před rokem 1988.
 - Y - zapsáno do státního seznamu + zrušeno prohlášení.
 - R - zapsáno do st. sezn. před r. 1988 a část nebo celek prohl. památkou.
 - Z - prohlášeno + zrušeno prohlášení kulturní památkou.
 - D - prohlášeno kulturní památkou + doplněno/revidováno dalším prohlášením.
 - X – zapsáno do státního seznamu a zaniklo před rokem 1988.
- Název okresu.
- Sídlní útvar – název obce, ve které se památka nachází.
- Část obce – část obce, ve které se památka nachází.
- ČP. – popisné číslo památky.
- Památka – název nebo popis památky.
- Ulice, nám./ umístění – adresa nebo umístění památky.
- Č.OR. – číslo orientační.
- HZ – historická země.
 - Č – Čechy.
 - M – Morava.
 - S – Slezsko.

Tabulky jsou zpracované za jednotlivé kraje a okresy ČR. Z tabulek byly vybrány jen ty památky, které mají ve sloupci UZ písmeno D, P, R nebo S. Ostatní data byla vyřazena, protože se jedná o památky, které byly pouze navrženy k prohlášení kulturní památkou nebo bylo jejich prohlášení zrušeno a nebo památka zanikla. Data ale nebyla k roku 2007 aktuální, proto bylo nutné provést ještě aktualizaci dat. Změny se týkaly přesunu některých obcí, současně tedy i památek, do jiných okresů, případně krajů. Aktuální změny byly nalezeny na webových stránkách Ministerstva vnitra ČR [27]. S takto aktualizovanými daty už bylo možné pracovat.

Dalším zdrojem dat byl Číselník obcí České republiky 2007, který byl stažen z webových stránek Českého statistického úřadu [28]. Data mají podobu tabulky v programovém prostředí MS Excel. Tabulka obsahuje tyto atributy: Název kraje, Název okresu, Název obce, Číslo obce (IČZUJ). Číselník bylo nutné ještě celý přepracovat, protože byl seřazen chaoticky.

K dispozici byly celkem dva typy tabulek. Tabulky typu 1 s památkami, jejich adresou a dalšími atributy, viz Tabulka 1 a tabulky typu 2 s názvy obcí a jejich čísly IČZUJ.

Tabulka 1 Ukázka tabulky z MonumNetu importované do prostředí MS Access. Zdroj: autor.

ID	Číslo rejstříku	uz	Název okresu	Sídelní útvar	Část obce	čp	Památka	Ulice_nám/umístění	čor	HZ
71	51115 / 6-620	P	Pardubice	Choltice	Choltice		zvonice	proti zámku		Č
365	101590	P	Pardubice	Pardubičky	Pardubičky		zaniklé město Pardubičky, archeologické stopy			Č
18	49087 / 6-605	P	Pardubice	Dašice	Dašice	čp.55	fara	Hrdličkova ul.		Č
165	102170	P	Pardubice	Pardubice	Bílá Předměstí	čp.655	rodinný dům	Bulharská		Č
371	51481 /	P	Pardubice	Přelouč	Přelouč		kostel Navštívení P. Marie, z toho jen: hlavní oltář			Č
156	101084	P	Pardubice	Ostřetín	Ostřetín	čp.65	venkovská usedlost			Č
155	101032	P	Pardubice	Ostřetín	Ostřetín	čp.47	venkovská usedlost, z toho jen: špýchar			Č
255	50913 / 6-617	P	Pardubice	Pardubice	Pardubice-Staré Město	čp.84	městský dům	Bartolomějská 5	5	Č
20	10249 / 6-576	P	Pardubice	Dašice	Dašice	čp.98	městský dům	nám. T. G. Masaryka		Č
92	100876	P	Pardubice	Kladruby nad Labem	Kladruby nad Labem	čp.20	mýslivna			Č
117	101029	P	Pardubice	Lány na Důlku	Lány na Důlku	čp.8	venkovská usedlost, z toho jen: špýchar			Č

4.3. Detailní popis tvorby seznamu

Nejprve musel být vytvořen seznam názvů všech obcí a osad, ve kterých se nachází alespoň jedna památka. Tento seznam názvů vznikl z tabulek typu 1 pomocí využití jednoduchého makra v programovém prostředí Microsoft Excel. Aby nedošlo k vynechání některého názvu obce nebo osady, byl seznam názvů vytvořen vždy v rámci jednoho okresu, protože v různých okresech se objevují stejné názvy obcí a osad. Pokud se ale nacházejí dvě nebo více obcí a osad se stejným názvem v jednom okrese, není možné tyto redundance odhalit, proto se mohlo stát, že památky ze dvou či více obcí a osad z jednoho okresu byly přiřazeny k jednomu názvu obce, osady. Úkolem bylo k těmto názvům doplnit příslušná čísla IČZUJ. Vše bylo zpracováno v rámci jednotlivých krajů a okresů.

Do nového listu programového prostředí Microsoft Excel byl zkopírován takto vytvořený seznam všech názvů obcí a osad v daném okrese a tabulka typu 2 s číselníkem obcí.

K názvům obcí bylo pomocí funkce vyhledat doplněno příslušné číslo IČZUJ. Osadám se tak nepřiradilo nic, protože nemají své vlastní číslo IČZUJ. Bude jim přiřazeno stejné číslo IČZUJ obce, která je spravuje. Bylo nutné dohledat, pod jakou obec každá osada patří a podle vyhledaného názvu obce stejným způsobem doplnit chybějící čísla IČZUJ. Tyto obce byly dohledány na webových stránkách www.monumnet.npu.cz. Po klepnutí na název osady se otevřelo nové okno, kde byly další informace o památce a také název obce, pod kterou osada spadá. V této části nastal problém, protože k některým osadám nebyla v MonumNetu doplněna obec, která je spravuje. Tyto obce musely být ručně dohledány na internetu. Jednalo se zejména o obce z těžebních oblastí (okres Chomutov, Most, Teplice), kde došlo k zániku těchto obcí. Památky z takovýchto obcí jsou ale stále vedeny v Ústředním seznamu památek. Pro tyto speciální případy byl do vznikajícího seznamu, viz Tabulka 2 a), přidán ještě třetí sloupec s názvem Poznámka a k příslušným osadám nebo obcím tam byla doplněna poznámka „zaniklá obec“ viz Tabulka 2 b). Tato část dohledávání byla nejnáročnější.

Všechny tabulky byly importovány do programového prostředí MS Access, aby bylo možné s nimi pracovat v prostředí ArcGIS.

Tabulka 2 Ukázky vytvořených seznamů a) klasický případ b) okres se zaniklými obcemi. Zdroj: autor.

a)	ID	Sidelni_utvar	Cislo	b)	ID	Sidelni_utvar	Cislo	Poznámka
	1	Bělečko	574848		1	Ahnikov	563200	
	2	Bohumileč	575577		2	Bílence	562980	
	3	Brluh	574791		3	Blahuňov	563242	
	4	Býšť	574848		4	Blatno	562998	
	5	Čepí	574864		5	Boleboř	563005	
	6	Dašice	574899		6	Březanec	563099	
	7	Dolany	574902		7	Březno	563013	
	8	Dolní Jelení	574996		8	Čachovice		Zaniklá obec
	9	Dolní Roveň	574911		9	Čejkovice	563188	
	10	Dřiteč	574953		10	Čemovice	563021	
	11	Hlavečnick	574961		11	Čemýš	563285	
	12	Holice	574988		12	Červený Hrádek	563099	
	13	Horní Jelení	574996		13	Droužkovice	563056	
	14	Horní Roveň	574911		14	Hora Svatého Šebesti	563064	
	15	Horní Ředice	575011		15	Hořenice	563081	

Pro další práci s památkami bylo potřebné památky rozklasifikovat. Byly hledány vhodné klasifikace, které by bylo možné na památky aplikovat, ale jak je již zmíněno v podkapitole 1.3.3. Vlastní klasifikace, pro vysokou heterogenitu dat byla vytvořena klasifikace vlastní. Do původních tabulek z MonumNetu byly doplněny ještě 2, popř. 3 nové sloupce s atributy IČZUJ, Kategorie a popřípadě Poznámka⁷. Do sloupců IČZUJ bylo přiřazeno z vytvořených seznamů číslo IČZUJ, do sloupce Kategorie bylo zapsáno písmeno označující danou kategorii

⁷ Jen v případě krajů, kde se nacházejí zaniklé obce.

A až K z vlastní klasifikace a do sloupce Poznámka bylo případně doplněno „zaniklá obec“. Jedna z konečných tabulek je uvedena jako Tabulka 3.

Tabulka 3 Ukázka výsledné tabulky pro Pardubický kraj v prostředí MS Access. Zdroj: autor.

ID	ICZUJ	Sídelní útvar	Číslo rejstříku	uz	Název okresu	Část obce	cp	Památk	Adresa	cor	HZ	Kategorie
29.575780	Svojišice	41579 / 6-2161	S	Pardubice	Svojišice			tvrz, zřícenina a archeologické stopy	nad potokem uprostřed v			Č A
771.555134	Pardubice	47796 / 6-4861	S	Pardubice	Pardubice-Staré Město	čp.127		městanský dům	Jahnova			Č C
1526.574899	Dašice	39895 / 6-2056	S	Pardubice	Dašice	čp.67		venkovský dům - rodný dům Josefa Hybeše	Palackého ul.			Č D
7.575534	Ráby	23715 / 6-2127	S	Pardubice	Ráby	čp.?		hrad Kunětická Hora				Č A
1512.575607	Labětín	101086	P	Pardubice	Labětín	čp.6		venkovský dům				Č D
777.555134	Pardubice	51075 / 6-6198	P	Pardubice	Zelené Předměstí	čp.113		městanský dům	trída Miru			Č C
1112.555134	Pardubice	26243 / 6-1987	S	Pardubice	Pardubice-Staré Město	čp.22		městanský dům se zbytky hradeb	Zámecká			Č C
766.555134	Pardubice	29859 / 6-1970	S	Pardubice	Pardubice-Staré Město	čp.117		městanský dům	Pernštyňské nám.	11		Č C
153.555134	Pardubice	31171 / 6-1937	S	Pardubice	Pardubice-Staré Město			kostel sv. Bartoloměje	nám. Osvobození			Č B1
772.555134	Pardubice	32492 / 6-2032	S	Pardubice	Pardubice-Staré Město	čp.141		městanský dům	nám. Bělobranské			Č C
776.555134	Pardubice	25735 / 6-1982	S	Pardubice	Zámek	čp.17		městanský dům	Zámecká			Č C

Nakonec byla z tabulek všech krajů vytvořena jedna velká tabulka pro celou Českou republiku. Zde přibýly ještě další dva sloupce, název kraje a číslo kraje. Tabulka pro celou ČR vypadá následovně.

Tabulka 4 Ukázka výsledné tabulky pro celou ČR v prostředí MS Access. Zdroj: autor.

ID	Název kraje	Číslo kraje	Název okresu	Číslo okresu	Sídelní útvar	ICZUJ	Část obce	Památk	Kategorie	Adresa	cp	Číslo rejstříku	uz	cor	HZ	Poznámka
42267	Vysočina	11	Žďár n.Sázavou	3714	Nové Město na	596230	Nové Město n	kostel českobratrský	B1	nám. Komen		49766 / 7-8807	D		M	
43843	Zlínský	13	Vsetín	3810	Střítež	544922	Střítež nad B	kostel českobratrský	B1		čp.	10421 / 8-3485	D		M	
9422	Jihomoravský	14	Brno-venkov	3703	Podolí	583634	Podolí	kostel sv. Jana Nepomuckého	B1	náves		12080 / 7-8461	D		M	
16431	Královéhradecký	5	Trutnov	3610	Janské Lázně	579351	Janské Lázně	kostel sv. Jana Křtitele	B1	U Mariána		12525 / 6-5657	D		Č	
88	Hl.m.Praha	3	Praha hl.m.	3100	Praha	554782	Žižkov	klášter karmelitánů s kostelem sv. Au	B1	Praha 3, Ost	čp.1	54878 / 1-2303	D	6	Č	
16452	Královéhradecký	5	Trutnov	3610	Chotěvice	579319	Chotěvice	kostel sv. Petra a Pavla	B1			68293 / 6-5842	D		Č	
27558	Plzeňský	7	Klatovy	3404	Hamry	578240	Hamry	kostel P. Marie Bolestné, zv. Kollerův	B1			11291 / 4-5071	D		Č	
19896	Moravskoslezsl	10	Bruntál	3801	Horní Benešov	597350	Horní Benešov	kostel sv. Kateřiny	B1	Školní		19915 / 8-3173	D		S	
27675	Plzeňský	7	Klatovy	3404	Prášíly	556084	Prášíly	jiná správní stavba - panský dům	C			čp.1	11502 / 4-5089	D		Č
24587	Olomoucký	9	Šumperk	3809	Úsov	541222	Úsov	židovský hřbitov se vstupním objektem	H			čp.1	24365 / 8-3187	D		M
22138	Moravskoslezsl	10	Ostrava-město	3807	Ostrava	554821	Moravská Os	uhelný důl hlubinný Hlubina se soubc	G1	Moravská Os	čp.?	10363 / 8-3520	D		M	
20210	Moravskoslezsl	10	Bruntál	3801	Krnov	597520	Pod Bezdruč	textilní továrna A. Lajšch a synovéK	G1	Říční okruh	čp.1	100094	D		S	

Z těchto tabulek byly ve stejném programovém prostředí vytvořeny křížové dotazy, kde záhlaví řádků tvořily kraje nebo okresy nebo obce (dle požadované úrovně) a záhlaví sloupců tvořily třídy vlastní klasifikace. Navíc byl automaticky přidán sloupec, ve kterém byl celkový počet památek za daný řádek. Všem tabulkám byl ještě ručně doplněn další sloupec s číslem kraje, okresu nebo obce (IČZUJ). Křížový dotaz pro obce byl ještě doplněn sloupcem s příslušným okresem. Tabulky vypadají následovně.

Tabulka 5 Ukázka křížového dotazu pro kraje ČR v prostředí MS Access. Zdroj: autor.

	Název kraje	Číslo kraje	Celkem_Památk	A	B1	B2	C	D	E	F	G1	G2	H	I	J	K
▶	Hl.m.Praha	3	2077	40	148	40	1437	134	9	77	75	33	50	22	10	2
	Jihočeský	12	5504	210	375	129	1679	1085	32	324	144	153	958	368	6	41
	Jihomoravský	14	4229	162	421	90	1529	321	37	557	71	47	921	51	10	12
	Karlovarský	4	1391	63	133	23	595	110	5	209	30	16	134	64	3	6
	Královéhradecký	5	3003	99	291	82	1018	467	140	542	61	40	205	17	1	20
	Liberecký	1	2216	75	171	51	521	650	9	346	61	30	272	21	1	8
	Moravskoslezský	10	2016	89	265	23	706	326	32	205	83	15	233	28	6	5
	Olomoucký	9	2208	89	228	72	729	156	45	370	53	6	415	29	9	7
	Pardubický	8	2083	69	251	51	794	224	55	302	49	28	156	66	1	37
	Plzeňský	7	3211	194	360	94	768	566	34	358	93	35	516	168	4	21
	Středočeský	6	4298	350	680	162	877	667	18	467	126	47	598	253	3	50

Tabulka 6 Ukázka křížového dotazu pro okresy ČR v prostředí MS Access. Zdroj: autor.

	Nazev_okresu	Cislo_okresu	Celkem_Pamatka	A	B1	B2	C	D	E	F	G1	G2	H	I	J	K
▶	Benešov	3201	355	57	84	18	40	31		36	7	2	62	17		1
	Beroun	3202	229	16	38	10	19	39	3	21	6		45	31		1
	Blansko	3701	244	19	52	11	34	20		35	4	6	60	3		
	Brno-město	3702	1104	10	34	7	924	6	13	45	8	3	45	4	5	
	Brno-venkov	3703	604	38	91	15	88	14	13	113	17	9	200	5		1
	Bruntál	3801	426	22	74	8	93	124	4	34	13	6	32	12	2	2
	Břeclav	3704	572	21	59	15	204	52	3	82	11	1	112	6		6
	Čes.Budějovice	3301	1248	30	59	22	365	260	7	52	36	24	180	202		11
	Česká Lípa	3501	738	36	52	15	140	306		96	14	10	60	6	1	2
	Český Krumlov	3302	919	16	53	23	484	72	2	61	18	26	145	12	1	6
	Děčín	3502	607	21	45	9	79	312	1	71	25	8	31	2	1	2

Tabulka 7 Ukázka křížového dotazu pro obce ČR v prostředí MS Access. Zdroj: autor.

	Nazev_okresu	Sidelni_utvar	ICZUJ	Celkem_Pamatka	A	B1	B2	C	D	E	F	G1	G2	H	I	J	K
▶	Benešov	Arnoštovice	529702		2	1		1									
	Benešov	Bedřichovice	529842		1	1											
	Benešov	Běllice	530310		1	1											
	Benešov	Benešov	529303		19	1	4	1	8	1		2		1	1		
	Benešov	Bezmíř	530891		1				1								
	Benešov	Beztahov	530905		1	1											
	Benešov	Bolina	530883		2	1									1		
	Benešov	Bonkovice	530701		1				1								
	Benešov	Borovnice	532096		1	1											
	Benešov	Borovsko	530573		1	1											
	Benešov	Bystřice	529451		3	1	1	1	1								

Počty památek byly dále pro všechny tři tabulky přepočteny na jednoho obyvatele. Takové přepočtené tabulky (viz tabulka 8) byly při zpracovávání výstupů importovány do prostředí ArcGIS. Zde byly propojeny vazbou JOIN s daty z ArcČR a tak mohly být tvořeny kartogramy.

Tabulka 8 Ukázka tabulky s počty památek na jednoho obyvatele v krajích. Zdroj: autor.

ID	Nazev_kraje	Cislo_kraje	Celkem	A	B1	B2	C	D	E	F	G1	G2	H	I	J	K
▶	Hl.m.Praha	3	0,0017	3,37E-05	0,000125	3,37E-05	0,001209	0,000113	7,57E-06	6,48E-05	6,31E-05	2,78E-05	4,21E-05	1,85E-05	8,42E-06	1,68E-06
2	Jihočeský	12	0,0087	0,000333	0,000595	0,000205	0,002665	0,001722	5,08E-05	0,000514	0,000229	0,000243	0,001521	0,000584	9,52E-06	6,51E-05
3	Jihomoravský	14	0,0037	0,000143	0,000372	7,95E-05	0,001350	0,000283	3,27E-05	0,000492	6,27E-05	4,15E-05	0,000813	4,50E-05	8,83E-06	1,06E-05
4	Karlovarský	4	0,0046	0,000207	0,000437	7,55E-05	0,001953	0,000361	1,64E-05	0,000686	9,85E-05	5,25E-05	0,00044	0,000210	9,85E-06	1,97E-05
5	Královéhradecký	5	0,0055	0,000180	0,000529	0,000149	0,001852	0,00086	0,000255	0,000986	0,000147	7,28E-05	0,000373	3,09E-05	1,82E-06	3,64E-05
6	Liberecký	1	0,0051	0,000174	0,000397	0,000118	0,001209	0,001509	2,09E-05	0,000803	0,000142	6,96E-05	0,000631	4,87E-05	2,32E-06	1,86E-05
7	Moravskoslezský	10	0,0016	7,12E-05	0,000212	1,84E-05	0,000585	0,000261	2,56E-05	0,000164	6,64E-05	1,20E-05	0,000187	2,24E-05	4,80E-06	4,00E-06
8	Olomoucký	9	0,0035	0,000139	0,000356	0,000113	0,001139	0,000244	7,03E-05	0,000578	8,28E-05	9,38E-06	0,000649	4,53E-05	1,41E-05	1,09E-05
9	Pardubický	8	0,0041	0,000136	0,000494	0,000100	0,001564	0,000441	0,000108	0,000595	9,65E-05	5,51E-05	0,000307	0,00013	1,97E-06	7,29E-05
10	Plzeňský	7	0,0058	0,00035	0,000649	0,00017	0,001385	0,001021	6,13E-05	0,000646	0,000168	6,31E-05	0,000931	0,000303	7,21E-06	3,79E-05
11	Středočeský	6	0,0037	0,000298	0,000579	0,000138	0,000746	0,000568	1,53E-05	0,000397	0,000107	4E-05	0,000509	0,000215	2,55E-06	4,25E-05
12	Ústecký	2	0,0043	0,000206	0,000428	0,000112	0,001171	0,000955	4,74E-05	0,000677	0,000132	6,19E-05	0,000417	5,10E-05	3,64E-06	1,70E-05
13	Vysočina	11	0,0059	0,000278	0,000596	0,000166	0,001515	0,000723	7,23E-05	0,000819	0,000135	7,23E-05	0,001468	3,91E-05	3,91E-06	2,15E-05
14	Zlínský	13	0,0025	0,000120	0,000251	6,27E-05	0,000563	0,000478	2,88E-05	0,000329	4,24E-05	1,53E-05	0,000522	4,41E-05	3,39E-06	8,48E-06

5 Návrh vlastní symboliky

V kapitole je popsán návrh a tvorba symboliky a její použití v mapových výstupech. Je zde uveden přehled navržených symbolů.

5.1. Popis návrhu symboliky

Pro nově vytvořenou klasifikaci památek (viz podkapitola 1.4.4. Vlastní klasifikace) bylo třeba navrhnout symboliku. Byly navrženy vlastní bodové symbolické znaky. Inspirací se stal Školní atlas České republiky, který zpracovala a vydala Geodézie ČS a.s. v Praze r.1999 a bodové symbolické znaky, které používá na svých webových stránkách Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska (viz příloha 22). Pro každou třídu památek byly navrženy dva až čtyři znaky. Znaky byly vytvořeny v prostředí Adobe Photoshop 7.0 CE. Pro každou třídu památek byla zvolena barva znaku. Většina znaků má velikost 2 cm x 2 cm. Znaky jsou uloženy ve formátu bmp, aby mohly být použity v prostředí ArcGIS.

5.2. Vlastní návrhy

Třídy vlastní klasifikace a jejich navržené symboly:

A – Hrady a zámky (červená barva).

B1 – Církevní památky hlavní (tmavě žlutá barva).

B2 – Církevní památky ostatní budovy (světle žlutá barva).

C – Městská architektura (oranžová barva).

D – Památky lidové a venkovské architektury (hnědá barva).

E – Vojenské památky (tmavě zelená barva).

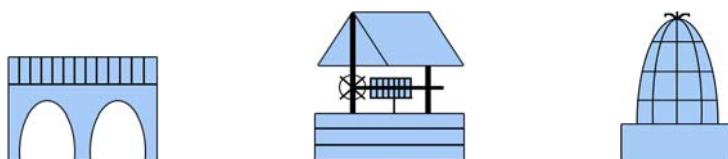
F – Kamenická díla (tmavě šedá barva).

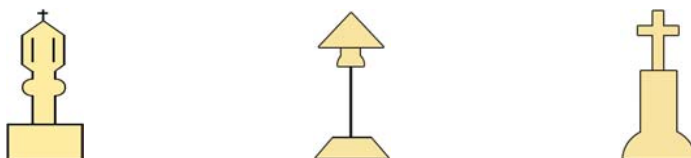
G1 – Technické památky hlavní (tmavě modrá barva).

G2 – Technické památky ostatní díla (světle modrá barva).

H – Církevní památky ostatní díla (béžová barva).

I – Archeologické nálezy (fialová barva).

J – Botanické památky (světle zelená barva).

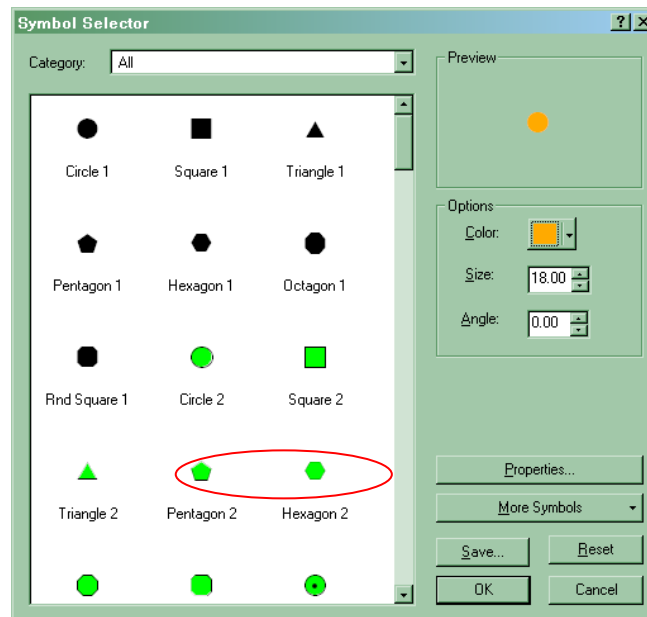

K – Ostatní památky (světle šedá barva).

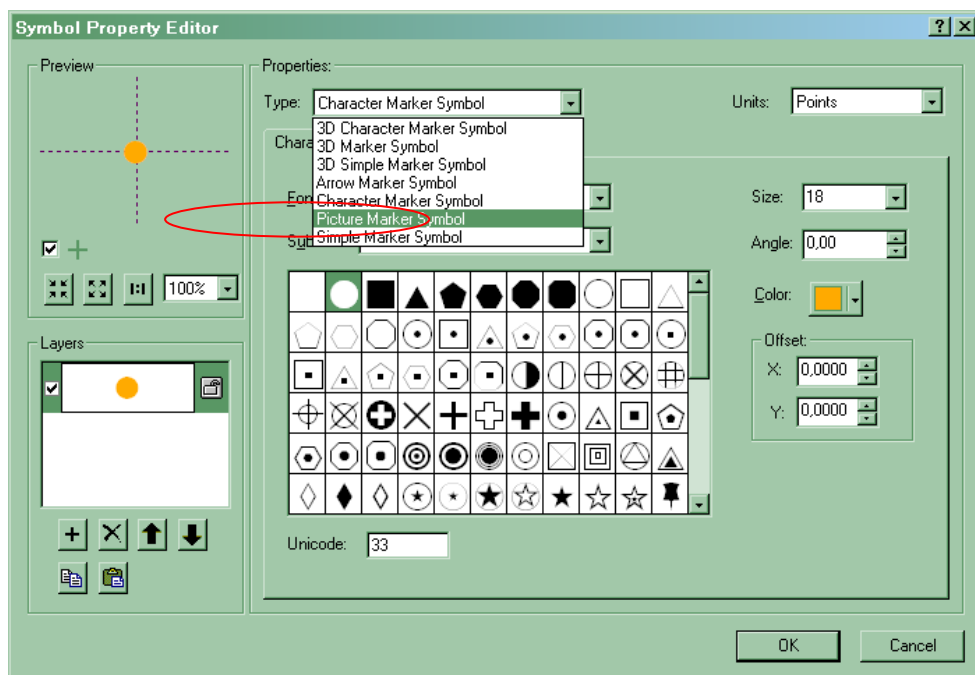
5.3. Popis použití vlastních symbolů v prostředí ArcGIS

Při tvorbě mapových výstupů, na kterých jsou zobrazeny třídy památek z vlastní klasifikace, bylo třeba použít vybrané vlastní navržené symboly. Postup zvolení vlastního symbolu popisují následující obrázky. Pro změnu symbolu dané bodové vrstvy se levým tlačítkem myši zvolí stávající znak. Objeví se nové okno Symbol Selector viz obr. 14. Zde se zvolí tlačítko Properties.

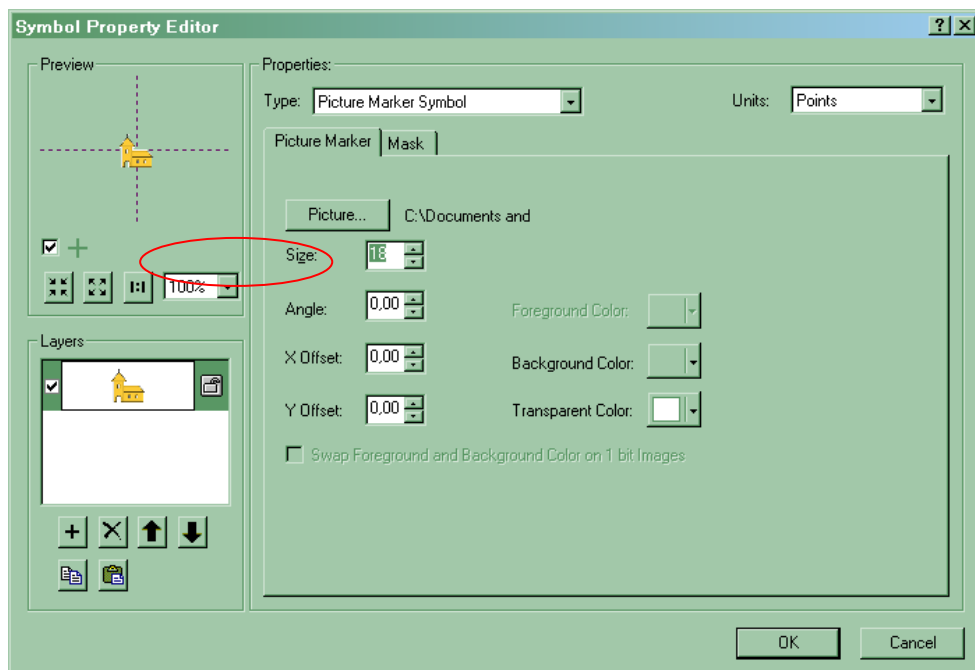
Obr. 14 Okno Symbol Selektor - zvolení jiného znaku. Zdroj: autor.

Otevře se další okno Symbol Property Editor. Zde se v části Properties vybere Type: Picture Marker Symbol jak ukazuje následující obr. 15 a zvolí se požadovaný nový znak.

Obr. 15 Okno Symbol Property Editor - výběr vlastního znaku. Zdroj: autor.

Tento znak se následně zobrazí v části Layers. Nakonec je třeba v záložce Picture Marker změnit velikost nového znaku. Vše znázorňuje obr. 16.

Obr. 16 Okno Symbol Property Editor - úprava vlastního znaku. Zdroj: autor.

6 Mapové výstupy

Kapitola obsahuje popis vlastních mapových výstupů. Bylo vytvořeno osmnáct map. Byly použity metody kartogramu, kartodiagramu a bodových znaků. Mapy lze rozdělit na čtyři typy podle zachyceného území: Mapy České republiky, Mapy Pardubického kraje, Mapy okresů Pardubického kraje a mapy města Pardubice.

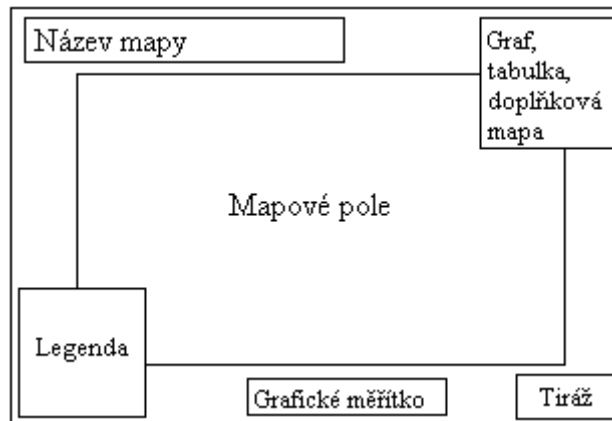
6.1. Základní informace o mapových výstupech

Všechny mapové výstupy byly zpracovány v programovém prostředí ArcGIS Desktop v licenční úrovni ArcView ve verzi 9.2 a byla využita data z ArcČR 500 [29]. Ve všech mapách byla využita vlastní zpracovaná data (viz kapitola 4 Zpracování dat) a dále byla používána data z webových stránek ČSÚ (<http://www.czso.cz/>). Při tvorbě kartogramů byly počty památek přepočítány na počet památek na jednoho obyvatele. Počty obyvatel byly čerpány ze statistického úřadu [30, 31]. U většiny kartogramů (pokud není v podkapitole uvedeno jinak) byla použita klasifikační metoda přirozených zlomů⁸.

6.2. Mapy České republiky

Jedná se o kartogramy a kartodiagramy. Byly vytvořeny dva kartogramy ve formátu A4. Ty znázorňují počet památek na jednoho obyvatele v okresech ČR a obce ČR podle počtu kulturních památek na jednoho obyvatele. Dále tři kartogramy formátu A3, na kterých jsou zachyceny počty památek na jednoho obyvatele v okresech ČR dle jednotlivých tříd památek. Protože kartogram vyjadřuje relativní hodnoty, počty památek byly přepočteny na jednoho obyvatele v dané oblasti. S využitím kartodiagramu byly zpracovány další čtyři mapy, které znázorňují podíl jednotlivých tříd památek v krajích ČR, počet příjezdů hostů do ubytovacích zařízení v krajích ČR, podíl věřících a nevěřících v krajích ČR a počet ubytovacích zařízení v okresech ČR. Pro orientaci byla ještě zpracována mapa ČR s názvy okresů a krajů, viz příloha 1. Pro tyto mapy nebyly v datech z ArcČR řešeny změny hranic okresů ani změny správy nebo spojení obcí. Pro čtyři mapové výstupy byla vytvořena maketa mapy, kterou znázorňuje obr. 17.

⁸ Klasifikování je založené na přirozeném seskupování dat. ArcMap stanoví hranice intervalů tak, aby v intervalu byla data co nejvíce podobná a maximalizuje rozdíly mezi intervaly. Krajní hodnoty intervalů jsou stanovené tam, kde jsou relativně velké skoky v hodnotách dat.

Obr. 17 Maketa mapy. Zdroj:autor.

6.2.1. Počet památek na jednoho obyvatele v okresech ČR

Tento kartogram vyjadřuje počet památek na jednoho obyvatele v okresech České republiky v roce 2007. Kartogram využívá metodu kvantitativního rastru. Hodnoty byly rozděleny do pěti intervalů. Měřítko bylo zvoleno 1 : 1 800 000. Mapa obsahuje také graf, který vyjadřuje průměrný počet památek na jednoho obyvatele v okresech ČR.

Z mapy je patrné, že nejvyšší počet památek na jednoho obyvatele je na jihu a poté na západě republiky. Nejméně památek na jednoho obyvatele se nachází na východě Moravy. Z grafu lze vyčíst, že nejvíce okresů má průměrný počet památek na 1 obyv. 0,002984 viz příloha 2.

6.2.2. Obce ČR podle počtu kulturních památek na jednoho obyvatele

Druhý kartogram vyjadřuje počet památek na jednoho obyvatele v obcích České republiky v roce 2007. Kartogram využívá barvy pro vyjádření kvantity. Hodnoty byly rozděleny do šesti intervalů, přičemž první interval je pouze pro nulové hodnoty, tzn. že obec nemá žádnou památku. Pro tuto hodnotu byla zvolena bílá barva. Pro ostatní intervaly byly zvoleny stupňující se odstíny oranžové barvy. Při klasifikaci byla použita klasifikační metoda kvantilů, která rozděluje data do intervalů s přibližně stejným počtem dat. Opět bylo zvoleno měřítko 1 : 1 800 000. Mapa obsahuje tabulku, kde jsou v prvním sloupci intervaly vyjadřující počet památek na jednoho obyvatele a ve druhém sloupci jsou příslušné počty výskytů památek z daného intervalu..

Z mapy lze vyčíst, že nejvyšší koncentrace památek na jednoho obyvatele je na jihu a jihozápadě Čech, dále pak v severních a severozápadních Čechách. Nízký výskyt je kolem

středu České republiky. Tabulka ukazuje, jak rozdělila metoda kvantilů data do intervalů. Viz příloha 3.

6.2.3. Počty památek na jednoho obyvatele v okresech ČR dle jednotlivých tříd

Tento mapový výstup je rozdělen na tři listy formátu A3. Po řadě jsou číslovány římskými čísly I. – III. Jedná se opět o kartogramy, které vyjadřují pomocí barev počty památek na jednoho obyv. v okresech r. 2007. Na těchto třech mapách je celkem třináct mapových polí. Každé mapové pole představuje jednu třídu památek z vlastní klasifikace památek. Barvy byly voleny dle kapitoly 5. První dvě mapy obsahují čtyři mapové pole a třetí, pět mapových polí.

Na prvních dvou mapách bylo zvoleno měřítko jednotlivých map 1 : 2 600 000 a na třetí mapě měřítko 1 : 3 000 000. Z každé mapy je na první pohled vidět, které okresy mají nejvíce a které nejméně památek dané třídy na jednoho obyvatele. Viz přílohy 4, 5, 6.

6.2.4. Podíl jednotlivých tříd památek v krajích ČR

Na mapě jsou pomocí kartodiagramů znázorněny podíly jednotlivých tříd památek v krajích ČR v roce 2007. Byly zvoleny koláčové diagramy, jejichž velikost vyjadřuje počet památek v krajích. Podklad těchto diagramů tvoří kartogram, kde je pomocí odstínů žluté barvy vyjádřen počet památek na jednoho obyv. v krajích. Pro jednotlivé třídy památek byly zvoleny barvy, které byly stanoveny v kapitole 5. Mapa je v měřítku 1 : 1 800 000.

Mapa ukazuje, že ve většině okresů má nejvyšší podíl třída C – Městská architektura. O něco menší zastoupení má třída D – Venkovská a lidová architektura, třída F – Kamenická díla a H – Ostatní církevní památky. Nejvíce památek má jihočeský kraj, který má i nejvíce památek připadajících na jednoho obyvatele. Nejméně památek má kraj Karlovarský. To ale může být zapříčiněno malou rozlohou kraje, protože v Karlovarském kraji je počet památek na jednoho obyv. mezi 0,004001 a 0,005500. Jedná se o třetí z pěti intervalů. Viz příloha 7.

6.2.5. Počet hostů v hromadných ubytovacích zařízeních v krajích ČR

Tento kartogram vyjadřuje počet hostů⁹ v hromadných ubytovacích zařízeních¹⁰ v krajích ČR v roce 2007 [32]. Vyjadřuje podíl domácích a zahraničních hostů. Byly zvoleny opět koláčové diagramy, jejichž velikost vyjadřuje počet hostů v ubytovacích zařízeních v krajích. Na podkladu je jako u předchozí mapy kartogram vyjadřující počet památek na jednoho obyvatele v kraji. Mapa je v měřítku 1 : 1 800 000 a je doplněna tabulkou, kde jsou počty ubytovacích zařízení v krajích za rok 2005 a 2006 [33, 34].

V Praze a v Karlovarském kraji převládá počet zahraničních hostů nad počtem hostů domácích. V ostatních krajích je to naopak. Nejvíce hostů přijelo do ubytovacích zařízení v Praze a nejméně v Pardubickém kraji. Tabulka ukazuje, že nejvíce ubytovacích zařízení měl v r. 2005 i v r. 2006 Jihočeský kraj a nejméně kraj Pardubický. Viz příloha 8.

6.2.6. Podíl věřících a nevěřících v krajích ČR

Mapa obsahuje dvě mapová pole, na kterých je pomocí kartodiagramu vyjádřen podíl věřících a nevěřících v krajích ČR v roce 2003. Velikost koláčového diagramu představuje počet věřících v kraji [35]. Počet věřících je znázorněn červenou barvou a počet nevěřících barvou modrou. Bílá barva představuje počet obyvatel, u kterých nebyla zjištěna víra. Pro obě mapová pole bylo zvoleno měřítko 1 : 2 900 000. Pro první mapu byl zvolen jako podklad kartogram, kde je pomocí barev vyjádřen počet památek na jednoho obyv. v kraji pro třídu památek B1 – Církevní památky hlavní a pro druhou mapu B2 – Církevní památky ostatní budovy.

Bylo sledováno, zda počet církevních památek souvisí s počtem věřících v krajích. Z map je patrné, že tyto dva jevy spolu nesouvisí. Největší podíl věřících je na Moravě, ale pouze ve Zlínském kraji převládá počet věřících nad počtem nevěřících. Na rozdíl od počtu církevních památek na jednoho obyv., kde je největší zastoupení těchto tříd památek v kraji

⁹ Host v ubytovacím zařízení je každá osoba (nezahrnuje se personál a majitelé ubytovacího zařízení, kteří v ubytovacím zařízení bydlí), která použila služeb zařízení k přechodnému ubytování včetně dětí. Host může použít služeb ubytovacího zařízení z důvodu dovolené, zájezdu, lázeňské péče, služební cesty, školení, kursu, kongresu, symposia, pobytu dětí ve škole v přírodě, v letních a zimních táborech. V rekreačních zařízeních a školicích střediscích podniku (odborových svazů) se hostem rozumí každá osoba, která použila zařízení k přechodnému ubytování z výše vyjmenovaných důvodů, ať se jedná o vlastní zaměstnance podniku (např. členy odborových svazů), jejich rodinné příslušníky nebo osoby k podnikům cizí. V léčebných lázních se hostem rozumí každá osoba, která podstoupí lázeňskou léčbu bez ohledu na způsob hrazení léčení, komplexnost léčby apod. Mezi hosty se nezapočítávají osoby, které využívají služeb ubytovacího zařízení k přechodnému ubytování za účelem zaměstnání, či řádného studia (pokud doba jeho trvání překročí 1 rok) [37].

¹⁰ Zařízení s minimálně pěti pokoji nebo deseti lůžky sloužící pro účely cestovního ruchu, tj. poskytující přechodné ubytování hostům (včetně dětí) za účelem dovolené, zájezdu, lázeňské péče, služební cesty, školení, kursu, kongresu, symposia, pobytu dětí ve škole v přírodě, v letních a zimních táborech apod. [38].

Vysočina, v Jihočeském a Plzeňském kraji. U třídy B1 pak ještě v kraji Středočeském. Viz příloha 9.

6.2.7. Počet ubytovacích zařízení v okresech ČR

Jedná se opět o dva kartodiagramy. V hlavním mapovém poli je pomocí velikosti bodového znaku vyjádřen počet ubytovacích zařízení v okresech ČR v roce 2006 [36]. Podklad mapy tvoří kartogram vyjadřující počet památek na jednoho obyvatele v okresech ČR v roce 2007. Tato mapa je v měřítku 1 : 950 000. Druhá doplňková mapa vyjadřuje také pomocí velikosti znaku počet přespání hostů v hromadných ubytovacích zařízeních v krajích ČR v roce 2006 [39]. Zde bylo zvoleno měřítko 1 : 6 000 000.

Jak mapa ukazuje, nejvíce ubytovacích zařízení mají okresy na severovýchodě a na jihozápadě Čech. Zároveň se jedná o okresy, kde je poměrně velké množství památek na jednoho obyvatele. Lze tedy říci, že mezi počtem památek na jednoho obyvatele v okrese a počtem ubytovacích zařízení existuje možná závislost. Z doplňkové mapy je patrné, že nejvíce hostů přespalo v ubytovacích zařízeních v Praze, dále v kraji Karlovarském, Královéhradeckém a Jihočeském. Viz příloha 10.

6.3. Mapy Pardubického kraje

Pro Pardubický kraj byly zpracovány dva mapové výstupy. Na jedné mapě je znázorněn počet památek na jednoho obyv. v obcích Pardubického kraje a na druhé mapě jsou všechny památky třídy A – Hrady a zámky. Tato třída byla dále rozdělena na podtřídy: hrady, tvrze, zámky a zříceniny. Bylo pracováno s předzpracovanými daty (viz kapitola 4). Obě mapy jsou v měřítku 1 : 450 000. Data z ArcČR byla na základě změn správy obcí k lednu 2007 upravena. Musely být změněny hranice okresů Pardubického kraje, byly sloučeny obce Pardubice s Hostovicemi a Vysoké Mýto s Domoradicemi. Při těchto úpravách byla použita funkce dissolve, která seskupuje objekty na základě stejného vybraného atributu.

6.3.1. Obce Pardubického kraje dle počtu památek na jednoho obyvatele

Tento jev je znázorněn pomocí kartogramu, kde je s využitím odstínů oranžové barvy vyjádřen počet památek na jednoho obyvatele v obcích Pardubického kraje v roce 2007. Počet památek na jednoho obyv. byl rozdělen do šesti intervalů, kde první interval obsahuje pouze nulové hodnoty. Jedná se o obce, kde není žádná památka. Tento jev je znázorněn bílou

barvou. Pro lepší orientaci jsou v mapě zakresleny názvy větších obcí (obce s počtem obyvatel větším než 5 000).

Z mapy nelze určit místo s větší nebo menší koncentrací památek. Památky jsou rozprostřeny v kraji nepravidelně. Viz příloha 11.

6.3.2. Památky třídy A – Hrady a zámky v Pardubickém kraji.

Památky třídy A – Hrady a zámky byly dále rozděleny dle typu památky na hrady, tvrže, zámky a zříceniny. Všechny památky byly ručně nedigitalizovány a každému typu památky byl navržen symbol. Mapový podklad tvoří lesy, vodní plochy, silnice 1. třídy, vodní toky, železnice a obce s více než 3 000 obyvateli.

Mapa ukazuje, že největší koncentraci této třídy památek má okres Chrudim s 27 památkami, další je okres Ústí nad Orlicí s 19 památkami, okres Svitavy s 13 památkami a nejméně památek třídy A má okres Pardubice s 10 památkami. Viz příloha 12.

6.4. Mapy okresů Pardubického kraje

Byly vytvořeny čtyři mapy, na každé je jeden okres Pardubického kraje. Jedná se o mapy: Vybrané třídy památek v okrese Chrudim (1 : 200 000), Vybrané třídy památek v okrese Pardubice (1 : 195 000), Vybrané třídy památek v okrese Svitavy (1 : 250 000), Vybrané třídy památek v okrese Ústí nad Orlicí (1 : 230 000). Měřítko byla zvolena podle velikosti a tvaru okresu. Do map okresů byly digitalizovány vybrané třídy památek. Jedná se o třídy: A – Hrady a zámky, B1 – Církevní památky hlavní, B2 – Církevní památky ostatní budovy, G1 – Technické památky hlavní, G2 – Technické památky ostatní díla. Ostatní třídy památek nebyly digitalizovány pro jejich velké množství nebo obtížné hledání jejich pozice. Pro jejich zobrazení byly zvoleny vlastní navržené symboly. Opět musely být změněny hranice všech těchto okresů. Všechny mapy jsou doplněny tabulkou s počtem památek za jednotlivé třídy. Viz přílohy 13, 14, 15, 16.

6.5. Mapy města Pardubice

Pro město Pardubice byly vytvořeny dva mapové výstupy. První mapa zachycuje všechny památky města v roce 2007, kromě památek třídy C, které byly vynechány pro jejich příliš velké množství. Mapa by byla nepřehledná. Tato mapa je v měřítku 1 : 12 000. Měřítko bylo zvoleno tak, aby byly na mapě zachyceny všechny památky města. Mapa je doplněna o graf,

na kterém jsou pomocí sloupcového grafu znázorněny jednotlivé třídy památek v Pardubicích a jejich počet na jednoho obyvatele.

V Pardubicích se nachází jen devět tříd památek (A, B1, B2, C, E, F, G1, G2, H). U všech byl použit vlastní navržený symbol. Památky třídy G2 – Technické památky ostatní díla jsou zobrazeny pomocí dvou typů znaků: bodový znak a liniový znak. Liniový znak byl použit pro znázornění vodního kanálu Počápelského a Císařského náhonu.

Druhá mapa města Pardubice zachycuje památky Pernštýnského náměstí a jeho okolí v r. 2007. Mapa je v měřítku 1 : 1000 a jedná se vlastně o detail mapy první. Z mapy je vidět, že většina domů na Pernštýnském náměstí a v přilehlých ulicích je kulturní památkou. Na mapě je kromě městských domů vidět klášter, kostel Zvěstování P. Marie a kostel sv. Bartoloměje, fara, morový sloup, vodní mlýn, ze kterého se dochovala jen jedna zeď, most přes Císařský náhon, Císařský náhon a zvonice s památníkem padlých. Viz přílohy 17 a 18.

Závěr

Cílem diplomové práce bylo vytvořit přehled kartografické prezentace kulturního dědictví, zpracovat data z Ústředního seznamu památek a klasifikovat je dle vhodné klasifikace. Pro jednotlivé třídy klasifikace navrhnout vlastní symboliku a vytvořit mapové výstupy různých měřítek za použití předzpracovaných dat. Data byla zpracována v prostředí MS Excel, symbolika byla vytvořena v prostředí Adobe Photoshop 7.0 CE a mapové výstupy vznikly v prostředí ArcGIS 9.2. V první části diplomové práce byly objasněny termíny kulturní dědictví a kulturní památka, byla popsána problematika správy památek. Jedná se zejména o Státní památkovou péči, Ministerstvo kultury a Národní památkový ústav. Dále byla řešena klasifikace památek. Na základě různých existujících klasifikací byla pro velkou heterogenitu kulturních památek vytvořena klasifikace vlastní, která byla dále aplikována na zpracovávaná data. V další části diplomové práce byly zmíněny kartografické vyjadřovací prostředky a byl vytvořen přehled různých způsobů kartografické prezentace kulturních památek.

V další části diplomové práce byl řešen výběr a zpracování dat. Zdrojem dat se stal Ústřední seznam památek, který je veřejně přístupný na webových stránkách Národního památkového ústavu. Nejprve byla provedena aktualizace dat. Jednalo se o změnu správy některých obcí, obce spadají od 1. ledna 2007 pod jiné okresy. Poté byl vytvořen seznam obcí a osad, ve kterých se nachází alespoň jedna památka. K těmto obcím a osadám bylo přiřazeno číslo IČZUJ (identifikační číslo základní územní jednotky), aby mohlo být s těmito daty pracováno v prostředí ArcGIS. Všem památkám byla přiřazena příslušná třída z vlastní vytvořené klasifikace. Tak vznikl seznam všech kulturních památek v ČR, který obsahuje název kraje, číslo kraje, název okresu, číslo okresu, IČZUJ, část obce, památka, kategorie, adresa, č.p., číslo rejstříku, stav uzavření, orientační číslo, historická země a poznámka. Tato část byla nejnáročnější a nejpracnější.

Ke třídám vlastní klasifikace byla navržena barva a vlastní symbolika, která byla uložena ve formátu BMP, aby mohla být použita v mapových výstupech tvořených v prostředí ArcGIS. Bylo vytvořeno osmnáct map. Prvních devět zachycuje území celé ČR. Zde byla použita metoda kartogramu a kartodiagramu. Další dvě mapy zachycují území Pardubického kraje. Jedná se o jeden kartogram a jednu mapu, na níž jsou pomocí bodových znaků zachyceny všechny památky třídy A – Hrady a zámky. Další čtyři mapové výstupy byly vytvořeny pro okresy Chrudim, Pardubice, Svitavy a Ústí nad Orlicí. Tyto mapy obsahují

vybrané třídy památek. Památky jsou opět vyjádřeny pomocí bodových znaků. Pro poslední dvě mapy bylo zvoleno území města Pardubice. Jedna mapa zachycuje všechny třídy památek na tomto území kromě třídy C – Městská architektura, která způsobovala nepřehlednost mapy a druhá mapa je detailním záběrem mapy první. Zachycuje památky Pernštýnského náměstí a jeho okolí, včetně památek třídy C. Všechny kulturní památky, které jsou na těchto mapách, musely být nejprve v prostředí ArcGIS nadigitalizovány.

Posledním krokem bylo zhodnocení jevů, které mapové výstupy zachycují. Byla sledována závislost počtu památek na jednoho obyvatele a dalších vybraných jevů jako např. počet ubytovacích zařízení, počet příjezdů hostů do ubytovacích zařízení, podíl věřících apod. Nebyla nalezena téměř žádná závislost mezi těmito jevy.

Literatura

1. *Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví.* [online]. [cit. 2.5.2008] Dostupné z: <www.nulk.cz/files/unesco/umluva_svet_kult_prir_dedictvi.doc>.
2. *World Heritage Centre - UNESCO World Heritage Convention.* [online]. c1992–2008 [cit. 2.5.2008] Dostupné z: <<http://whc.unesco.org/en/conventiontext/>>.
3. *Zákon České národní rady ze dne 30. března 1987, o státní památkové péči* (ve znění zákona ČNR č. 425/1990 Sb.) [online]. c2003 – 8. [cit. 10.10.2007]. Dostupné z: <<http://www.npu.cz/pp/dokum/legisl/pamzak/>>
4. HEROUT, J.: *Jak poznávat kulturní památky.* 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1986. 336 s. ISBN 23 – 004 – 86.
5. NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV: *Ústřední pracoviště.* [online]. c2003 - 8. [cit. 30.3.2008]. Dostupné z: <<http://www.npu.cz/npu/souhrn/hist/302/>>.
6. *Metodika obnovy identifikace nemovitých kulturních památek v České republice.* Praha. Státní ústav památkové péče, 2000.
7. NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV: *Reidentifikace kulturních památek.* [online]. c2003 – 08. [cit. 31.3.2008]. Dostupné z: <<http://www.npu.cz/pp/dokum/ppclanky/ppcl06/ppcl060309sedlakovareid/>>.
8. VYSTOUPIL, J. a kol.: *Atlas cestovního ruchu České republiky.* [CD-ROM]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2006.
9. MPRESENT s.r.o.: EHD: Online katalog EHD. [online]. c2006. [cit. 22.3.2008]. Dostupné z: <<http://www.shscms.cz/ehd/katalog/>>.
10. NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV: *Interní konstantní číselníky in List..* Praha 2000.
11. KAŇOK, J.: *Tematická kartografie.* 1. vyd. Ostrava 1999.
12. ČAPEK, R., MIKŠOVSKÝ, M., MUCHA, L.: *Geografická kartografie.* 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1990.
13. VOŽENÍLEK, V.: *Zásady tvorby mapových výstupů.* [online]. [cit. 29.11.2007]. Dostupné z: <http://gis.vsb.cz/PAN/Skoleni_Texty/TextySkoleni/kartografie.pdf>.
14. ROBINSON, A. H.: *Element of Cartography.* New York. 1995.
15. IMHOF, E.: *Thematische Kartographie. Lehrbuch der Allgemeinen Kartographie.* W. de Gruyter. Berlin/New York 1972.
16. VOŽENÍLEK, V.: *Zásady tvorby mapových výstupů.* Univerzita Palackého Olomouc, Přírodovědecká fakulta. Ostrava 2002.

17. *O atlasu památek Česká republika*. [online].[cit. 20.11.2007]. Dostupné z:
<http://sovamm.wz.cz/o_atlpam.htm>.
18. KUČA, K.: *Atlas památek Česká republika*. 1.vyd.Base, 2002. ISBN 80-86223-41-8.
19. PALÁTKOVÁ, D.: *Turisté nejsou voliči*. [online].[cit. 29.11.2007]. Dostupné z:
<www.penkavcivrch.cz/otevri-soubor.php?id=44>.
20. *Hrady, zámky a památkové objekty – Česko*. 1:500 000. SHOCart, 2007. ISBN 978-80-7224-063-0.
21. PACHOLLINI.: *Interaktivní mapy*. [online]. c2004 – 7 [cit. 4.10.2007]. Dostupné z:
<<http://www.planstudio.cz/mapy-internet/interaktivni-mapy-internet.html>>
22. *Interaktivní mapa vimperských památek*. [online].[cit. 24.2.2008]. Dostupné z:
<<http://bambus.borec.cz/skola.php?id=13#13>>.
23. *S60.cz - TomTom Navigátor 6*. [online]. c2004-6 [cit. 24.2.2008]. Dostupné z:
<<http://www.s60.cz/c/navigace/tomtom-navigator-6.htm>>.
24. KARASOVÁ, L.: *Kategorizace databázi POI pro oblast dopravy* [online]. Technická univerzita Ostrava. [cit. 24.2.2008]. Dostupné z:
<http://gis.vsb.cz/GISacek/GISacek_2006/sbornik/karasova/karasova.pdf>.
25. *Osada - Wikipedie, otevřená encyklopedie*. [online].2.5.2008 [cit. 24.2.2008].
Dostupné z: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Osada>>.
26. *MonumNet*. [online].[cit. 28.2.2008]. Dostupné z:
< <http://www.monumnet.npu.cz/pamfond/hledani.php> >.
27. *Územně správní členění České republiky - Územní příslušnost obcí*. [online].2005.
[cit. 28.2.2008]. Dostupné z:
<http://www.mvcr.cz/sprava/reforma/uzemni/zmeny_07.html>.
28. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Číselník obcí České republiky*.
[online].18.4.2007.[cit. 28.2.2008]. Dostupné z:
<<http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/publ/0007-07-2007>>.
29. *ArcČR 500* [databáze na CD-ROM]. Ver. 2.0. ARCDATA PRAHA s.r.o., 1997.
Digitální geografická databáze České republiky.
30. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Tab. 3 Počet obyvatel v obcích České republiky k 1.1.2007*. [online]. 5.9.2007. [cit. 31.3.2008] Dostupné z:
<<http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/p/1301-07>>.
31. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Tab. 2 Počet obyvatel ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností k 1.1.2007*. [online]. 5.9.2007. [cit. 31.3.2008] Dostupné z:
<<http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/p/1301-07>>.

32. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Tab. 01. Počet hostů v hromadných ubytovacích zařízeních podle krajů ČR v roce 2007.* [online]. 31.3. 2008. [cit. 15.4.2008] Dostupné z: <<http://www2.czso.cz/xp/edicniplan.nsf/p/13-3202-07>>.
33. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Tab. 3.1. ČR celkem.* [online]. 28.10.2006. [cit. 2.4.2008] Dostupné z:< <http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/p/9205-06>>.
34. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Tab. 1.1 Kapacita hromadných ubytovacích zařízení v krajích (NUTS III).* [online]. 21.4. 2008. [cit. 2.4.2008] Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cru_cr>.
35. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Tab. 5 Obyvatelstvo podle náboženského vyznání a krajů.* [online]. 26.10. 2006. [cit. 15.4.2008] Dostupné z: <<http://www.czso.cz/csu/2003edicniplan.nsf/p/4110-03>>.
36. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Krajské ročenky.* [online]. 4.1.2008. [cit. 15.4.2008] Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/krajske_rocenky>.
37. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Metodika – časové řady cestovní ruch.* [online]. 7.12.2007. [cit. 1.4.2008] Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/metodika_casove_rady_cestovni_ruch>.
38. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Metodika – časové řady cestovní ruch.* [online].7.12.2007. [cit. 2.4.2008] Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/metodika_casove_rady_cestovni_ruch>.
39. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Tab. 2.5.2 Počet přenocování hostů v hromadných ubytovacích zařízeních podle kategorie zařízení a zemí v ČR.* [online]. 21.4. 2008. [cit. 23.4.2008] Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cru_cr>.

Seznam obrázků

OBR. 1 BODOVÉ ZNAKY: A - GEOMETRICKÉ, B - SYMBOLICKÉ, C - OBRÁZKOVÉ, D – PÍSMENOVÉ.	20
OBR. 2 ROZLIŠOVACÍ CHARAKTERISTIKY BODOVÝCH ZNAKŮ: A - VELIKOST, B - TLOUŠŤKA, C - VNITŘNÍ VÝPLŇ, D – ORIENTACE.....	20
OBR. 3 SITUOVÁNÍ ZNAKU VZHLEDEM KE SKUTEČNÉ POLOZE OBJEKTU.	21
OBR. 4 ČÁROVÉ ZNAKY: A - PŮDORYSNÉ, B - AREÁLOVÉ, C - POHYBOVÉ, D – IZOLINIE.....	22
OBR. 5 PLOŠNÉ ZNAKY: A - VZORKOVÝ RASTR, B - ČÁROVÝ RASTR, C - LEMOVKY, D - AUTOTYPICKÝ TÓN (PŮLTÓN), E - POPIS AREÁLU.	23
OBR. 6 BODOVÉ DIAGRAMY: A - JEDNODUCHÉ, B - SOUČTOVÉ A STRUKTURNÍ, C - DYNAMICKÝ, D – SMĚROVÝ	24
OBR. 7 STUHOVÉ DIAGRAMY: A - JEDNODUCHÝ S RASTREM ODLIŠUJÍCÍM OPAČNÉ SMĚRY (SMĚR OZNAČUJÍ PŮLKY ŠIPEK), B - IZOCHRONNÍ S RASTREM VYZNAČUJÍCÍM ČASOVÉ ÚSEKY.	24
OBR. 8 UKÁZKA Z ATLASU PAMÁTEK ČESKÁ REPUBLIKA.	28
OBR. 9 UKÁZKA Z ATLASU CESTOVNÍHO RUCHU ČESKÉ REPUBLIKY.	30
OBR. 10 UKÁZKA MAPY ČESKO HRADY, ZÁMKY.	31
OBR. 11 INTERAKTIVNÍ MAPA VIMPERSKÝCH PAMÁTEK.	32
OBR. 12 TOMTOM NAVIGATOR 6 - 2D A 3D ZOBRAZENÍ.	33
OBR. 13 UKÁZKA VYHLEDÁNÍ PAMÁTKY V MONUMENTU.	35
OBR. 14 OKNO SYMBOL SELEKTOR - ZVOLENÍ JINÉHO ZNAKU.....	42
OBR. 15 OKNO SYMBOL PROPERTY EDITOR - VÝBĚR VLASTNÍHO ZNAKU.	43
OBR. 16 OKNO SYMBOL PROPERTY EDITOR - ÚPRAVA VLASTNÍHO ZNAKU.....	43
OBR. 17 MAKETA MAPY.	45

Seznam tabulek

TABULKA 1 UKÁZKA TABULKY Z MONUMNETU IMPORTOVANÉ DO PROSTŘEDÍ MS ACCESS.	36
TABULKA 2 UKÁZKY VYTVOŘENÝCH SEZNAMŮ A) KLASICKÝ PŘÍPAD B) OKRES SE ZANIKLÝMI OBCEMI.	37
TABULKA 3 UKÁZKA VÝSLEDNÉ TABULKY PRO PARDUBICKÝ KRAJ V PROSTŘEDÍ MS ACCESS.....	38
TABULKA 4 UKÁZKA VÝSLEDNÉ TABULKY PRO CELOU ČR V PROSTŘEDÍ MS ACCESS.	38
TABULKA 5 UKÁZKA KŘÍŽOVÉHO DOTAZU PRO KRAJE ČR V PROSTŘEDÍ MS ACCESS.....	38
TABULKA 6 UKÁZKA KŘÍŽOVÉHO DOTAZU PRO OKRESY ČR V PROSTŘEDÍ MS ACCESS.	39
TABULKA 7 UKÁZKA KŘÍŽOVÉHO DOTAZU PRO OBCE ČR V PROSTŘEDÍ MS ACCESS.	39
TABULKA 8 UKÁZKA TABULKY S POČTY PAMÁTEK NA JEDNOHO OBYVATELE V KRAJÍCH.	39

Seznam příloh

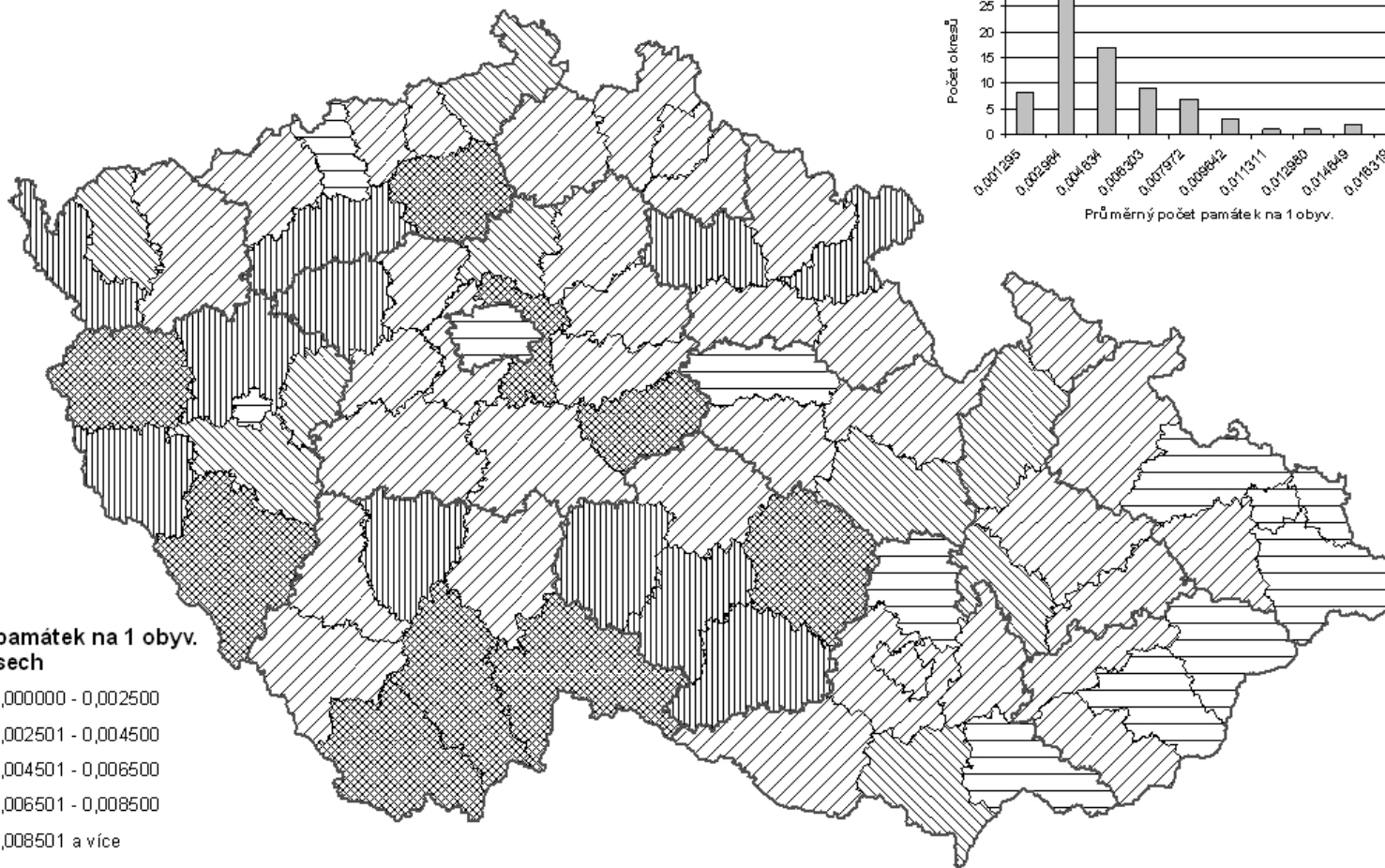
PŘÍLOHA 1 PŘEHLED OKRESŮ A KRAJŮ ČR.	58
PŘÍLOHA 2 POČET PAMÁTEK NA 1 OBYV. V OKRESECH ČR V R. 2007.	59

PŘÍLOHA 3 OBCE ČR PODLE POČTU KULTURNÍCH PAMÁTEK NA 1 OBYV. V R. 2007.....	60
PŘÍLOHA 4 POČTY PAMÁTEK NA 1 OBYV. V OKRESECH ČR DLE JEDNOTLIVÝCH TŘÍD V R. 2007 I.....	61
PŘÍLOHA 5 POČTY PAMÁTEK NA 1 OBYV. V OKRESECH ČR DLE JEDNOTLIVÝCH TŘÍD V R. 2007 II.....	62
PŘÍLOHA 6 POČTY PAMÁTEK NA 1 OBYV. V OKRESECH ČR DLE JEDNOTLIVÝCH TŘÍD V R. 2007 III.....	63
PŘÍLOHA 7 PODÍL JEDNOTLIVÝCH TŘÍD PAMÁTEK V KRAJÍCH ČR V R. 2007.	64
PŘÍLOHA 8 POČET HOSTŮ V HROMADNÝCH UBYT. ZAŘÍZENÍCH V KRAJÍCH ČR V R. 2007.	65
PŘÍLOHA 9 PODÍL VĚŘÍCÍCH A NEVĚŘÍCÍCH V KRAJÍCH ČR V R. 2003.....	66
PŘÍLOHA 10 POČET UBYTOVACÍCH ZAŘÍZENÍ V OKRESECH ČR V R. 2006.	67
PŘÍLOHA 11 OBCE PARDUBICKÉHO KRAJE DLE POČTU PAMÁTEK NA 1 OBYVATELE V R. 2007.....	68
PŘÍLOHA 12 PAMÁTKY TŘÍDY A - HRADY A ZÁMKY V PARDUBICKÉM KRAJI V R. 2007.....	69
PŘÍLOHA 13 VYBRANÉ TŘÍDY PAMÁTEK V OKRESE CHRUDIM V R. 2007.....	70
PŘÍLOHA 14 VYBRANÉ TŘÍDY PAMÁTEK V OKRESE PARDUBICE V R. 2007.....	71
PŘÍLOHA 15 VYBRANÉ TŘÍDY PAMÁTEK V OKRESE SVITAVY V R. 2007.....	72
PŘÍLOHA 16 VYBRANÉ TŘÍDY PAMÁTEK V OKRESE ÚSTÍ NAD ORLICÍ V R. 2007.....	73
PŘÍLOHA 17 PAMÁTKY MĚSTA PARDUBICE V R. 2007.....	74
PŘÍLOHA 18 PAMÁTKY MĚSTA PARDUBICE - PERNŠTÝNSKÉ NÁMĚSTÍ A OKOLÍ V R. 2007.....	75
PŘÍLOHA 19 HLAVNÍ ČINNOST A ÚKOLY NPÚ.	76
PŘÍLOHA 20 EVIDENČNÍ LIST NEMOVITÉ PAMÁTKY.	81
PŘÍLOHA 21 UKÁZKA Z TŘÍDNÍKU FUNKČNÍCH TYPŮ NEMOVITÝCH PAMÁTEK, KTERÝ VEDE NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV.	85
PŘÍLOHA 22 SYMBOLIKA PAMÁTEK DLE SDRUŽENÍ HISTORICKÝCH SÍDEL ČECH, MORAVY A SLEZSKA.	87

Příloha 1 Přehled okresů a krajů ČR.

POČET PAMÁTEK NA 1 OBYV. V OKRESECH ČR v r. 2007

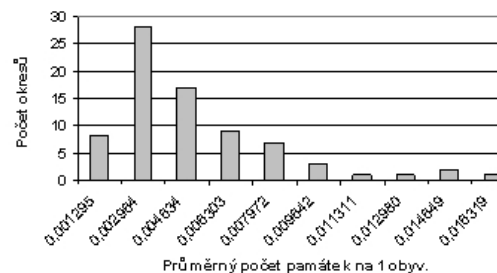
Počet památek na 1 obyv.
v okresech

- 0,000000 - 0,002500
- 0,002501 - 0,004500
- 0,004501 - 0,006500
- 0,006501 - 0,008500
- 0,008501 a více

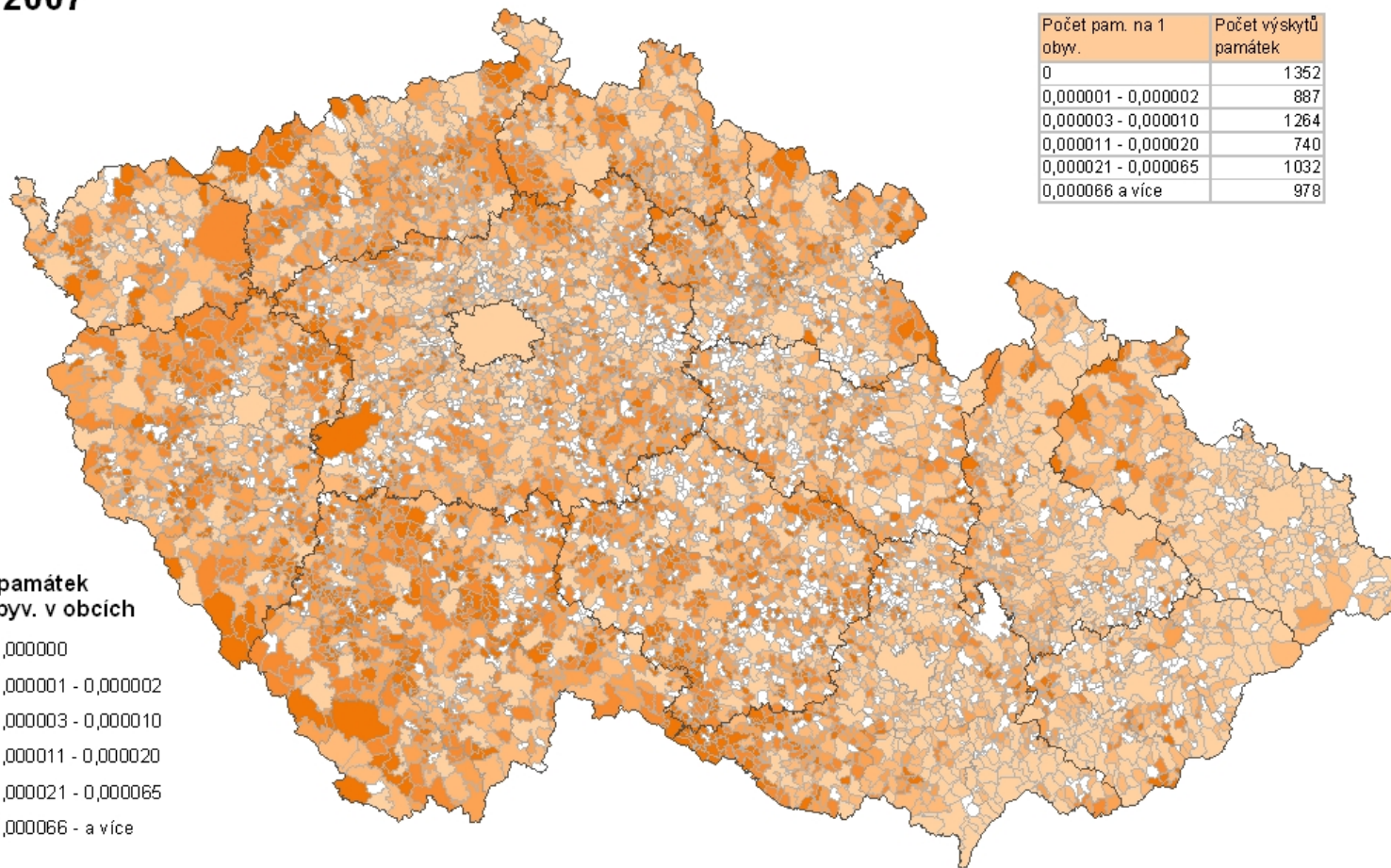
— hranice krajů

0 50 100 150 km

Průměrný počet památek na 1 obyv. v okresech ČR

OBCE ČR PODLE POČTU KULTURNÍCH PAMÁTEK NA 1 OBYV. v r. 2007

Počet pam. na 1 obyv.	Počet výskytů památek
0	1352
0,000001 - 0,000002	887
0,000003 - 0,000010	1264
0,000011 - 0,000020	740
0,000021 - 0,000065	1032
0,000066 a více	978

Počet památek na 1 obyv. v obcích

	0,000000
	0,000001 - 0,000002
	0,000003 - 0,000010
	0,000011 - 0,000020
	0,000021 - 0,000065
	0,000066 - a více

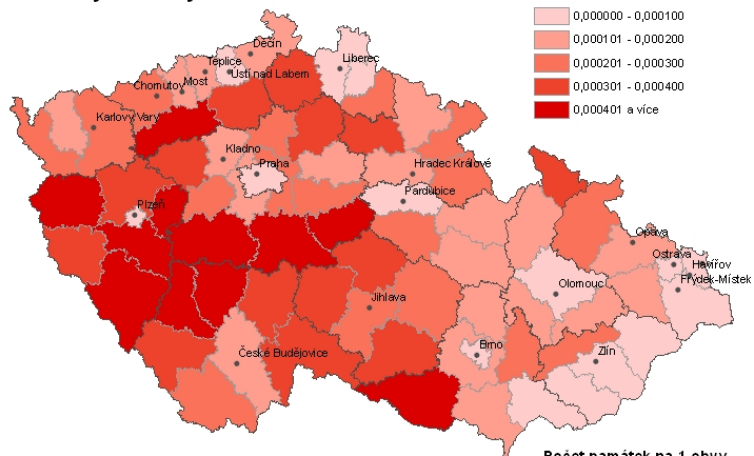
— hranice krajů
— hranice okresů

0 50 100 150 km

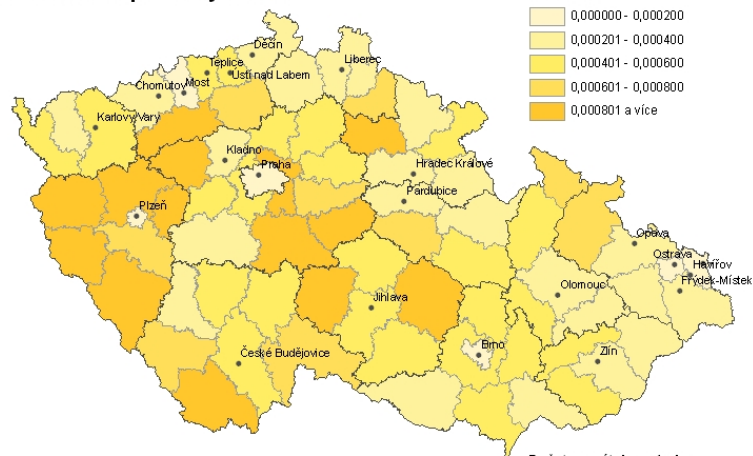
Lenka RYŠÁNKOVÁ
Pardubice 2008
Příloha 3

POČTY PAMÁTEK NA 1 OBYV. V OKRESECH ČR DLE JEDNOTLIVÝCH TŘÍD I. v r. 2007

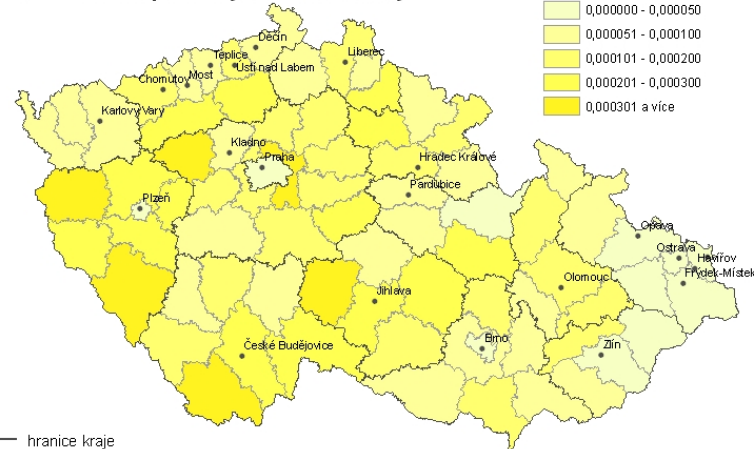
A - Hrady a zámky

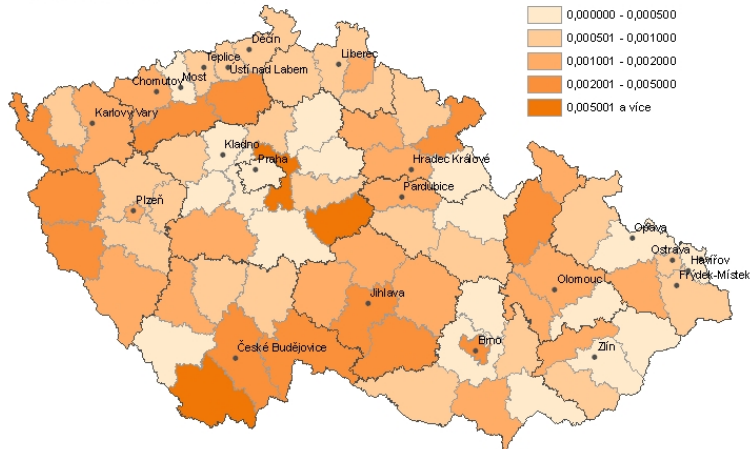
B1 - Církevní památky hlavní

B2 - Církevní památky ostatní budovy

C - Městská architektura

— hranice kraje
 — hranice okresu
 • obce s více než 50 000 obyv.

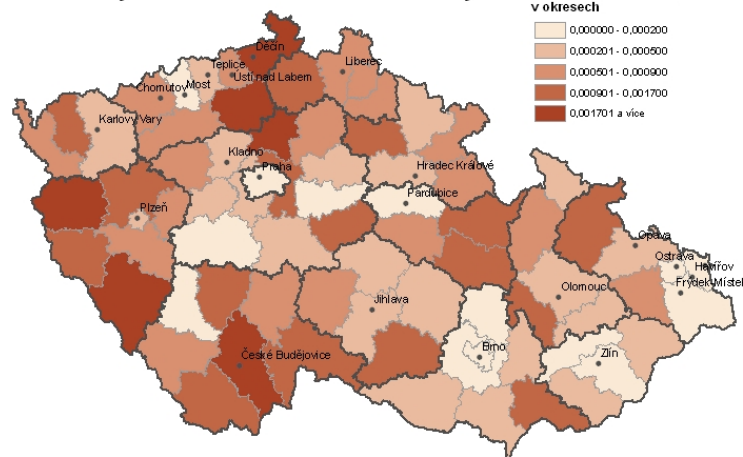
0 50 100 150 km

Lenka RYŠÁNKOVÁ
 Pardubice 2008
 Příloha 4

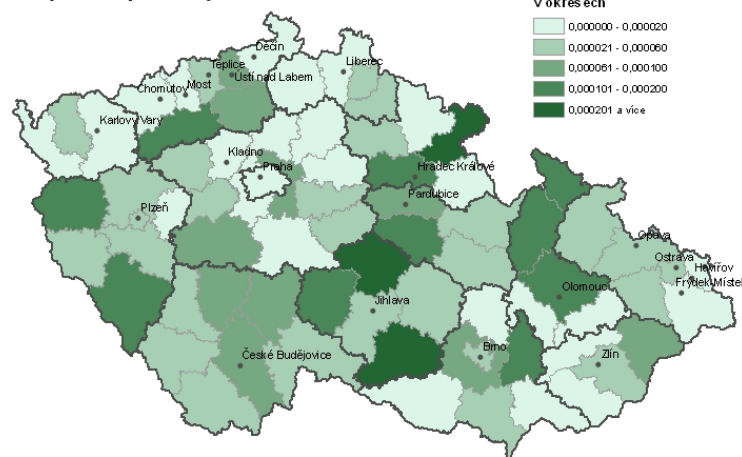
Příloha 4 Počty památek na 1 obyv. v okresech ČR dle jednotlivých tříd
v r. 2007 I

POČTY PAMÁTEK NA 1 OBYV. V OKRESECH ČR DLE JEDNOTLIVÝCH TŘÍD II. v r. 2007

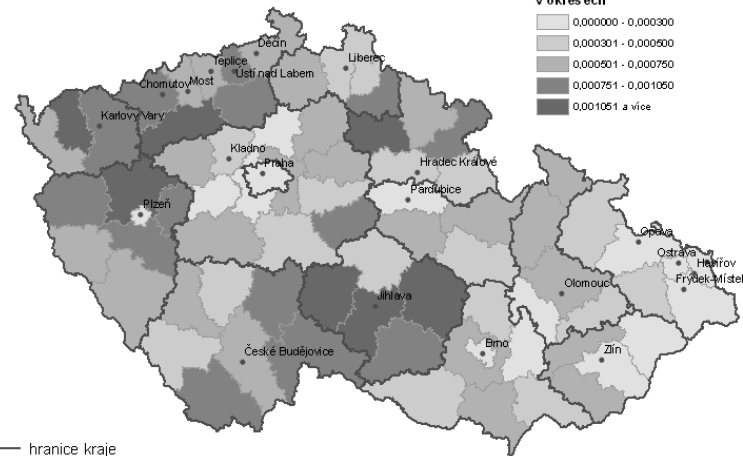
D - Památky lidové a venkovské architektury

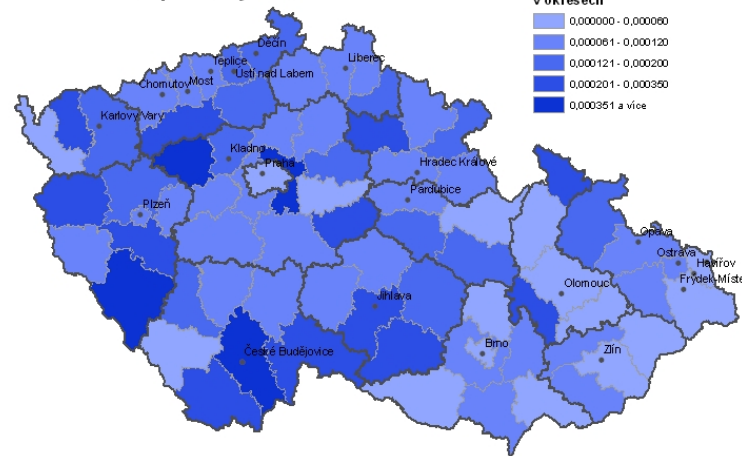
E - Vojenské památky

F - Kamenická díla

G1 - Technické památky hlavní

— hranice kraje
 — hranice okresu
 • obce s více než 50 000 obyv.

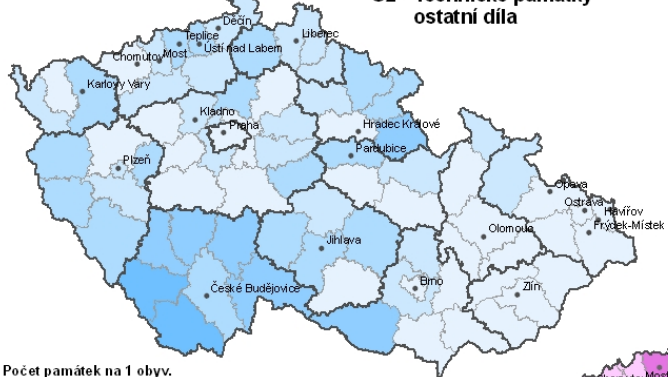
0 50 100 150 km

Lenka RYŠÁNKOVÁ
 Pardubice 2008
 Příloha 5

POČTY PAMÁTEK NA 1 OBYV. V OKRESECH ČR DLE JEDNOTLIVÝCH TŘÍD III.

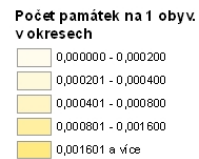
v r. 2007

**G2 - Technické památky
ostatní díla**

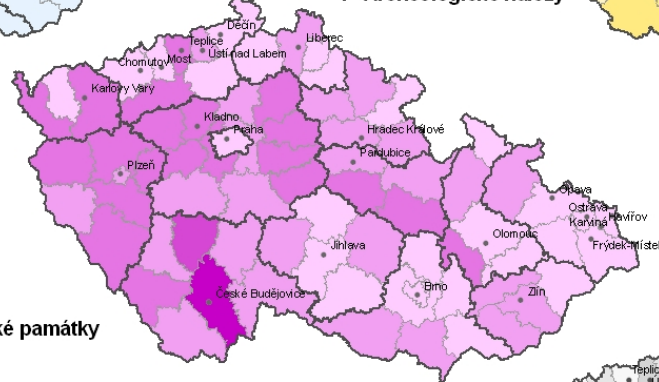

— hranice kraje
— hranice okresu
• obce s více než 50 000 obyv.

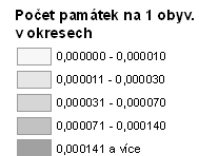
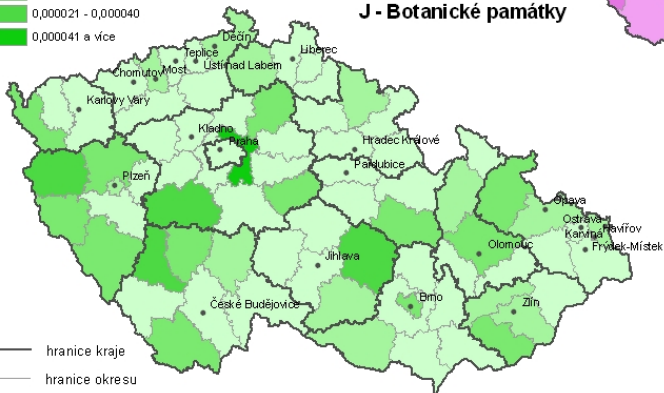
H - Ostatní církevní památky

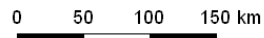
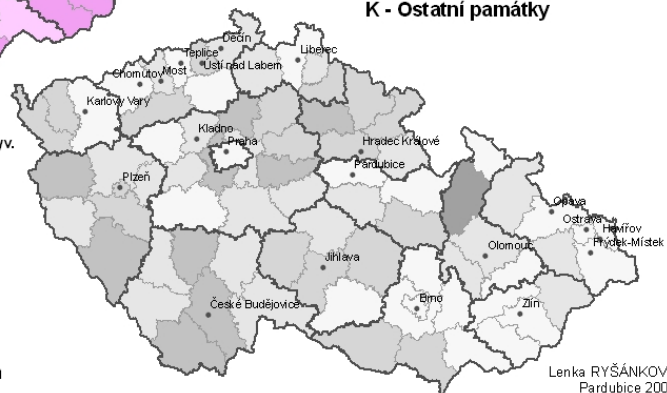
I - Archeologické nálezy

J - Botanické památky

K - Ostatní památky

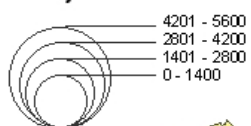

Lenka RYŠÁNKOVÁ
Pardubice 2008
Příloha 6

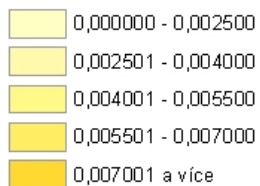
Příloha 6 Počty památek na 1 obyv. v okresech ČR dle jednotlivých tříd v r. 2007 III

PODÍL JEDNOTLIVÝCH TŘÍD PAMÁTEK V KRAJÍCH ČR v r. 2007

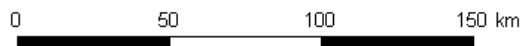
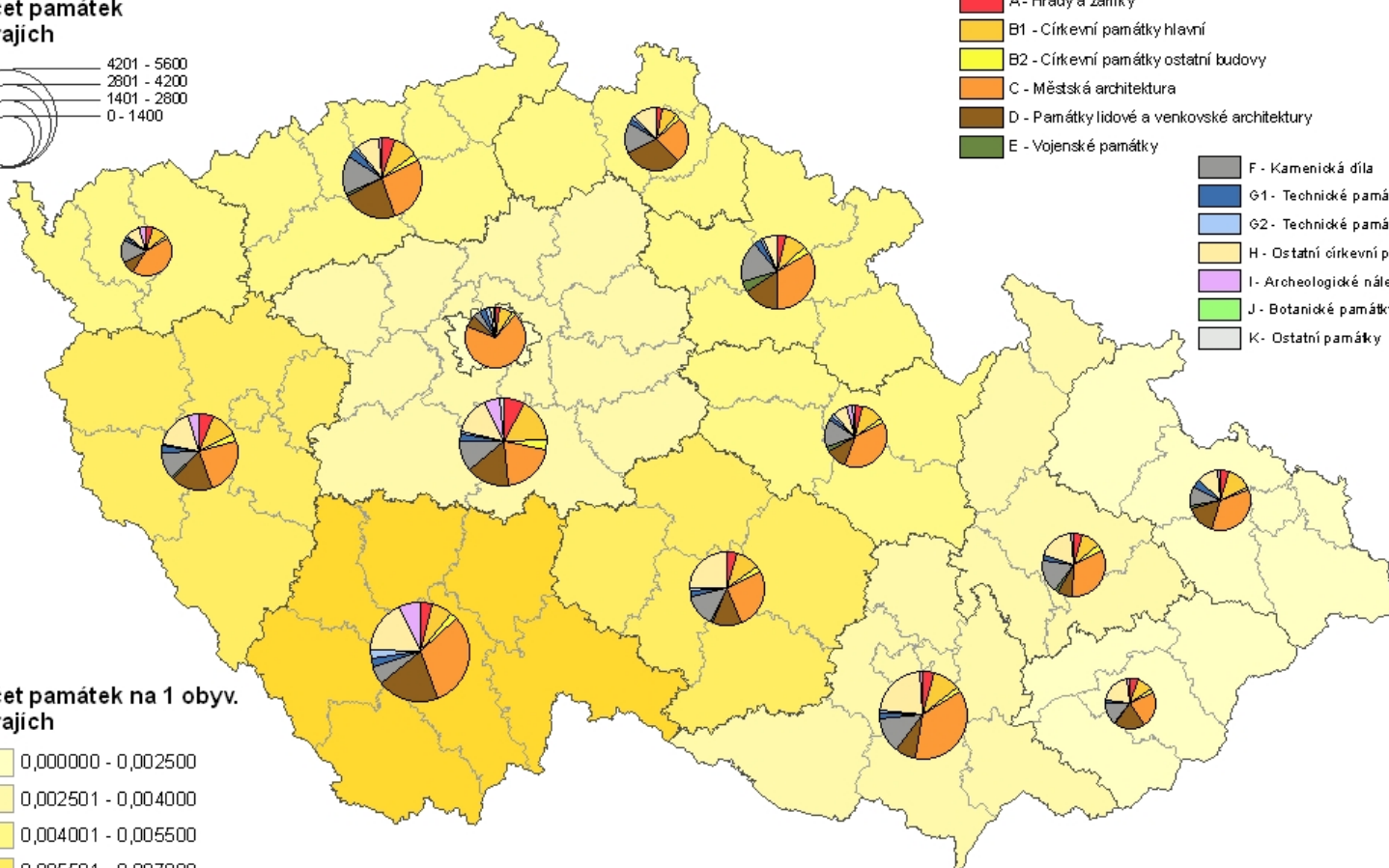
Počet památek
v krajích

Počet památek na 1 obyv.
v krajích

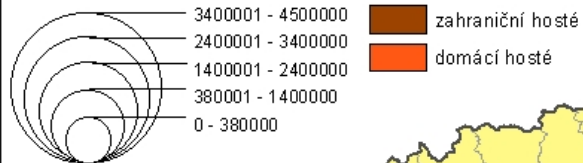
Počet památek v krajích
dle jednotlivých tříd

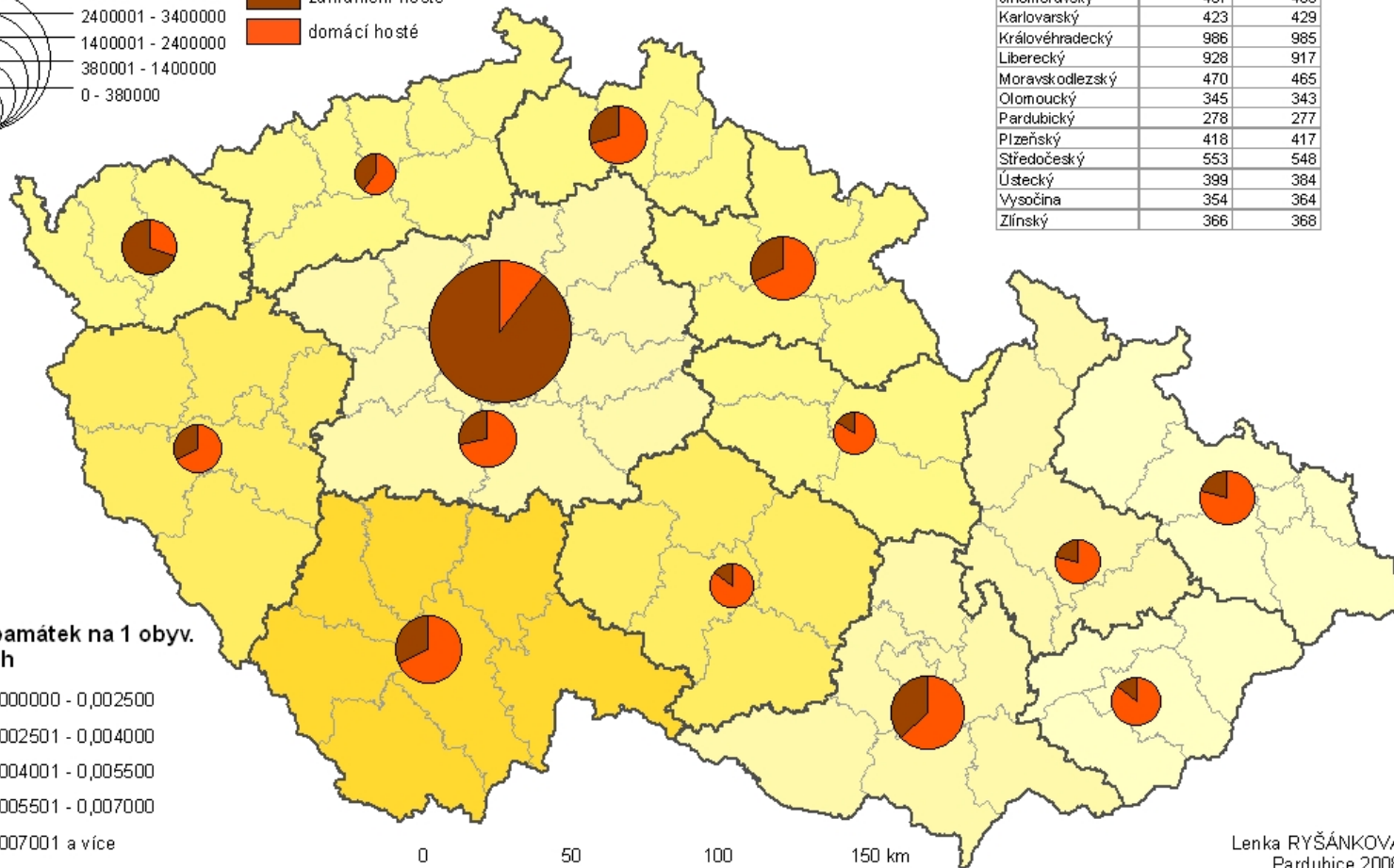
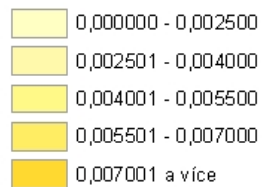
Lenka RYŠÁNKOVÁ
Pardubice 2008
Příloha 7

POČET HOSTŮ V HROMADNÝCH UBYT. ZAŘÍZENÍCH V KRAJÍCH ČR v r. 2007

Počet hostů v ubyt. zařiz. v krajích

Počet památek na 1 obyv. v krajích

Kraj	Počet ubyt. zařiz. 2005	Počet ubyt. zařiz. 2006
Hlavní město Praha	597	619
Jihočeský	994	1011
Jihomoravský	497	489
Karlovarský	423	429
Královéhradecký	986	985
Liberecký	928	917
Moravskoslezský	470	465
Olomoucký	345	343
Pardubický	278	277
Plzeňský	418	417
Středočeský	553	548
Ústecký	399	384
Vysočina	354	364
Zlínský	366	368

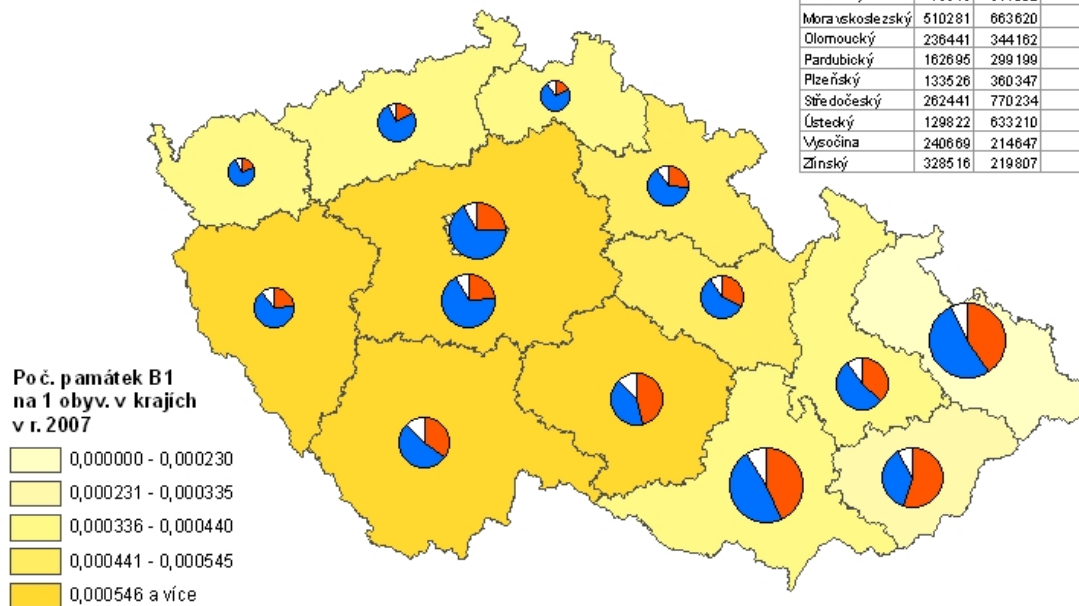
Lenka RYŠÁNKOVÁ
Pardubice 2008
Příloha 8

Příloha 9 Podíl věřících a nevěřících v krajích ČR v r. 2003.

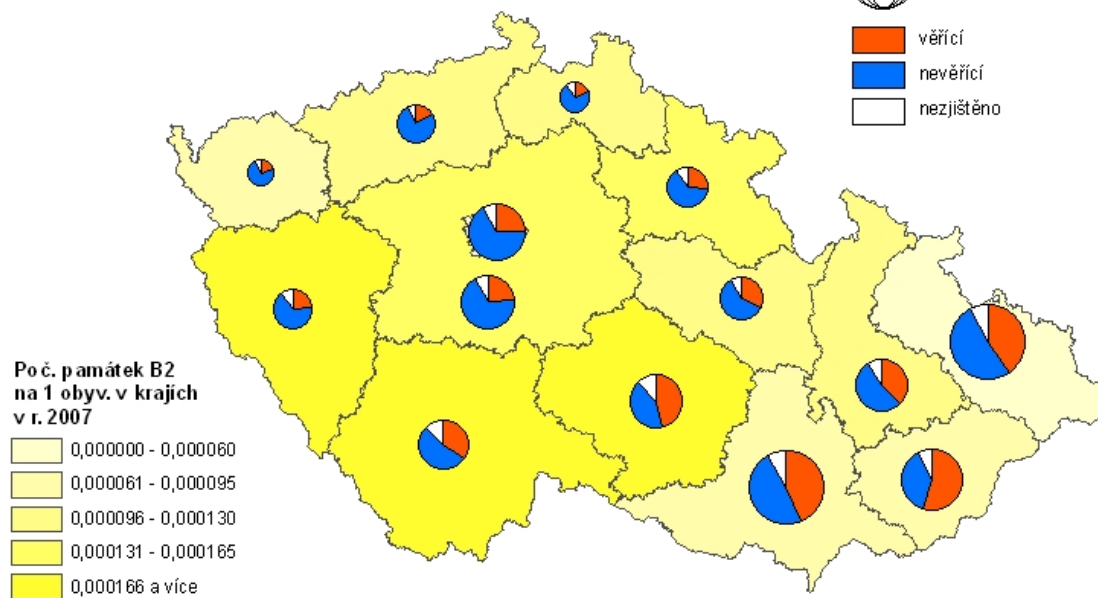
PODÍL VĚŘÍCÍCH A NEVĚŘÍCÍCH V KRAJÍCH ČR v r. 2003

Kraj	Věřící	Nevěřící	Nezjištěno
H. m. Praha	286567	787024	95515
Jihočeský	218757	328670	79840
Jihomoravský	482323	535784	99611
Karlovarský	62494	220153	21696
Královéhradecký	146738	352132	51854
Liberecký	78818	311002	38364
Moravskoslezský	510281	663620	95566
Olomoucký	236441	344162	58766
Pardubický	162695	299199	46387
Plzeňský	133526	360347	56815
Středočeský	262441	770234	89798
Ústecký	129822	633210	57187
Vysočina	240689	214647	63895
Zlínský	328516	219807	46687

B1 - Církevní památky hlavní Podíl věřících a nevěřících a počet památek na 1 obyv.

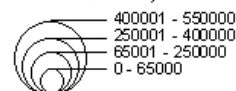

B2 - Církevní památky ostatní budovy Podíl věřících a nevěřících a počet památek na 1 obyv.

Podíl věřících a nevěřících

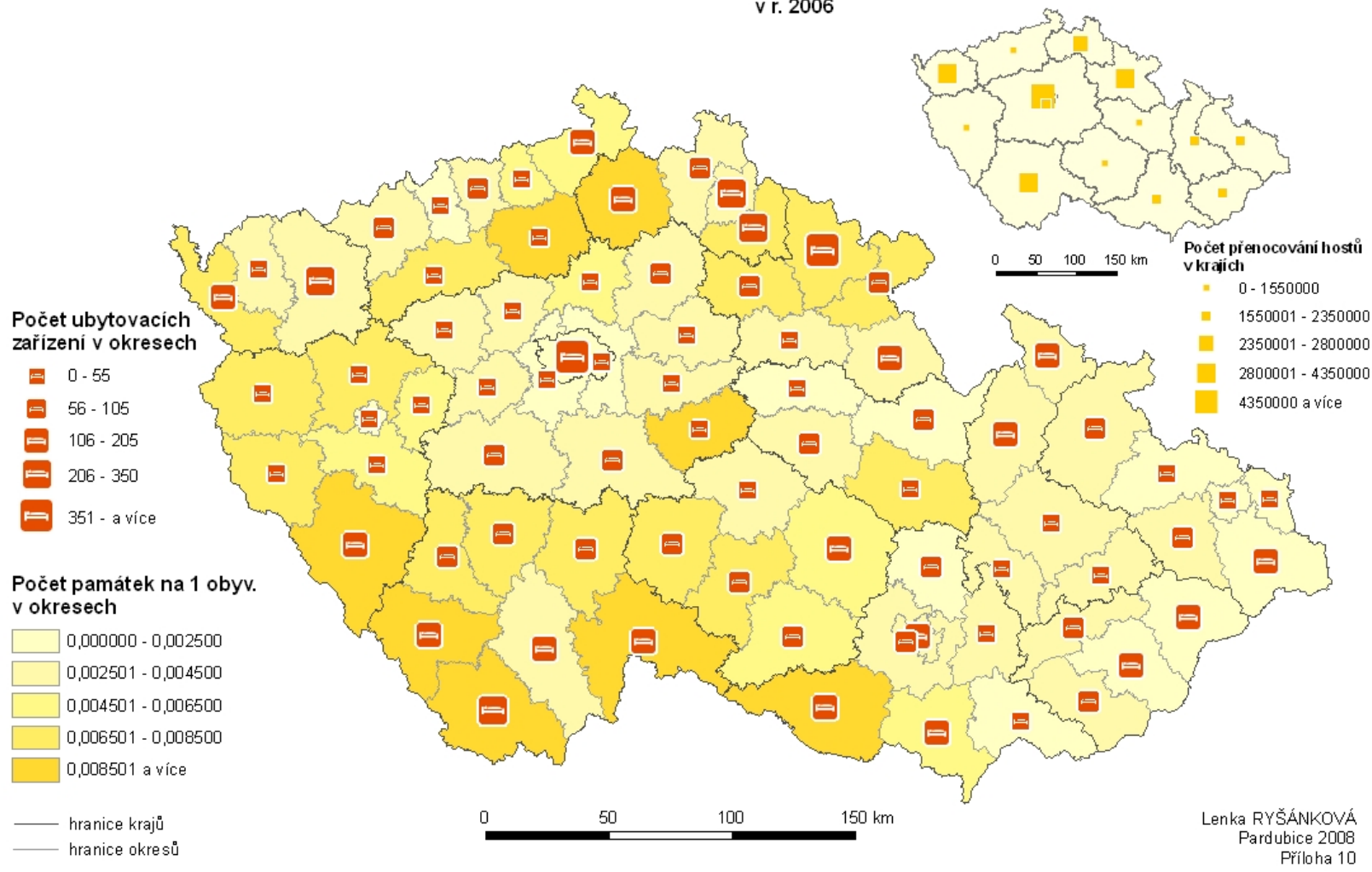
Počet věřících v kraji

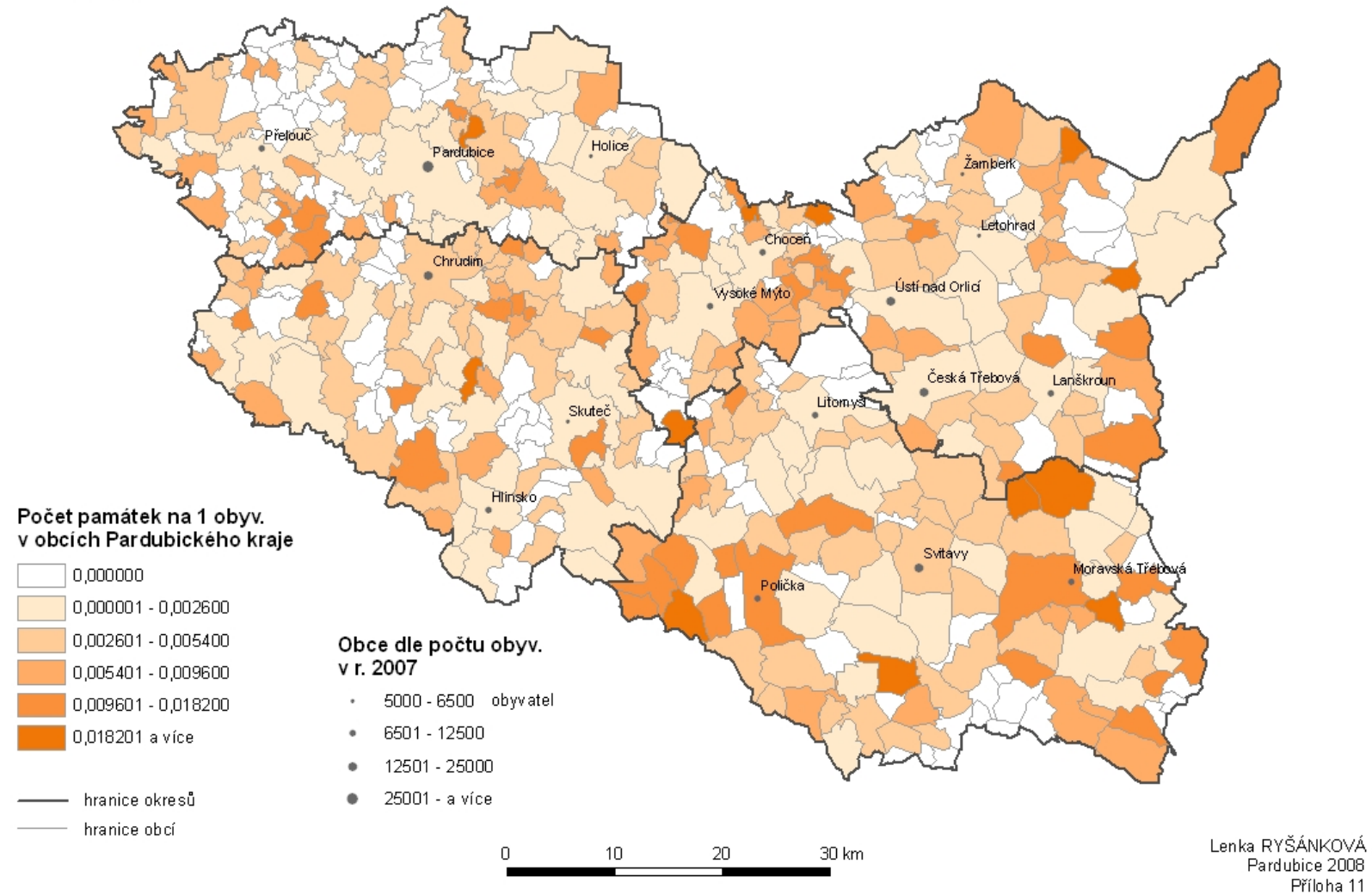
POČET UBYTOVACÍCH ZAŘÍZENÍ V OKRESECH ČR

v r. 2006

POČET PŘENOCOVÁNÍ HOSTŮ V UBYT. ZAŘÍZ. V KRAJÍCH ČR
v r. 2006

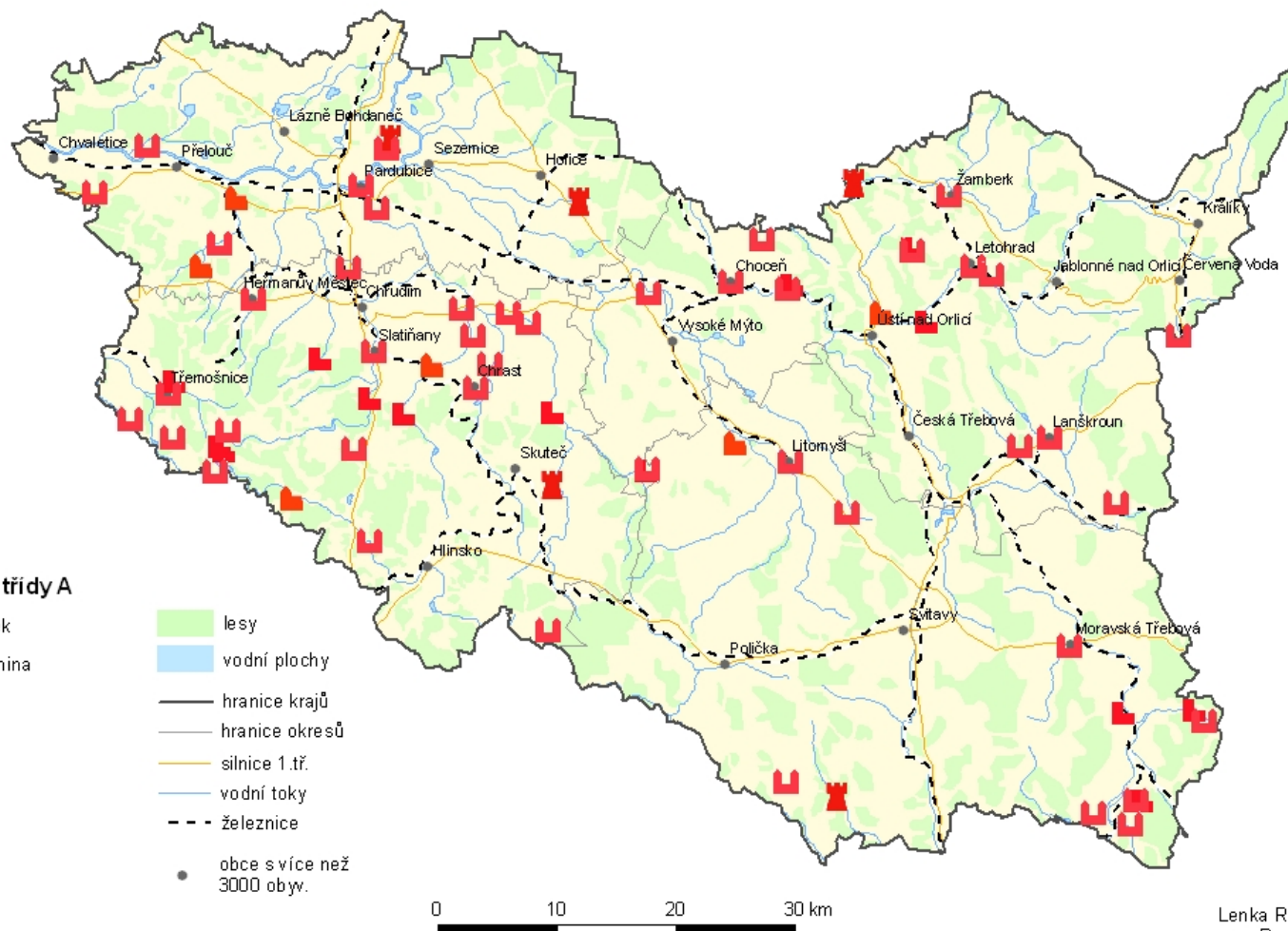

OBCE PARDUBICKÉHO KRAJE DLE POČTU PAMÁTEK NA 1 OBYVATELE v r. 2007

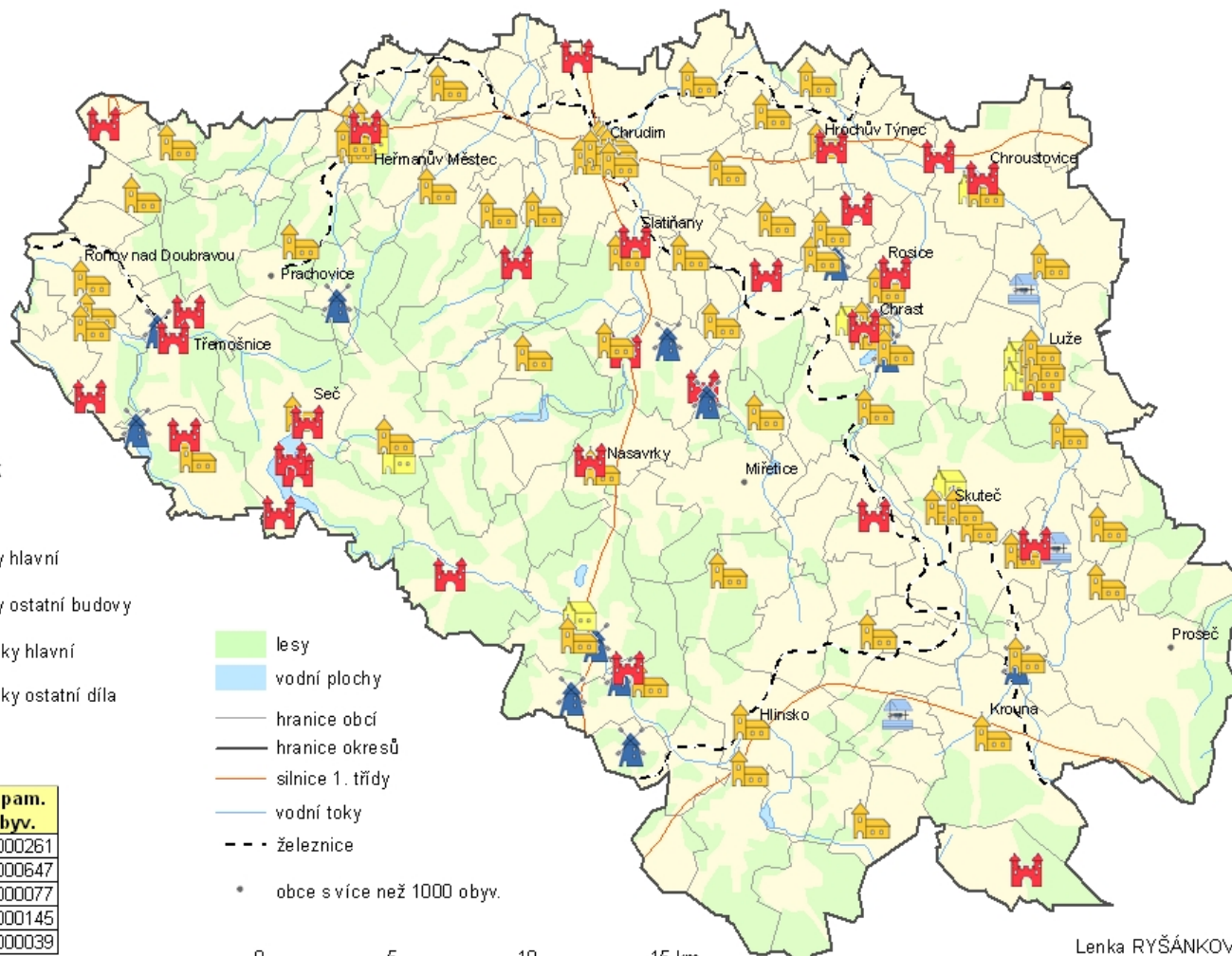

Příloha 11 Obce Pardubického kraje dle počtu památek na 1 obyvatele
v r. 2007.

PAMÁTKY TŘÍDY A - HRADY A ZÁMKY V PARDUBICKÉM KRAJI v r. 2007

VYBRANÉ TŘÍDY PAMÁTEK V OKRESE CHRUDIM v r. 2007

Vybrané třídy památek

- A - Hrady a zámky
- B1 - Církevní památky hlavní
- B2 - Církevní památky ostatní budovy
- G1 - Technické památky hlavní
- G2 - Technické památky ostatní díla

- lesy
- vodní plochy
- hranice obcí
- hranice okresů
- silnice 1. třídy
- vodní toky
- železnice
- obce s více než 1000 obyv.

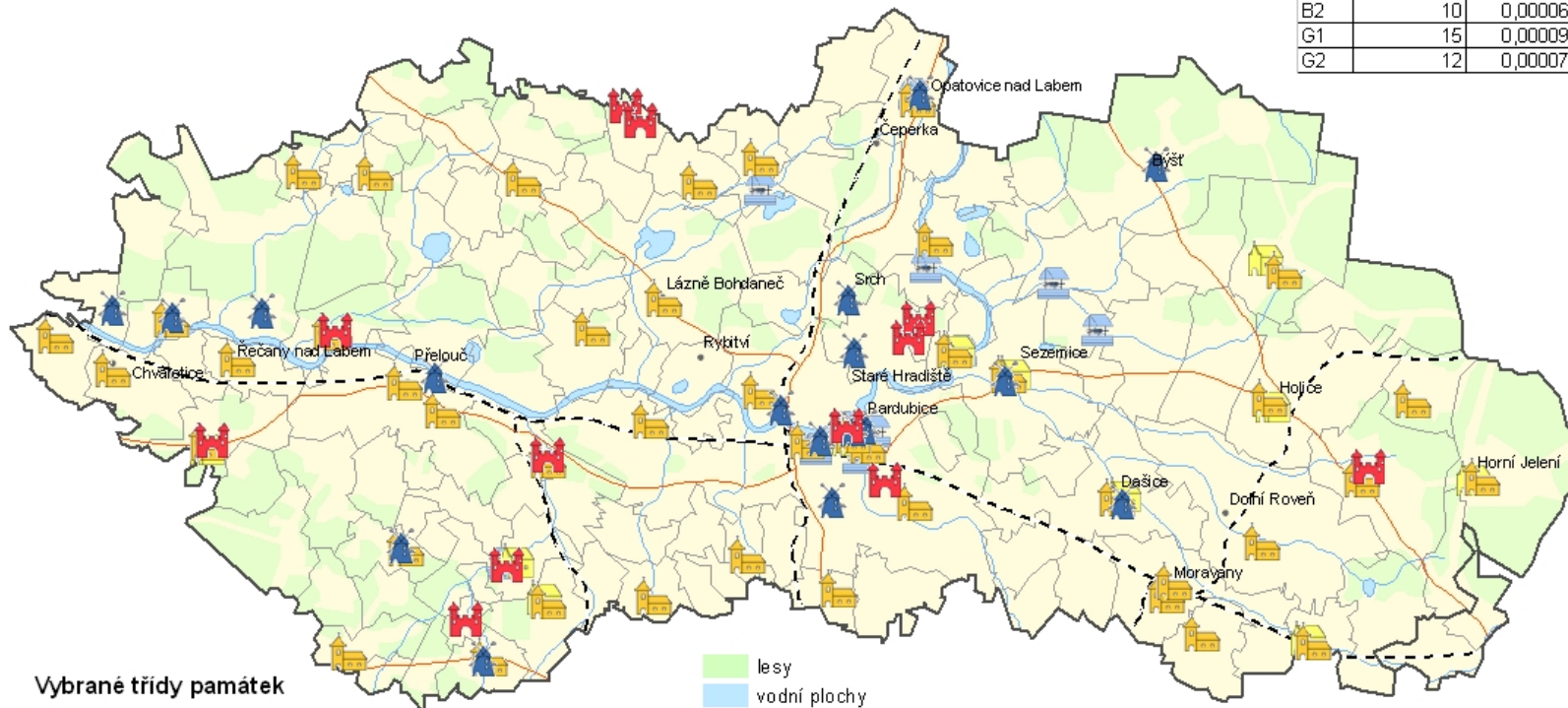
Třída	Počet pam.	Počet pam. na 1 obyv.
A	27	0,000261
B1	67	0,000647
B2	8	0,000077
G1	15	0,000145
G2	4	0,000039

0 5 10 15 km

Lenka RYŠÁNKOVÁ
Pardubice 2008
Příloha 13

VYBRANÉ TŘÍDY PAMÁTEK V OKRESE PARDUBICE v r. 2007

Třída	Počet pam.	Počet pam. na 1 obyv.
A	10	0,000062
B1	45	0,000278
B2	10	0,000062
G1	15	0,000093
G2	12	0,000074

Vybrané třídy památek

- A- Hrady a Zámky
- B1 - Církevní památky hlavní
- B2 - Církevní památky ostatní budovy
- G1 - Technické památky hlavní
- G2 - Technické památky ostatní díla

- lesy
- vodní plochy
- hranice obcí
- hranice okresů
- silnice 1. třídy
- vodní toky
- železnice
- obce s více než 1000 obyv.

0 5 10 15 km

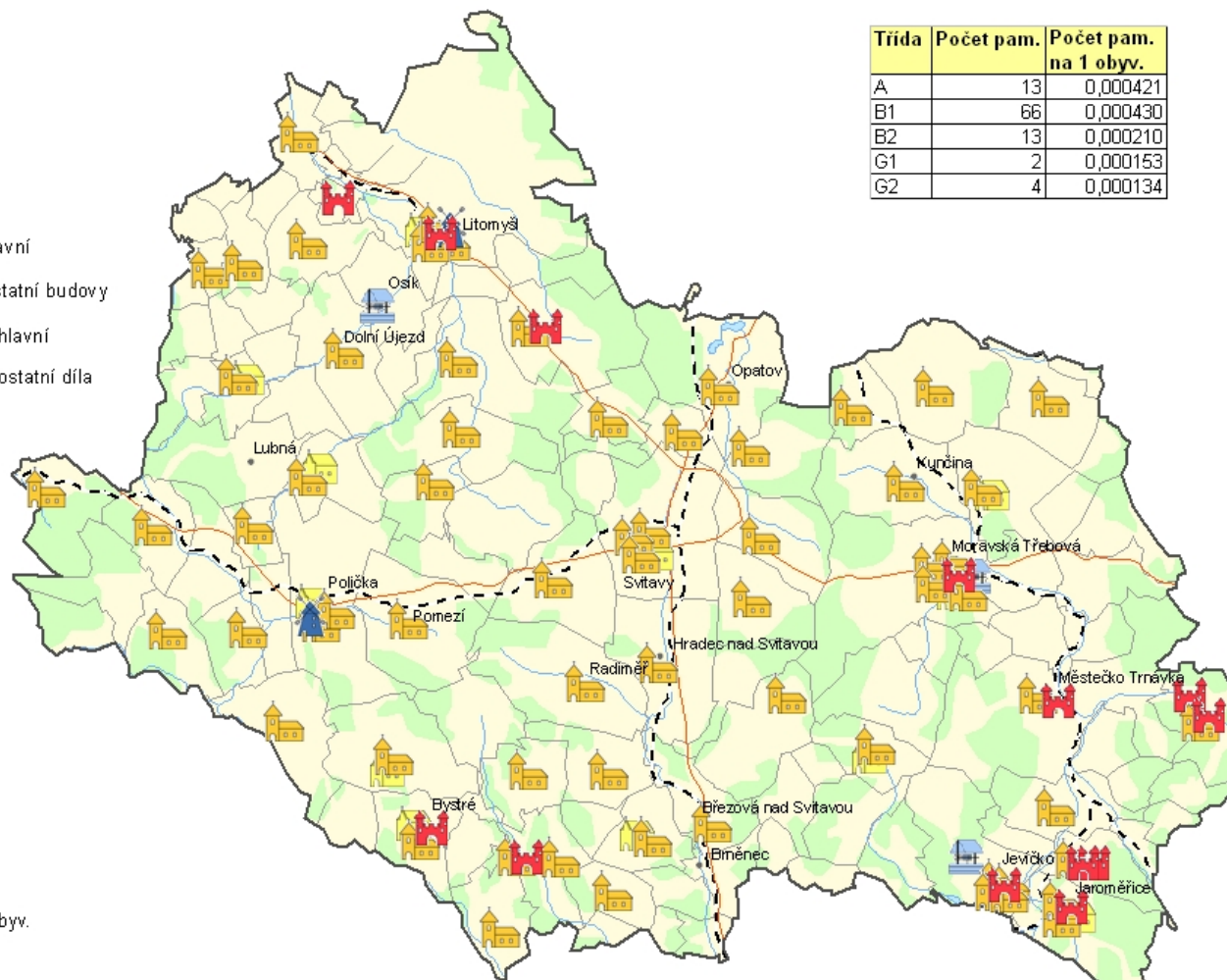
Lenka RYŠÁNKOVÁ
Pardubice 2008
Příloha 14

VYBRANÉ TŘÍDY PAMÁTEK V OKRESE SVITAVY v r. 2007

Vybrané třídy památek

- A - Hrady a zámky
- B1 - Církevní památky hlavní
- B2 - Církevní památky ostatní budovy
- G1 - Technické památky hlavní
- G2 - Technické památky ostatní díla

- lesy
- vodní plochy
- hranice obcí
- hranice okresů
- silnice 1. třídy
- vodní toky
- železnice
- obce s více než 1000 obyv.

Třída	Počet pam.	Počet pam. na 1 obyv.
A	13	0,000421
B1	66	0,000430
B2	13	0,000210
G1	2	0,000153
G2	4	0,000134

Lenka RYŠÁNKOVÁ
Pardubice 2008
Příloha 15

VYBRANÉ TŘÍDY PAMÁTEK V OKRESE ÚSTÍ NAD ORLICÍ v r. 2007

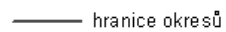
Vybrané třídy památek

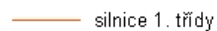
- A - Hrady a zámky
- B1 - Církevní památky hlavní
- B2 - Církevní památky ostatní budovy
- G1 - Technické památky hlavní
- G2 - Technické památky ostatní díla

 lesy

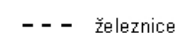
 vodní plochy

 hranice obcí

 hranice okresů

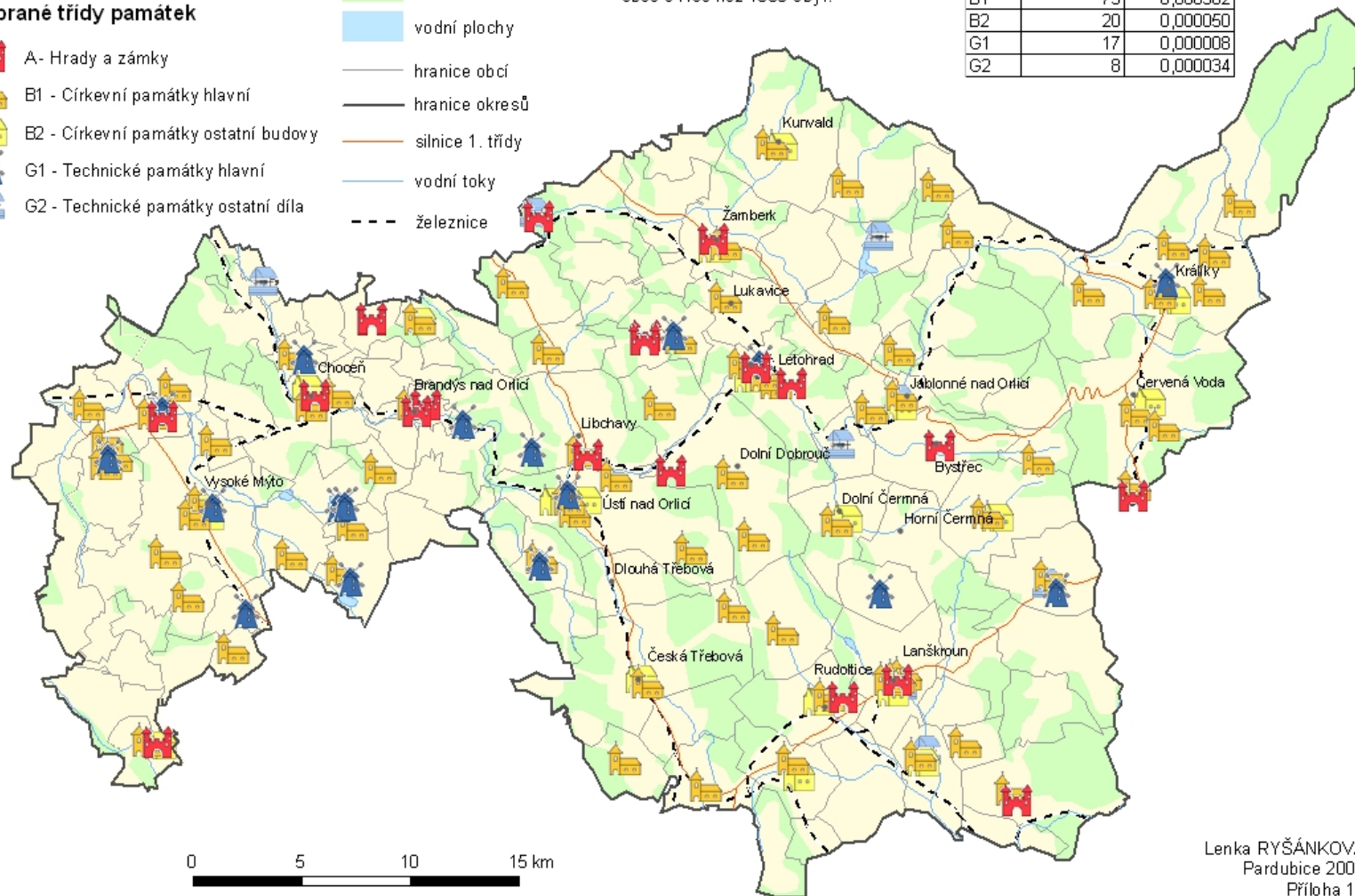
 silnice 1. třídy

 vodní toky

 železnice

 obce s více než 1000 obyv.

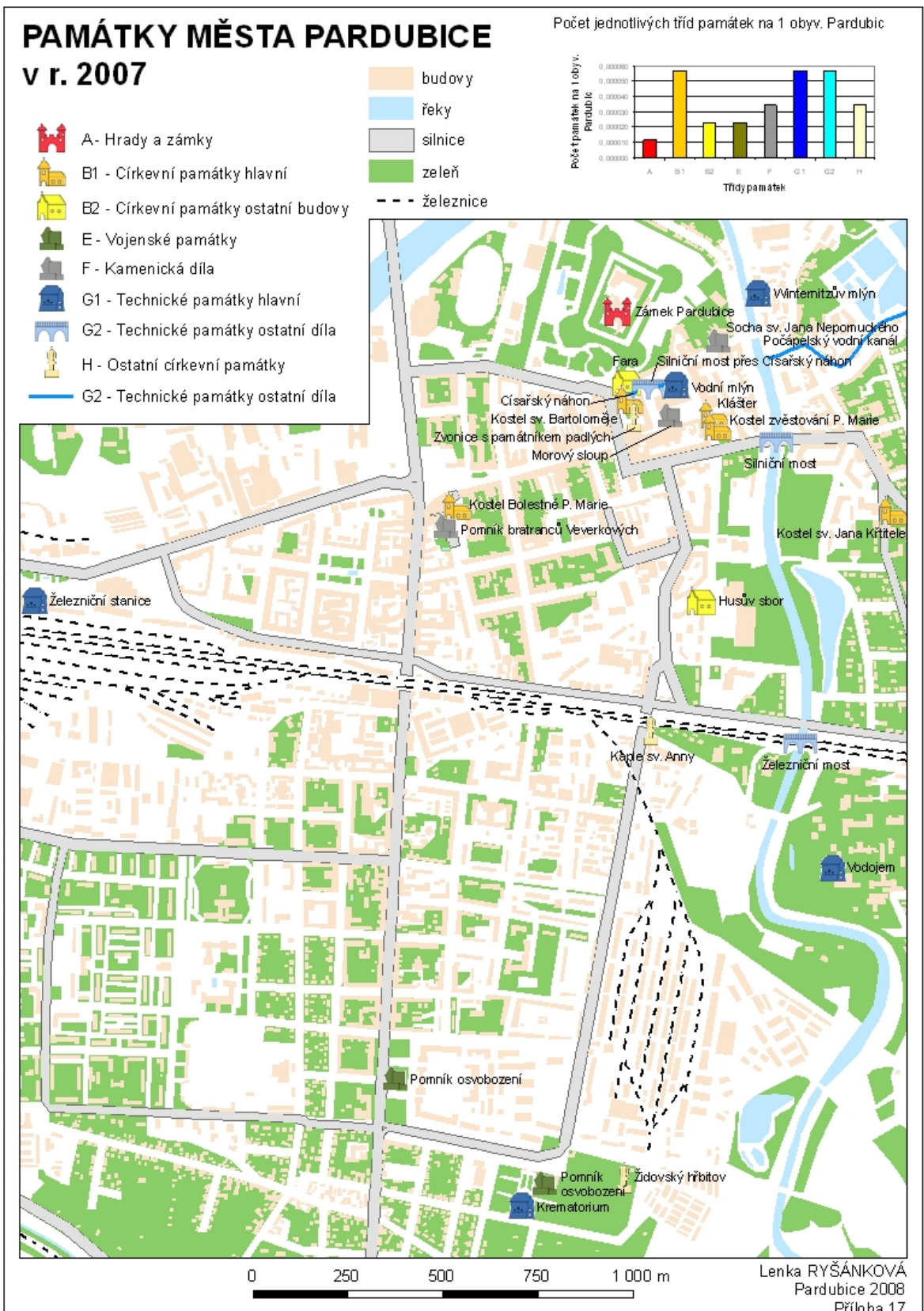
Třída	Počet pam.	Počet pam. na 1 obyv.
A	19	0,000092
B1	73	0,000302
B2	20	0,000050
G1	17	0,000008
G2	8	0,000034

Lenka RYŠÁNKOVÁ
Pardubice 2008
Příloha 17

Příloha 16 Vybrané třídy památek v okrese Ústí nad Orlicí v r. 2007.

Příloha 17 Památky města Pardubice v r. 2007.

PAMÁTKY MĚSTA PARDUBICE

Pernštýnské náměstí a okolí v r. 2007

Třídy památek

C

B1

B2

F

G1

G2

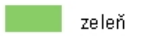
G2

H

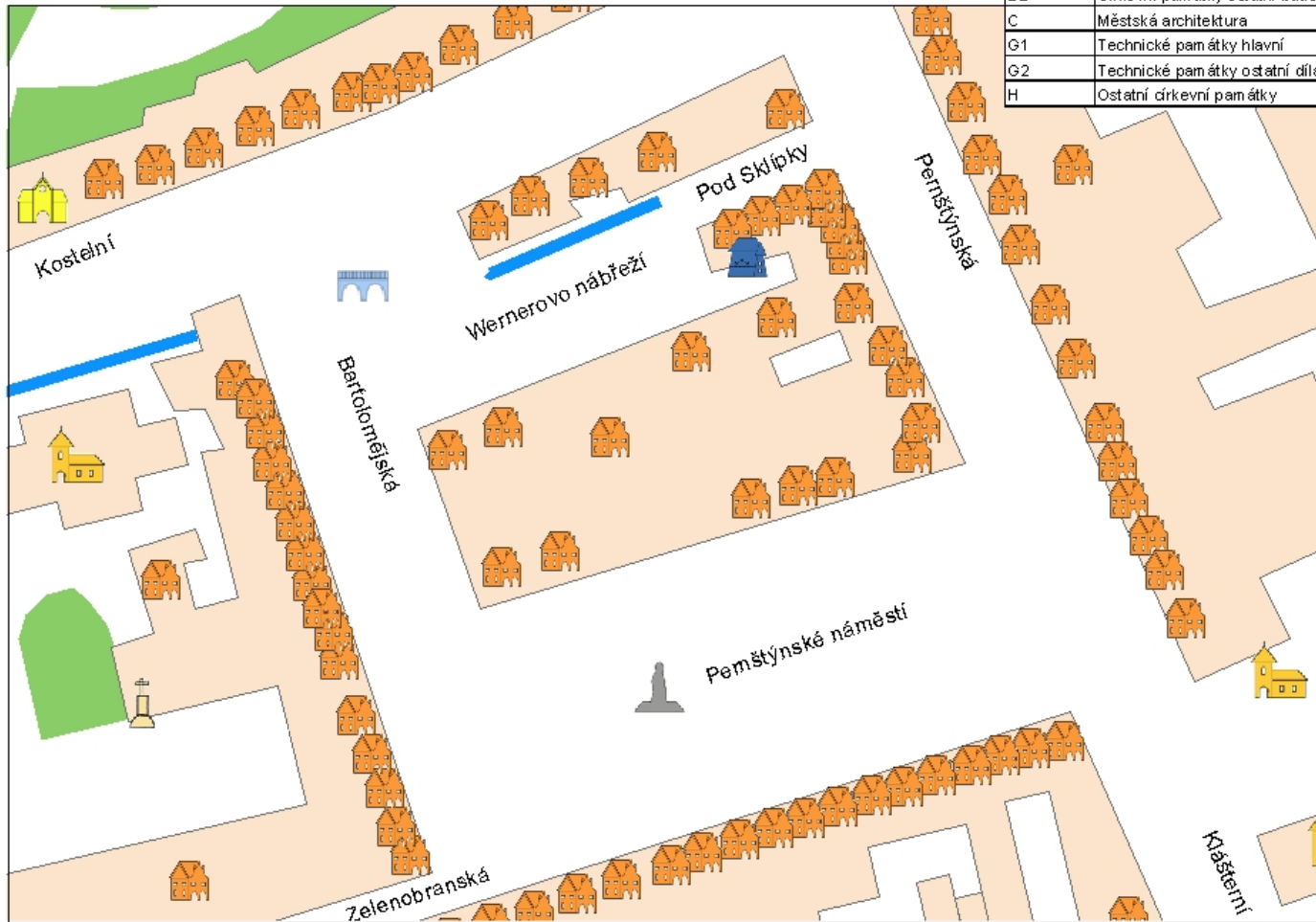

budovy

zeleň

Označení třídy	Třída
B1	Církevní památky hlavní
B2	Církevní památky ostatní budovy
C	Městská architektura
G1	Technické památky hlavní
G2	Technické památky ostatní díla
H	Ostatní církevní památky

Lenka RYŠÁNKOVÁ
Pardubice 2008
Příloha 18

Příloha 19 Hlavní činnost a úkoly NPÚ.

HLAVNÍ ČINNOST A ÚKOLY NPÚ VYPLÝVAJÍCÍ ZE ZÁKONA Č. 20/1987 SB., O STÁTNÍ PAMÁTKOVÉ PÉČI A DALŠÍCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

I. NPÚ vykonává a koordinuje veškeré odborné činnosti v oboru státní památkové péče zabezpečení jednoty kulturně politických záměrů a ideově metodických, ekonomických technických hledisek, jakož i perspektivního rozvoje státní památkové péče.

A) NPÚ zejména:

1. zpracovává rozboru stavu a vývoje státní památkové péče, podklady pro prognózy, koncepce a dlouhodobé výhledy rozvoje státní památkové péče,
2. organizuje, koordinuje a plní vědeckovýzkumné úkoly státní památkové péče, rozpracovává teorii a metodologii státní památkové péče a metodiku společenského uplatnění kulturních památek,
3. plní úkoly odborně metodického, dokumentačního a informačního pracoviště pro úsek státní památkové péče a zabezpečuje průzkumy, výzkumy a dokumentaci kulturních památek, památkových rezervací a památkových zón a je současně poskytovatelem údajů podle zvláštního právního předpisu (zákon č. 183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu, stavební zákon a vyhlášky k jeho provedení, zejména č. 500/2006),
4. vede Ústřední seznam kulturních památek České republiky (dále jen „ústřední seznam“)
5. připravuje odborné podklady pro ministerstvo, zejména pro prohlášení věcí za kulturní památku,
6. zpracovává potřebné odborné podklady pro ostatní orgány státní památkové péče, metodicky usměrňuje činnost konzervátorů a zpravodajů a poskytuje bezplatnou odbornou pomoc vlastníkům kulturních památek při zajišťování péče o kulturní památky,
7. zabezpečuje odborný dohled nad prováděním komplexní péče o kulturní památky a nad jejich soustavným využíváním,
8. zabezpečuje další vzdělávání pracovníků v oboru státní památkové péče,
9. plní další úkoly na úseku státní památkové péče, kterými ho pověří ministerstvo,
10. zabezpečuje a provádí vydavatelskou a nakladatelskou, přednáškovou a osvětovou činnost v oboru státní památkové péče pro účely poznání, propagace a popularizace kulturních památek, památkových rezervací, památkových zón, území s archeologickými nálezy, archeologických nalezišť a archeologických nálezů a péče o ně,
11. provádí prohlídky věcí, které pro svou mimořádnou uměleckou nebo historickou hodnotu

by mohly být v souladu se společenským zájmem prohlášeny za kulturní památky, popřípadě pořizuje jejich vědeckou dokumentaci (§ 3 odst. 5 zákona),

12. vyrozumívá o zápisu kulturní památky do ústředního seznamu, jakož i o zrušení prohlášení věci za kulturní památky vlastníka kulturní památky, krajský úřad a obecní úřad obce s rozšířenou působností; jde-li o nemovitou kulturní památku, vyrozumívá kromě toho také stavební úřad, a jde-li o archeologický nález, vyrozumívá též Archeologický ústav Akademie věd České republiky (§ 7 odst. 3 zákona),

13. oznamuje příslušnému katastrálnímu úřadu každé prohlášení nemovitosti za kulturní památku, jakož i každé zrušení tohoto prohlášení, jde-li o věc, která je předmětem evidence v katastru nemovitostí (§ 7 odst. 4 zákona),

14. poskytuje obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, jde-li o kulturní památku a krajskému úřadu, jde-li o národní kulturní památku, vyjádření pro vydání rozhodnutí o opatřeních, která je vlastník kulturní památky nebo vlastník národní kulturní památky povinen učinit ve stanovené lhůtě (§ 10 odst. 1 zákona),

15. poskytuje obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, jde-li o zamýšlenou obnovu kulturní památky, nebo o zamýšlenou stavbu, stavební změnu nebo udržovací práce na nemovitosti, která není kulturní památkou, ale je v památkové rezervaci, památkové zóně nebo v ochranném pásmu nemovité kulturní památky, památkové rezervace nebo památkové zóny a krajskému úřadu, jde-li o zamýšlenou obnovu národní kulturní památky, písemné vyjádření pro vydání závazného stanoviska a vyžaduje si od nich projednání návrhu tohoto závazného stanoviska před ukončením řízení (§ 14 odst. 6 zákona),

16. poskytuje vlastníku nebo projektantovi při projednávání připravené a projektové dokumentace obnovy nemovité kulturní památky nebo stavby, stavební změny nebo udržovacích prací na nemovitosti, která není kulturní památkou, ale je v památkové rezervaci, památkové zóně nebo v ochranném pásmu nemovité kulturní památky, nemovité kulturní památky, památkové rezervace nebo památkové zóny, potřebné podklady, informace a odbornou pomoc (§ 14 odst. 7 zákona),

17. poskytuje obecnímu úřadu s rozšířenou působností vyjádření pro vymezení ochranného pásma nemovité kulturní památky, nemovité národní kulturní památky, památkové rezervace nebo památkové zóny (§ 17 odst. 1 a 3 zákona),

18. poskytuje krajskému úřadu vyjádření pro udělení předchozího souhlasu s trvalým přemístěním movité kulturní památky z veřejně přístupného místa (§ 18 odst. 2 zákona),

19. poskytuje krajskému úřadu vyjádření pro rozhodnutí o podmínkách přenechání kulturní památky k dočasnému užívání (§ 19 odst. 2 zákona),

20. poskytuje odbornou pomoc obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností při řízení činnosti konzervátora a zpravodaje státní památkové péče (§ 31 odst. 5 zákona),

21. vydává osobám pověřeným plněním úkolů státní památkové péče příslušné osvědčení (§ 34 odst. 1 zákona),

22. doplňuje pro ministerstvo údaje o věci navržené k prohlášení za kulturní památku (§ 1 odst. 4 vyhlášky č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“),

23. připravuje pro ministerstvo, resp. pro vládu České republiky podklady pro vytváření indikativního seznamu a pro návrhy k zápisu do seznamu světového kulturního a přírodního dědictví,

24. koordinuje a zpracovává monitorovací a periodické zprávy o stavu památek zapsaných na seznam světového kulturního a přírodního dědictví LTNESCO,

25. zasílá příslušným orgánům územního plánování kopie pozemkových map se zákresem průběhu hranic památkově chráněných nemovitostí (§ 6 odst. 2 vyhlášky),

26. zpracovává pro vlastníka kulturní památky na jeho vyžádání žádost o restaurování (§ 10 odst. 2 vyhlášky),

27. zpracovává pro vlastníka kulturní památky na jeho vyžádání písemné vyjádření o významu a naléhavosti obnovy kulturní památky (§ 13 odst. 1 vyhlášky),

28. prověřuje na žádost ministerstva identitu a stav kulturní památky vyvezené do zahraničí po jejím návratu zpět do České republiky a podává o tom ministerstvu zprávu (§ 18 odst. 4 vyhlášky).

B) NPÚ provádí na základě oprávnění podle § 21 odst. 2) zákona archeologické výzkumy, a to v následujícím rozsahu:

1. vede evidenci a dokumentaci archeologických výzkumů provedených na pozemku prohlášeném za kulturní památku nebo národní kulturní památku, jakož i na území prohlášeném za památkovou rezervaci nebo památkovou zónu,

2. vede evidenci a dokumentaci archeologických nálezů, archeologických nalezišť a území s archeologickými nálezy,

3. provádí archeologické výzkumy v rozsahu zřizovatelem účelově poskytnutých finančních prostředků na tuto činnost s výjimkou výzkumů uvedených v bodě 8. přílohy č. 3 Statutu,

C)

I. NPÚ je pilotním a výkonným pracovištěm v Integrovaném systému ochrany movitého kulturního dědictví v oboru státní památkové péče. Dále je odbornou organizací oprávněnou vydávat osvědčení v oboru předmětů sakrální a kulturní povahy, resp. předmětů kulturní hodnoty uvedeného druhu, že předmět kulturní hodnoty není kulturní památkou anebo částí souboru prohlášeného za kulturní památku (§ 2 odst. 2 zákona č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty ve znění pozdějších předpisů v souladu s opatřením vydaným ministerstvem podle tohoto zákona).

NPÚ dále zejména:

1. zabezpečuje, koordinuje a provádí průzkumy, výzkumy, dokumentaci, identifikaci a vědecké hodnocení věcí a území vykazujících významné kulturní hodnoty,
2. provádí vlastní kontrolu údajů v evidenci ústředního seznamu, které trvale porovnává a identifikuje v souladu s údaji podle skutečnosti,
3. zpracovává pro správní úřady na jejich vyžádání v oboru státní památkové péče odborné posudky a dále znalecké posudky, jde-li o znalecké oprávnění svědčící pro ústav podle zvláštního právního předpisu,
4. zabezpečuje, koordinuje a provádí z hledisek státní památkové péče odborné činnosti nezbytné pro aplikaci mezinárodních závazků České republiky, zejména podle Úmluvy na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu a Protokolu k ní (č. 94/1958 Sb.), Úmluvy o opatřeních k zákazu a zamezení nedovoleného dovozu, vývozu a převodu vlastnictví kulturních statků (č. 15/1980 Sb.), Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví (č. 159/1991 Sb.), Úmluvy o ochraně architektonického dědictví Evropy (č. 73/2000 Sb. m. s.),
5. vede v rozsahu pro účely státní památkové péče:
 - a) evidenci odpovídající části národního výpisu z Mezinárodního rejstříku kulturních statků pod zvláštní ochranou a ze Seznamu kulturních statků chráněných pro případ ozbrojeného konfliktu,
 - b) evidenci a dokumentaci mobiliárních fondů a souborů sakrálních předmětů památkových objektů církví a náboženských společností,
 - c) evidenci a dokumentaci obnovy (restaurování) kulturních památek, jež jsou díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi, a evidenci a dokumentaci obnovy ostatních kulturních památek,
 - d) evidenci a dokumentaci záchranných archeologických výzkumů provedených na pozemku prohlášeném za kulturní památku nebo národní kulturní památku, jakož i na území prohlášeném za památkovou rezervaci nebo památkovou zónu,
 - e) evidenci a dokumentaci archeologických nálezů, archeologických nalezišť a území s archeologickými nálezy,

II. NPÚ sleduje kulturně výchovné využití kulturních památek a jejich propagaci a zabezpečuje kulturně výchovné využití a zpřístupnění kulturních památek, s nimiž hospodaří zejména tím, že v rámci této činnosti provádí a zajišťuje:

1. zpřístupnění kulturních památek formou průvodcovských a obdobných odborných služeb, a to i za úplatu s výjimkou bodu 18. přílohy č. 3 tohoto Statutu,
2. s odbornou péčí správu nemovitých kulturních památek ve vlastnictví státu, se kterými má příslušnost hospodařit, zvláště pak jejich údržbu a obnovu,
3. s odbornou péčí správu movitých kulturních památek ve vlastnictví státu, se kterými má příslušnost hospodařit, zvláště pak jejich konzervaci, restaurování a eviduje je v základní evidenci mobiliárních fondů,

4. provádí sbírkotvornou činnost dle zákona 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů v platném znění, a vede evidenci sbírek dle tohoto zákona,

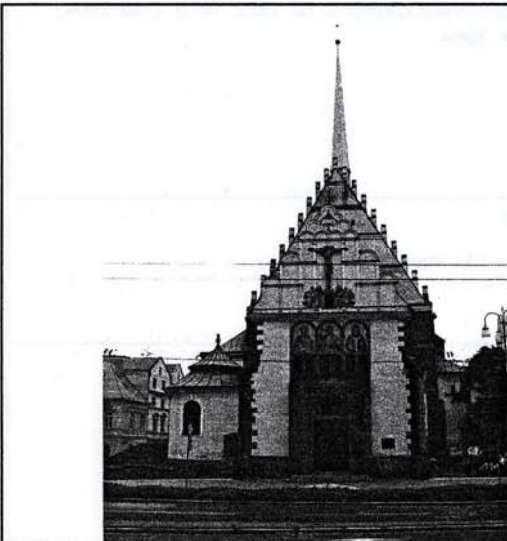
5. zpracovává rozboru stavu a využití kulturních památek s nimiž hospodaří a koncepci a dlouhodobé výhledy obnovy a využití objektů,

6. zabezpečuje průzkumy, výzkumy a dokumentaci kulturních památek s nimiž hospodaří,

7. připravuje odborné podklady pro ministerstvo kultury pro oblast správy kulturních památek s nimiž NPÚ hospodaří,

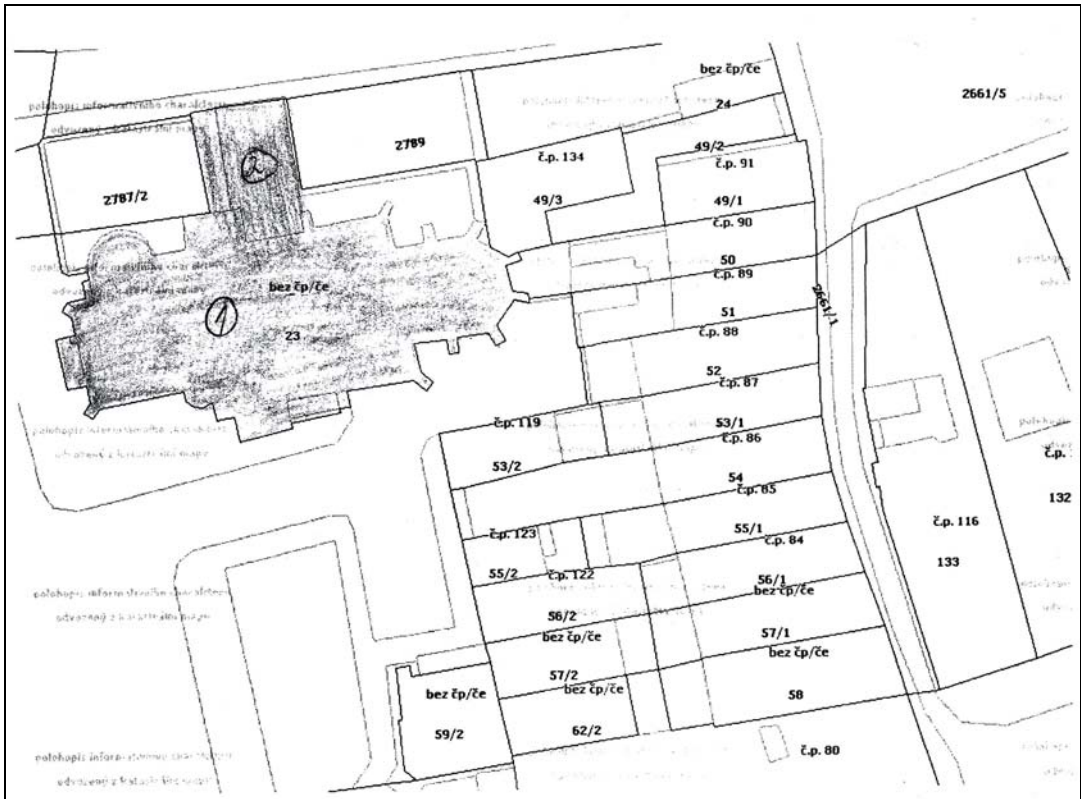
8. plní další úkoly na úseku správy kulturních památek s nimiž hospodaří, kterými ho pověří ministerstvo kultury.

D) NPÚ zajišťuje přípravu projektů v rámci integrovaného operačního programu podle pokynů ministerstva.

Evidenční list nemovité památky		Ústřední seznam kulturních památek ČR			
katastrální území Pardubice číslo k.ú. 71765	Část obce Pardubice-Staré Město	Obec Pardubice	Okres Pardubice	Kraj Pardubický	Číslo rejstříku ústř. seznamu 31171 /6-1937
Název (označení) památky Kostel sv. Bartoloměje		Schválení zápisu/rozhodnutí o prohlášení Zápis do státního seznamu schválen Usnesením ONV ze dne 24. 7. 1963.		Součást	Ochranné pásmo
Umístění památky Kostelní ulice, Náměstí Republiky číslo popisné evid. orient.		Parcelní čísla st. 23		Vlastník Římskokatolická farnost - arciděkanství Pardubice, Kostelní 92, Pardubice 53002	
Slohové a časové určení 1507, 1539, 1912		Autorské určení pozdně gotická fáze - patrně pernštejský stavitel Mistr Pavel, renesanční fáze - Mistr Jiřík z Olomouce?		Stavební (funkční) typ kostel kód AC040	
Identifikační foto		Popis			
		<p>Jednolodní orientovaná stavba uzavřená pětibokým presbytářem a doplněná na jeho jižním boku sakristií na obdélném půdorysu. Kostel stojí na jihovýchodním okraji městského jádra a sloužil jako klášterní kostel sousedního minoritského kláštera. Budova je u paty opatřena mohutným soklem z pískovcových kvádrů. Boční fasády jsou členěny opěráky obdélného půdorysu, zakončenými pultovými stříškami. Mezi opěráky jsou umístěna hrotitá okna. Vstupní západní průčelí je v přízemí prolomeno pravoúhlým vchodem s profilovaným ostěním, který byl i s horní partií upraven na začátku 20. století a je osazen soudobými dvoukřídlými dveřmi s historizujícím kováním. Nad vchodem je v trojdielném panelu zasazen znak města Pardubic, nápis AVE MARIA a znak Pernštejnů se zubří hlavou. Na panel navazuje velká profilovaná špaleta hrotitého okna ve středu fasády. Kompozici průčelí zakončuje nad jednoduchou korunní římsou trojúhelný štít, který je rozčleněn jednoduchými úzkými lizénami s kamennými hlavicemi, mezi kterými jsou vloženy vpadlé hrotité niky. Presbytář je ukončen pětibocí s hrotitými okny s armováním vystupujícím z omítky a pod střechou opatřen profilovanou korunní římsou. Dva nejvýhodnější opěráky mají odhalené kamenné kvádrování.</p> <p>Střecha sedlová, nad presbytářem valbová, obě s krytinou z bobrovek, nad sakristií také valbová, krytá plechem. Střecha nad lodí doplněna polygonální plechovou vížkou sanktusníku. Krovní konstrukce nad lodí i nad presbytářem jsou historické s vaznicovým krovem se stojatou stolicí. Odhalené zdivo je v podkroví je vyzděno z cihel (oba štíty i klenby).</p> <p>INT: Obdélná loď je zaklenuta třemi poli křížové žebrové klenby, opatřené ve vrcholu kruhovými klenáky s reliéfními znaky (např. Pernštejnů a města Pardubic). Klenební žebra jsou subtilní, vyžlabená, zabíhají u vítězného oblouku do zdi a na bočních dosedají na do lodí vstupující pilíře, které mají okosené hrany. Na</p>			

<p>Zdůvodnění památkové chrany</p> <p>Kvalitní renesanční architektura kostela s bohatou architektonickou výbavou a také vysoce kvalitním mobiliářem. Kostel byl založen před rokem 1295 spolu s klášterem cyriaků, s ním byl zbořen v roce 1421 a postaven znovu po ohni 1507-1514. Kostel byl přestavěn 1539, v baroku proběhla dostavba kaple sv. Kříže 1733-1736, později zbořená, kostel byl restaurován 1912-1913.</p>	<p>Odkaz na literaturu</p> <p>Jan V. Diviš, O starých památkách uměleckých a historických děkanského chrámu sv. Bartoloměje v Pardubicích, Pardubice, 1908. Vladimír Hrubý, Kostel sv. Bartoloměje v Pardubicích, Pardubice 2000. Vladimír Hrubý, Pozdní gotika a raná renesance v Pardubicích v letech 1491-1548 : malířství a sochařství, Pardubice 2003.</p>	
<p>Stav zachování památky, příp. návrhy opatření</p> <p>dobrý</p>	<p>Odkaz na fotodokumentaci</p> <p>Jana Poddaná a kol.: Pardubická zastavení, Pardubice 2002, s. 28, 35, 38 - fotografie historického stavu kostela před zasypáním vodního příkopu.</p>	
<p>Dřívější a současný způsob využití, stavební vývoj</p> <p>kostel</p>	<p>Odkaz na měřickou a jinou dokumentaci</p> <p>Archiv NPÚ-ÚOP Pardubice, restaurátorské zprávy: č. 12, 1622, 1975, 2392-2404, 2407, 2411, 2416-2420, 3652-3654, 3664</p>	
<p>Movité památky (čísla rejstříku)</p>	<p>Evidenční list zpracoval</p> <p>9.8.2007 REI Vladislava Říhová</p>	
<p>Poznámky</p> <p>Předmět ochrany: kostelní budova a most k ní připojený ze severu na parcele 23, spolu s pozemkem parcely 23 v k.ú. Pardubice.</p>	<p>Přehled doplňkových listů</p> <p>1a</p>	

Evidenční list doplňkový - č. 1a		Ústřední seznam kulturních památek ČR		
Část obce Pardubice-Staré Město	Obec Pardubice	Okres Pardubice	Název (označení) památky Kostel sv. Bartoloměje	Číslo rejstříku ústř. seznamu 31171 /6-1937
<p>Pokračování popisu: reliéfními znaky (např. Pernštejnů a města Pardubic). Klenební žebra jsou subtilní, vyžlabená, zabíhají u vítězného oblouku do zdi a na bocích dosedají na do lodi vystupující pilíře, které mají okosené hrany. Na jihu na prostor navazuje segmentově s výsečemi sklenutá sakristie. Na východě se třemi stupni schodiště zvedá podlaha presbyteria. Je osvětleno ze všech stran pěticí oken a vybaveno pozdně gotickým sloupem s kaplicí – sanktuářem a zaklenuto vysoce plastickou sklípkovou klenbou. K západní stěně lodi je vložena kruchta na valené klenbě s výsečemi, s konvex-konkávě zviněným čelem, opatřená bohatě vyřezávaným dřevěným parapetem. Podlahy jsou nové s mramorovými dlaždicemi.</p>				

- ① KOSTEL
- ② MOST

31171/6-1937

**Příloha 21 Ukázka z třídění funkčních typů nemovitých památek, který vede
Národní památkový ústav.**

Třídění funkčních typů nemovitých památek

FTYPY 19

AA obytné stavby
AB feudální sídla
AC církevní a sakrální stavby
AD funerální stavby
AE zastupitelské a správní stavby
AF stavby pro soudnictví a vězeňství
AG stavby pro vědu a výzkum
AH stavby pro peněžnictví
AI stavby pro výchovu a vzdělávání
AJ stavby pro obchod
AK stavby pro služby
AL stavby zdravotnické a sociální
AM stavby pro lázeňství
AN stavby pro kulturu a společenské stavby
AO stavby pro výstavnictví
AP stavby pro sport
AQ stavby pro turistiku a rekreaci
AR stavby pro myslivost
AS vojenské a opevňovací stavby
AT stavby a díla s převažujícími přírodními prvky
AU drobné stavby a díla
B zemědělské stavby
C stavby pro zpracování zemědělských produktů
D stavby pro zpracování dřeva
E energetické stavby
F vodohospodářské stavby
G dopravní stavby
H stavby pro spoje
I stavby a pozůstatky těžby surovin
J stavby pro hutnictví a kovovýrobu
K ostatní výrobní stavby
X archeologické nálezy a naleziště

FTSKUP 20

Ftypy-kod NazFtyp Rod Synon Vysv FtSkup
AA010 měšťanský dům m True AA
AA020 venkovský dům m chalupa, barák True AA
AA030 venkovská usedlost ž rolnická usedlost, selská usedlost, předměstská usedlost,
statek, půlstatek, chalupa
True AA
AA040 rodinný dům m rodinný domek True AA
AA041 vila ž rodinná vila True AA
AA050 židovský dům m židovský obytný dům True AA
AA060 činžovní dům m nájemní dům True AA
AA061 dům dělnické kolonie m True AA
AA062 ratejna ž True AA
AA063 pastouška ž True AA
AA070 skalní obydlí s True AA
AA080 zemljanka ž True AA
AA090 katovna ž True AA
AA888 městský dům m True AA
AA890 předměstský dům m True AA

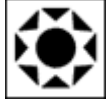
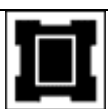
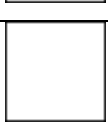
AA999 jiná obytná stavba ž True AA
AB010 dvorec m True AB
AB020 tvrz ž AB
AB030 hrad m falc, hrádek, strážní hrádek AB
AB040 zámek m zámeček, lovecký zámeček AB
AB050 palác m True AB
AB060 letohrádek m AB
AB999 jiná feudální stavba ž AB
AC010 klášter m kartouza, řádový dům AC
AC011 komenda ž AC
AC012 kapitula ž AC
AC013 kolej ž profesní dům, jezuitská kolej, piaristická kolej AC
AC021 arcibiskupství s AC
AC022 biskupství s AC
AC023 probošství s AC
AC024 arciděkanství s AC
AC025 děkanství s AC
AC026 fara ž AC
AC027 kaplanka ž AC
AC028 kanovnícký dům m kanonie AC
AC029 rezidence ž církevní rezidence AC
AC030 židovský obecní dům m rabinát, židovská radnice AC
AC040 kostel m AC
AC041 loreta ž AC
AC050 synagoga ž AC
AC070 modlitebna ž AC
AC071 sbor m AC
AC080 kaple ž True AC
AC081 kaplička ž True AC
AC090 zvonice ž True AC
AC888 jiná církevně správní stavba ž AC
AC999 jiná sakrální stavba ž AC
AD010 hřbitov m AD
AD011 urnový háj m AD
AD012 hrob m AD
AD013 židovský hřbitov m AD
AD014 vojenský hřbitov m AD
AD015 morový hřbitov m AD
AD016 zvířecí hřbitov m AD
AD017 umrlčí prkno s AD

FTYPY 21

Ftypy-kod NazFtyp Rod Synon Vysv FtSkup
AD020 smuteční síň ž pohřební síň, obřadní síň True AD
AD030 pohřební kaple ž kaple - hrobka True AD
AD031 hrobka ž True AD
AD040 kostnice ž True AD
AD041 karner m True AD
AD050 krematorium s True AD
AD060 kolumbarium s AD
AD070 mauzoleum s AD
AD999 jiná funerální stavba ž AD
AE011 sněmovna ž parlament, sněm AE
AE012 místodržitelství s AE
AE013 ministerstvo s AE
AE014 krajské hejtmanství s hejtmanství AE
AE015 okresní hejtmanství s hejtmanství AE
AE016 krajský úřad m AE
AE017 okresní úřad m AE
AE021 radnice ž městský úřad, magistrát AE
AE022 obecní úřad m národní výbor AE

Příloha 22 Symbolika památek dle Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska.

Znak	Typologické zařazení
	Architektonické památky - městská architektura
	Architektonické památky - lidová architektura
	Architektonické památky - hrady, zámky, tvrze, paláce
	Architektonické památky - architektonické doplňky (plastiky, kašny...)
	Sakrální architektura - monumentální (kostely, kláštery...)
	Sakrální architektura - synagogy
	Sakrální architektura - drobná (kapličky, boží muka, kříže ...)
	Funerální (hřbitovní) památky
	Funerální (hřbitovní) památky - židovské hřbitovy
	Technické památky
	Militaria - fortifikační systémy, pevnosti
	Archeologické památky
	Historická zeleň - zahrady, parky
	Přírodní památky

	Památná místa
	Muzea, galerie či jiné soubory sbírkových předmětů
	Mimo uvedenou specifikaci - například muzejní expozice, hřebčín, jeskyně,...